

Atitudini

Nichita Stănescu '86

Nichita, cel înfiat de cuvinte, turma ta de lei străvezii e aici!

de Gelu Nicolae Ionescu

Motto:

„Eu m-am născut
după ce am murit.
După ce am murit
M-a înfiat cuvântul
Eu.
Care Eu”

(Nichita Stănescu, Knjevna Peć,
10. 11. 1982)

Pentru că ai șocat, pentru că ai întors capetele, pentru că ai adus cu tine aer din alte sfere, întâlnind cuvintele cum nimeni nu o mai gândise, pentru că, până la urmă, și cei care au fost sceptici sau te-au privit cu ochi răi au ajuns să te admire și să te iubească, pentru că le-ai amintit oamenilor prin întreaga ta viața ta pământeană atât de frumos dăruită frumosului, pentru că mama ta, pentru că tatăl tău, pentru că tu, ce TU!

TU, care ai cântat altceva care ar fi trebuit și-ar trebui mereu să fie, tu, cel bolnav de ceva între auz și vedere... un fel de ochi, un fel de ureche/neinventate de ere...

Inima noastră prefăcută-n verb te iubește și îți aniversează nemurirea, nașterea întru cuvânt!

Nichita, cel înfiat de cuvânt, turma ta de lei străvezii e aici!

Cântec

Despărțire de o vârstă
de Nichita Stănescu

Totul ar fi trebuit să fie sfere,
dar n-a fost, n-a fost așa.
Totul ar fi trebuit să fie linii,
dar n-a fost, n-a fost așa.
Ar fi trebuit să fii un cerc subțire,
dar n-ai fost, n-ai fost așa.
Ar fi trebuit să fii un romb subțire,
dar n-am fost, n-am fost așa.

Iarbă, pietre, arbori, păsări
voi sunteți cu totul și cu totul
altceva.
Mă privesc, m-aud, m-adulmec
și îmi pare că visez.

Totul ar fi trebuit să fie sfere,
dar n-a fost, n-a fost așa.
Totul ar fi trebuit să fie linii,
dar n-a fost, n-a fost așa.

A XXXI-a ediție a Festivalului Internațional de Poezie Nichita Stănescu vă aduce în primul rând dragoste, vă aduce frumos și vă invită la altceva care înseamnă, de fapt, cu adevărat ceva, care înseamnă tot!

Un program mai plin ca niciodată, la care au muncit toate instituțiile de cultură din Ploiești, cărora li s-au adăugat și instituții județene și naționale.

Bucurați-vă de Poezie!

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE POEZIE „NICHITA STĂNESCU”, Ediția a XXXI-a

Joi, 21 martie 2019 – Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 18⁰⁰ – Spectacol de teatru „Smulgerea măștii” de Nichita Stănescu. În distribuție, actorii Centrului Dramatic Mythos Ploiești, Scenariul și regia: Mihai Vasile
Vernisajul expoziției de arte vizuale (pictură, grafică, fotografie, CAD-Computer Aided Design, ambient, obiect)
Nichitiana – Mihai Vasile

Vineri, 22 martie 2019 – Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 10⁰⁰ – Deschiderea Universității Libere „Nichita Stănescu”
Ora 12⁰⁰ – Atelierul de imagine (I) Mihai Gheorghe
Ora 18⁰⁰ – Proiecția filmului documentar „Transilvania. Burguri medievale” de Florin Andreescu

Sâmbătă, 23 martie 2019

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 10⁰⁰ – Atelierul de semne (I), Diana Lemnaru

Ora 18⁰⁰ – Spectacolul de haiku tradițional japonez „Să aprinzi o lumină cu altă lumină”. În distribuție: actorii Centrului Dramatic Mythos Ploiești. Scenariul, scenografia și regia – Mihai Vasile

Duminică, 24 martie 2019 – Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 11⁰⁰ – Vernisajul expoziției de fotografie documentară „Nichita Stănescu / Ion Stratan”
Ora 12⁰⁰ – Atelierul de semne (II), Diana Lemnaru

Luni, 25 martie 2019

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 10.00 – Atelierul de arhitectură literară (I) Sînziana Constantin

Parcul „Nichita Stănescu” Ploiești

Ora 13⁰⁰ – Deschiderea oficială a Târgului de carte și de artă tradițională și contemporană
– Recital susținut de Fanfara Consiliului Județean Prahova

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria

Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor

coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: [Ion Stratan](#)

Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Baicu

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești

e-mail: gelunionescu@yahoo.com
revistaculturala@casadecultura.ro

tel./fax: 0244/578 148
0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Layout & DTP: Mariana Dăscălache

Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

Coperta 1: foto 1: Nichita Stănescu
(Sursa foto: www.adevarul.ro)

Tipărire: S.C. Seladocom S.R.L., Brăila

Grigore Brâncuș '90

de Eugen Simion

(sursa foto: www.agentiade carte.ro)

Aflu din cercul lui de prieteni și admiratori, că profesorul Grigore Brâncuș, membru titular al Academiei Române, împlinește 90 de ani. Întâi m-am mirat (când au trecut, oare, atâtea ani?), apoi m-am bucurat. Sporul de ani, cum îi spunea G. Călinescu pentru a evita termenul antipatic de bătrânețe, este un moment de bucurie pentru că o viață lungă, trăită în demnitate, este un succes al omului. Nu-i ușor să ajungi la vârsta patriarhilor. Iorgu scrie în *Cugetările* sale că bătrânețea este o „situație morală” și se simt bătrâni „numai aceia care n-o înțeleg”. Cioran, moralist radical, *doctor în îndoieli*, „consideră bătrânețea o „rușine”. Bătrânii țărani români o socotesc o fatalitate și nu vorbesc mai niciodată de ea. Primesc fatalitatea în liniște și o trăiesc, am sentimentul, fără mari anxietăți sau, dacă le au, le trăiesc în tăcere, ca și când ar privi un lent crepuscul de soare.

M-am luat cu vorba și am părăsit, fără să vreau, tema acestor însemnări rapide, începute într-o dimineață bucureșteană care, după ce a trecut prin răsturnări spectaculoase ale vremii, pare a-și reintra, azi (3 februarie), în ritmuri cosmice normale. În *bună rânduială*, cum ar spune Sadoveanu.

Tema mea este, așadar, să scriu despre un om pe care îl stimez enorm și, dacă îmi îngăduie să-i spun, am pentru el un sentiment incoruptibil de prietenie – afectuoasă. Grigore

Brâncuș este un intelectual de rasă cum ziceau cei dinaintea noastră, adică un mare lingvist. Ultimul, deocamdată, pe care îl mai avem. Elev al lui Al. Rosetti, el s-a specializat în câteva domenii ale acestei importante discipline, cum ar fi *fondul traco-dac al limbii române, vocabularul autohton, istoria cuvintelor, morfologia limbii române, introducerea în istoria limbii române* și altele pe care generațiile mai noi de lingviști le-au părăsit pentru a îmbrățișa metodele și specialitățile impuse de structuralism și poststructuralism. Profesorul Brâncuș este, așadar, un om învățat și un spirit bine orientat într-o știință (lingvistica) atât de importantă pentru istoria și viața spirituală a unui popor. Limba este, se știe, primul și cel mai important, semn al identității. *Cine are o limbă* – spune într-un vers poetul basarabean Grigore Vieru – *are o patrie*. Și el, poetul, trecând prin ceea ce au trecut românii de peste Prut în ultima jumătate a secolului al XX-lea, știe ce spune. *Limba este patria mea*, mărturisea alt poet, șef al generației sale și cel mai important poet român după Arghezi, anume ploieșteanul Nichita Stănescu. Profesorul Brâncuș are, așadar, și multe motive, în afară de acelea legate de profesiunea pe care și-a ales-o cu decenii în urmă, să nu părăsească istoria limbii române – cu stratul și substratul ei – și să-i certe pe tinerii săi colaboratori din Institutul „Iorgu Iordan-Al. Rosetti” – să-i certe pedagogic, cu blândețe și iubire intelectuală – pentru că, interesați de metodele și temele lingvistice postmoderne –, arată mai puțină tragere de inimă pentru rădăcinile limbii române și evoluția ei într-o istorie complexă și aluvionară.

Am pornit cu gândul nu să vorbesc despre știința filologică a fostului asistent al lui Alex. Rosetti, și actualul membru al Academiei Române, ci despre omul Grigore Brâncuș de care mă leagă, repet, un imperturbabil sentiment de stimă și prietenie. L-am văzut prima oară în timpul studenției mele. A apărut într-o zi în amfiteatrul Odobescu, însoțit de reputatul profesor Alex. Rosetti, cunoscut de mine – acesta din urmă – din portretul pe care i-l făcuse G. Călinescu în *Istoria literaturii române de la*

origini până în prezent. Al. Rosetti nu-l dezmințea. Volubil, cu privirea ce părea că trece absentă peste studenții din amfiteatru, spre ceva indinstinct, prietenul lui Arghezi, Camil Petrescu și G. Călinecu, își ținea cursul într-un stil mai degrabă familiar, demonstrativ, decât în stilul tradițional impus în Universitatea românească de Maiorescu și de elevii săi (*stilul expunerii magistrale*). Marele lingvist, cu reputație și în viața literară, urmașul unei familii domnitoare, nu părea a fi un bun orator. Expunea sacadat, fragmentar, făcea paranteze și, din când în când, se uita pe hărțile pe care le avea pe catedră. Publicase o carte fundamentală (*Istoria limbii literare române*) – o carte ce rămâne și azi un punct de referință în materie – și, acum, în amfiteatrul înțesat de studenți –, explica unele particularități ale limbii în evoluția ei, din 1521 până azi. Noi, studenții, îl simpatizam, pot spune chiar că îl iubeam, între altele, pentru că intra cu întârziere în sala de curs și pleca, totdeauna, cu un sfert de oră mai devreme...

Lângă acest fabulos personaj apare, repet, într-o zi un tânăr înalt, armonios construit, cu fața smeadă, deloc locvace (locvacitatea este o veche meteahnă în universitatea românească și, după câte îmi dau seama, ea n-a dispărut nici azi!), iar când trebuia să vorbească, vorbea fără artificii stilistice, direct, exact, convingător. Seminarul cu el (seminarul de limbă nu este, prin natura lui, niciodată ușor, înveselitor pentru studenții filologi), seminarul condus de tânărul asistent al lui Al. Rosetti, zic, nu era deloc rigid, apăsător, dimpotrivă, decurgea în liniște și cu folos. Intrigat de numele său, am căutat să aflu dacă este sau nu rudă cu marele sculptor. Era, este, vin din același spațiu oltenesc (Hobița – Peștișani) acolo unde – scrie alt oltean, agitatorul, mesianicul, Petre Pandrea, s-a născut *spiritul cobilițar*, merit, după el, să cucerească lumea intelectuală a planetei, după ce Constantin Brâncuși, pornind pe jos din Hobița natală, cucerise Parisul și, apoi, se instalase în fruntea sculpturii din secolul său. Am aflat, așadar, că asistentul nostru de limba română se trage din aceleași locuri și că legătura familiei sale cu artistul este reală și foarte strânsă. Un argument în plus petru mine să-l simpatizez de la început pe acest lingvist învățat, demn, lipsit de mofturi și de aroganță, cum manifestau alții. Este fiu de

preot ortodox și are unsprezece frați. Am reținut, oare bine, că el, Grigore Brâncuș, este cel mai mare dintre ei?

M-am împrietenit, apoi, cu el și am continuat să păstrăm relații cordiale și după ce am devenit, eu însumi (în 1964/1965), după cinci ani de șomaj, *cadru universitar* – cum se zicea atunci. I-am urmărit, cum am putut și cât m-am priceput, studiile pe care le-a publicat și, într-un rând, am scris despre ediția Hasdeu (*Magnum etimologicum* și, separat, *Istoria românilor*) pe care a publicat-o. Îl întâlnesc, și azi, la Academia Română și, din când în când, vorbim la telefon. A rămas același om serios, spirit cumpănit, liniștitor, tot mai rar în lumea agitată și confuză de azi. Este, în continuare, ceea ce se cheamă un *om de cuvânt*, un *om de bine*, un om care ține drumul drept și, spre deosebire de mulți alții din inteligența românească, nu se leapădă de tradițiile spirituale românești, pentru a îmbrățișa, cu ardoare și inconștiență, fantasmеle globalismului. Este, din acest punct de vedere, un bun român-european. Adică un autentic om de știință lucid, erudit, deloc gălăgios și revendicativ. Ține la oamenii din breasla sa și își venerează părinții spirituali, pe Al. Rosetti – „marele grec” și pe Iorgu Iordan – incoruptibilul stareț” – cum i-am zis eu, într-un rând acestuia din urmă.

Profesorul de istoria limbii române a publicat, în ultimii ani, o carte despre *limba lui Marin Sorescu*. Admirabilă. El cercetează și confirmă autenticitatea limbajului din *La liliaci* și reconstituie originea și istoria lui, dar și valorile stilistice pe care le sugerează. Am citit-o cu folos și, pot mărturisi, mi-a plăcut să văd că Marin Sorescu, mare dramaturg și alături de colegul de generație și comilitonele său, Nichita Stănescu, mare poet cu *La liliaci* și, în genere, cu poemele lui fanteziste și ironice, Sorescu – zic – a devenit obiect de studiu academic. *Spiritul cobilițar* continuă, așadar, să acționeze în cultură. Nu dă, deocamdată, semne de lenevie intelectuală. Moralistul G. Ibrăileanu scrie într-un aforism din *Privind viața* că omul fericit este acela care *umblă bine prin natura sa*. Nu știu cât de bine călătorește Grigore Brâncuș prin natura ființei sale, dar văd că el umblă bine prin spațiul filologiei românești. La mulți ani, D-le academician și iubite prieten.

Nichita Stănescu – o dedicație datată AZI

de Alex Ștefănescu

Eram încă adolescent când am citit prima dată versuri de Nichita Stănescu și mi s-au părut... o bazaconie. Apoi, treptat, poezia lui m-a cucerit. Atât de mult, încât în 1985 am scris o carte, *Introducere în opera lui Nichita Stănescu*, ca să explic și altora în ce constă frumusețea ei literară.

*

În 1972, ca tânăr redactor la revista *Tomis* din Constanța (aveam 24 de ani), am fost trimis de șefii mei la București ca să obțin zece poezii de la Nichita Stănescu. Cu figura lui de prinț rus (plete blond-arămii, ochi albaștri, buze arse, de băutură, dar și de ardoarea vorbirii), poetul m-a privit ironic. „Exact zece?” Eram la restaurantul Athénée Palace (la o masă la care se mai aflau Fănuș Neagu și Gheorghe Tomozei). „Da, zece.” Cu un secret amuzament, marele poet mi-a dictat una după alta zece poezii, improvizându-le pe măsură ce le dicta. Erau încântătoare. „Acum – a continuat Nichita Stănescu – scrie pe o foaie separată încă una!” Și a mai compus una, pe loc, mai frumoasă decât toate celelalte. Eram amețit de admirație. „Îți place?” „Da! Da!” „În cazul ăsta, să-i dăm foc ca să rămână numai a noastră.” Mi-a luat foaia din mână și i-a dat foc cu bricheta, trimițând în neant o poezie care existase mai puțin de un minut.

*

Multă vreme, Nichita Stănescu nu a avut o adresă anume. Dormea în locuințele admiratoarelor lui. Uneia i-a scris într-o noapte, pe un perete, cu un creion dermatograf, un amplu poem. Ea, fericită, n-a mai zugrăvit niciodată apartamentul (nici când a fost părăsită de Nichita, nici când s-a măritat, nici când a născut primul copil).

*

Odată (când avea piciorul în ghips și folosea ghipsul ca pe o agendă, scriind pe el numere de telefon), Nichita Stănescu mi-a spus că s-a supărat pe... fotbal (fiindcă echipa noastră națională tocmai pierduse un meci important).

Drept pedeapsă, a hotărât să-i spună timp de trei luni „botfal”. Credeam că glumește. Dar după un timp, când uitasem episodul, l-am întâlnit pe stradă, în zona Amzei, iar el mi-a dăruit un covrig cald și m-a întrebat cu seriozitate: „Ce meci de botfal e diseară?”

*

Sute de sârbi au învățat limba română numai și numai ca să îl citească în original pe Nichita Stănescu. I-am văzut întâmpinându-l cu dragoste la intrarea într-un restaurant din Belgrad, unde poetul urma să sărbătorească primirea premiului „Cununa de aur” al Festivalului de poezie de la Struga.

La banchetul organizat în sala mare a restaurantului, un chelner i-a adus la un moment lui Nichita Stănescu un telefon cu un fir lung: îl căuta Dora, soția lui, de la București. Dora, zâna lui bună din acei ani, și-a dat seama că poetul băuse cam mult și a început să-l certe, iar el s-a întunecat la față. După ce a încheiat convorbirea, l-am întrebat de ce se posomorâse atât de tare. „Are dreptate Dora, dar nu trebuia să mi-o spună la telefon. Să mă facă ea de răs pe liniile internaționale!”

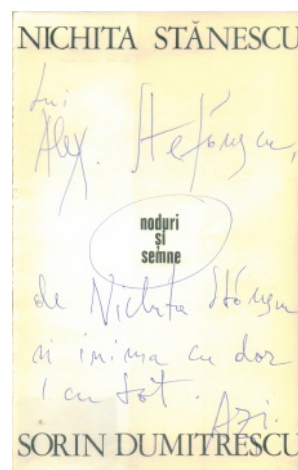
*

Printre dedicațiile primite de la scriitori pe care le păstrez cu evlavie se numără și aceasta: „Lui Alex. Ștefănescu, **Noduri și semne** de Nichita Stănescu și inima cu dor cu tot. Azi”. Numai Nichita Stănescu putea să-și dăruiască „inima cu dor cu tot”. Numai Nichita Stănescu putea să dateze o dedicație „Azi”.

*

La multă vreme după moartea poetului și anume în ziua de 12 noiembrie 2014, în livada mea de la țară, de lângă București, a avut loc un emoționant moment Nichita Stănescu. Dedicat mie, ca iubitor al lui, de către alți iubitori ai lui, veniți cu un autobuz de la Ploiești. Lucrurile s-au petrecut astfel:

Am primit în dar un sequoia. Nu este vorba

de *Californian Redwood (Sequoia Sempervirens)*, folosit în mod curent în scop ornamental și nici de *Dawn Redwood (Metasequoia)*, cunoscut doar sub formă fosilă până în 1941 când exemplare verzi ale lui au fost descoperite în China, ci de *Giant Sequoia (Sequoiadendron Giganteum)*, considerat cel mai mare copac din lume și ocrotit prin lege pe întreaga planetă.

Deschid o enciclopedie și citesc: „Acești uriași ai regnului vegetal se găsesc în număr mare în California. Sequoia Gigantea face parte dintr-o specie de gimnospermă care poate trăi mii de ani, iar la maturitate poate ajunge la 145 de metri înălțime, cu circumferința tulpinii de până la 38 de metri. Pe platforma netezită a unui ciot de Sequoia Gigantea, cu un diametru de 16 metri, pot staționa comod până la 12 limuzine, ori se poate improviza un ring de dans, pe care, alături de orchestră, încap 30 de perechi de dansatori. Recordul oficial al mărimii este deținut de un sequoia gigant, numit „General Sherman”, ce se găsește în Parcul Național Sequoia din California. Are o înălțime de 83,8 m și o circumferință de 31,3 m la bază și (cu posibila excepție a unei rețele subterane de funghi) este cel mai mare organism existent în momentul de față pe Pământ. Grosimea lui este de mai bine de zece ori mai mare decât cea a unei balene albastre. La cei 1.486 metri cubi estimați el conține suficient material lemnos cât să se poată construi din el 40 de case cu câte 5 camere fiecare. Despre scoarța sa exterioară se spune că are mai mult de 1,30 m grosime.”

Un asemenea arbore va putea fi văzut peste aproximativ 1.000 de ani în curtea casei mele. Deocamdată are doar 6 ani și 1,80 metri înălțime (aproape cât mine, care am 1,87). Cel care mi l-a dăruit, Ion Donoiu (cunoscut numismat, inițiatorul lui Nichita Stănescu în numismatică) l-a cumpărat, împreună cu soția lui, Viorica

Cunoscutul numismat Ion Donoiu cu cazmaua în mână

Donoiu, în februarie 2008, de la Muir Woods (un parc dendrologic național din California), l-a adus în România într-un mic tub de plastic transparent (măsură pe atunci 10 cm!) și l-a plantat în grădina lui din comuna Domnești (județul Argeș). Acolo l-a îngrijit cu dragoste. Cu alte cuvinte, nu mi-a dăruit o plantă oarecare, luată dintr-un supermarket, ci un arbore iubit de el.

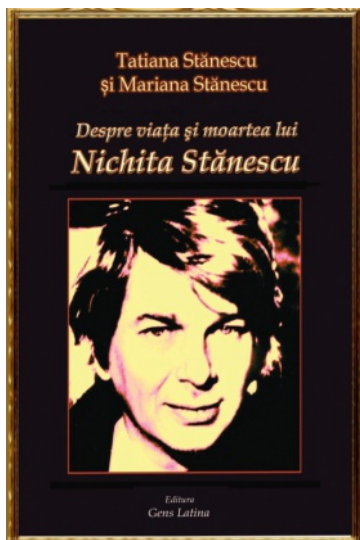
Ion și Viorica Donoiu au venit cu un autobuz, însoțiți de alți iubitori de poezie (aproximativ treizeci) din Ploiești, printre care profesoara de română Gabriela Teodorescu (acum pensionară), scriitorii Gelu Nicolae Ionescu, Camelia Iuliana Radu și Nicolae Petrescu-Redi, ca și mulți tineri – unii, elevi de liceu – care scriu versuri. Am deschis larg cele două porți mari de la stradă și autobuzul a intrat în curtea mea. În scurtă vreme, livada mi-a fost invadată de oameni frumoși, mai mulți ca oricând.

Veniseră de la Ploiești numai și numai ca să asiste la momentul emoționant al sădirii arborelui primit de mine în dar. S-a desfășurat un adevărat ceremonial, s-au recitat în aer liber poezii de Nichita Stănescu, s-au făcut fotografii. I-am invitat pe musafiri și în casă, la o degustare de vișinată fabricată de mine (din vișine culese de mine din vișini sădiți de mine!). M-am îmbrățișat cu fiecare dintre ei (chiar și cu fetele frumoase, nu puteam să le evit, ar fi fost o discriminare!) și am organizat pe loc și un concurs: cine ghicește de la ce animal provine blana așternută pe jos în living. Premiul, constând într-un exemplar din *Istoria literaturii române contemporane*, a fost câștigat de Gabriela Teodorescu, singura care și-a dat seama că blana provine de la un... (dar mai bine păstrez secretul, poate mai organizez și altădată concursul).

Gelu Nicolae Ionescu, conducătorul unui cenaclu foarte activ din Ploiești, a fost sufletul organizării acestui moment de neuitat. Când el și toți ceilalți oaspeți ai mei s-au suit în autobuz și au plecat, nu m-am simțit părăsit, sequoia a rămas pentru câteva milenii în curtea mea.

În anul 2014 un alt Gelu Nicolae Ionescu va veni cu alți tineri ca să recite la umbra lui imensă, de zgârie-nori al copacilor, tot poezii de Nichita Stănescu. Dacă România nu va dispărea, dacă limba română va mai fi vorbită, poezia lui Nichita Stănescu va mai fi iubită în mod sigur și atunci.

Elisabeta Mondanos în dialog cu mama și sora lui Nichita Stănescu despre viața și moartea acestuia. Martie 1991

(fragmente)

El aducea așa o aură...

EM: Stimată doamnă Tatiana Stănescu și Mariana Stănescu vreau mai întâi să vă mulțumesc că ați acceptat acest dialog. Știu că nu este simplu ca să întoarcem timpul înapoi și să ne aducem aminte de lucruri care uneori pot răni și pot să înduioșeze mai mult de cât ne propunem. Nu

asta vreau.

Nichita spunea undeva că: „*viața noastră este de fapt ceea ce ne amin-tim despre ea*”... „*Că nu poți să vrei să uiți ceva sau altceva, sau să-ți amintești ceva sau altceva...*”

...

EM: Era un copil răsfățat?...

MS: Era foarte răsfățat. El să știți că a plecat la București vedetă, dar nu era vedetă scriitor, era vedetă că-l plăceau toate colegile. Îi scriau pe toate cărțile *Îngerul blond* și îi scriau scrisori... Când am devenit mai mare am devenit utilă. Eram mesager și confident. Ajutor la *divorțuri* și bineînțeles omul care i-a păstrat toate secretele. N-am spus niciodată nimic nimănui. Avea încredere deplină în mine. Și sunt o groază de lucruri din viața lui pe care le știu numai eu. Dar bineînțeles că eu îi sunt recunoscătoare, căci el mi-a dăruit mie ceea ce eu dacă aș mai trăi 200 de ani n-aș mai găsi. Adică alături de el am întâlnit cele mai mari culmi ale vieții intelectuale și de suflet. Lăsând la o parte că am cunoscut toată floarea

literaturii române, a fost ceva extraordinar.

...Plus că trăind între ei, fără să vrei, te schimbi... Și felul meu de a gândi. M-a făcut să înțeleg lucrurile cu totul altfel. Mi-a dăruit și multă afecțiune... Și eu sunt sentimentală ca și el. Când a fost aniversat la 50 de ani, eu eram foarte emoționată. A avut grijă să-mi dăruiască foarte multă afecțiune și sfaturi pentru mine de cel mai mult bun simț. Și sigur că mă exploata ca ori ce frate. Dacă dădea ordin ca a doua zi la ora 10 să mă prezint cu dovlecei pane, chifteluțe, mă sculam la 4 ca să gătesc. Sau să-i pun frunză de vișine în ciorbă. Însă niciodată n-aș putea să-i fiu îndeajuns de recunoscătoare. Că și acum îmi este foarte greu să cobor în real fără el. El aducea așa o aură...

Am fost loviți de nenoroc

Noi am fost săraci și am trecut prin momente grele. Câteodată el era fericit când îmi vedea salariul meu, după ce îmi spunea să nu mă mai duc la serviciu... - *Gata, de mâine nu te mai duci la Școală. Am să vorbesc cu Ministrul.*

Pe urmă când vedea că e o leafă pe masă, era bucuros... Însă am fost așa, loviți de nenoroc aș putea să spun... Nu am avut case, nu am avut avere. Îmi e și greu să-mi amintesc. Îmi amintesc și părți plăcute și mă refer la perioada când era cu Gabriela Melinescu, marea lui iubire. Ne întâlneam la 10 dimineața la Cofetăria Athene Palace. Pe urmă s-au despărțit și a intrat Rodica Dinescu pe fir.

Era foarte frumos și plecam cu el pe Calea Victoriei și eram așa de mândră și el spunea – *uite nici la Florin Piersic nu se uită lumea așa mult. Florin Piersic era etalonul lui...*

Întorceau fetele capul după el. Deja începuse să fie cunoscut. Era prin 73-77.

EM: Avea 40 de ani...

MS: Avea o lume a lui, extraordinară, care te făcea să stai tot timpul lângă el.

Nu era pregătit pentru moarte...

Din păcate nu știu ce s-a întâmplat cu el în ultima perioadă și cu ce au contribuit toți cei care au tras de el... Nu era pregătit pentru moarte căci el începea un nou ciclu de opere. Sunt și alte momente dure, pe care le știu numai eu... Și am așa o mare tristețe...

EM: Că n-a spus tot ce trebuia să spună...

MS: Că n-a spus tot ce trebuia să spună și că n-am putut eu să fiu lângă el atunci, care întotdeauna eram lângă el. Că el a fost internat la Spitalul de urgență Floreasca și eu am fost anunțată dimineața la 6 că a murit... Că el dacă mă chema când a început să se sufoce când a venit de la Turnu Severin de la nunta aceea blestemată eu știam ce trebuie de făcut, eu îl cunoșteam bine. Că înainte când îl durea un deget, mă chema imediat. Că atunci când a fost la Fundeni în 1981, mă duceam cu mâncare. Sunt multe lucruri, vă spun, **pentru că este o zi din viața lui înainte de moarte pe care eu nu o știu...**

El, dacă avea o durere fizică, apela, ca la mama... - *Dă-mi cutare, dă-mi cutare...* sau îmi aduc aminte că atunci când a fost el bolnav, a fost fericit că aveam aceeași grupă de sânge și nu mai era nici o problemă...

Și era și vecinul lui Nalbantu și Elisabeta, o colegă de a lui și care l-ar fi ajutat, l-ar fi dus din

timp, i-ar fi dat o ampicilină... Cu congestia lui pulmonară i-a cedat inima, dar cum a ajuns la congestia pulmonară nu știu... A fost un moment unde, ceva s-a rupt sincron.. De aia nici eu nu-mi iert cum am putut să pierd ziua aceea din viața lui...

El nu avrur să plece la nunta aia...

El nu a vrut să plece la nuntă... i-a spus și mamei, mi-a spus și mie.

TS: I-a spus și lui Mihai Bandac. Că a scris în cartea aia a lui Aurelian Titu Dumitrescu că s-a dus la nunta aceea cu dar... că putea să dăruiască... plicul fără să se ducă... era o mascaradă... Și îi era foarte rău. S-a dus bolnav.

MS: Noi suntem, o familie de frigufroși. Îi era foarte rău... era obosit... El a fost dus acolo... el nu a vrut să meargă... Și asta îmi reproșez că nu am avut destulă putere, n-am fost pe fază pe momentul acela. Și să nu știu eu când a venit de la Turnu Severin!?

TS: Să nu dea telefon... venit de cu seara în București...?

MS: Niciodată nu s-a întâmplat. Dacă lui îi era foame mă suna, *vino*. Dumineca, dacă îl durea degetul mă suna... Avea nevoie de o cămașă, *vino cu feonul de acasă și usucă-mă*, nu vroia să țină în casă, nu suporta mașina de călcat, *că sunt electrice* și îi ia foc casa... și eu mă căram cu ele, du-te cu feonul, du-te cu toate... Și din

cauza asta am o mare tristețe asupra acestui moment.

TS: Cum a fost cu casa aceea din Căderea Bastiliei!?

MS: Da, am mai spus de casă, că a făcut cerere la primar, cererea pe care a dus-o cu Mihai Bandac, care a scris-o.

TS: Da, cu el. Ar fi avut 4 camere, ar fi stat cu mine, cu Mariana, am fi avut grijă de el și acum eram toți împreună. Dacă primarul Pană, care avea de fapt ordin de la superiori, răspundea cum trebuie cererii, pentru ca să i-o dea în patru zile, noi eram cu toții împreună. Pentru că al doilea ordin era să i se editeze toate poeziile și să-și plătească toate datoriile la Uniune... și a și fost Nini la Râpeanu, tot cu Mihai și s-au rezolvat, dar Pană a întârziat să rezolve această treabă banală, o modestă casă, undeva pe lângă Uniunea Scriitorilor, ca să-i fie la îndemână... El ar fi dormit suficient, ar fi mâncat bine, cum îi plăcea și totul era foarte bine.

În același rând sunt convinsă, am fost de atunci convinsă, că nu trebuia să meargă la Turnu Severin... Am tot vorbit despre asta. A fost toată chestia o înscenare și trebuie să spunem lucrurilor pe nume. Nunta, acea nuntă unde el a fost naș al familiei Condeescu a avut loc în vară, în București, cu toate cele convenite și înscenarea cu chestiunea cu darul era inutilă și periculoasă, pentru că era frigul din Decembrie... Și numai un inconștient, ca să nu spun altceva, îl duce pe un om bolnav în afara casei și unde?! Știm cu toții ce frig era în București, ce frig era peste tot, ce frig era în tren. Deci aceste două motive, sunt cele care au determinat această tragedie.

EM: Înțeleg că Nichita dăduse chiar semn că nu ar vrea să meargă, că nu se simțea bine, că i-a și spus Marianei că nu vrea să plece, că este bolnav și că este frig?

MS: Da, i-am spus și eu să nu meargă nicăieri...

TS: Da și l-am întrebat *dragă unde te duci că zici că ți-e frig* și a zis *că merge cu mașina* și i-am zis... *chiar cu mașina... este foarte frig și poate să derapeze, este gheață...*

MS: De fapt era vorba despre tren, au plecat cu trenul...

TS: Și am fost așa de neliniștită...

MS: Da, și i-a spus același lucru și lui Mihai Bandac, lui Raluca Tulbure, la toată lumea. Dar au tras de el... Ofelia.

MS: El n-ar fi dorit decât să doarmă puțin și să aibă o mâncărică *caldă*, era extraordinar de obosit... Era și frigos și era și bolnav... Și el

avea spaimă de drumuri, îi era frică să plece iarna. Și acolo s-a dus pentru amărătul și nerușinatul acela de dar... Pentru bani. De ce a murit? Pentru că ei, mirii de la nunta cu dar, s-au despărțit. Ofelia nu mai e cu Alexandru, a luat-o Petru Creția și pe chestia asta Alexandru a ajuns Directorul Muzeului de literatură, băiatul cu bursă Soroș în America.

TS: Băiatul lui Condeescu...!?

MS: Toți au ajuns bine... Ofelia e doamna Creția, toți au viața aranjată bine, adică foarte bine și eu am rămas fără frate și mama fără băiat. Noi am rămas cu durerea și cu toate cele rele.

Cum să-l duci acolo, să-l hârjionești să dea darul acela de douăzeci de mii... pe care tot ei i l-au pus în plic, că el nu-i avea.

Eu eram în stare de orice pentru el, făceam eforturi, mă sculam la patru și jumătate, ca să gătesc și să fiu la 8 când venea Loreta - a avut o secretară - ca să fiu eu înaintea ei cu mâncare, cu rufe, cu tot... Făceam totul și niciodată nu i-am spus că mi-e greu să car cu geamantanele. Într-unul mâncare și într-unul schimburi...

Cum să faci așa ceva, să-l expui, să-l duci la o așa mizerie, că nu era nici număr de circ, nici acrobat. Nu era numărul minune, ca să deschizi... darul.. să dai 20.000... că asta a fost...!?

Și toți care veneau, așa-zișii prieteni, veneau și-l consumau, nici vorbă să-i zică... *Nichita... să te odihnești și tu...*

Este o mare durere în toate. Toți l-au consumat. Să știți că a suferit din cauza unora din jurul lui, a suferit, foarte mult. Erau seri când se învârtea prin casă până la 4 și nu înțelegea de ce i s-a întors spatele, sau de ce au fost discuții neplăcute. Dar asta mă deranjează cel mai mult. Faptul că nu știu ce s-a întâmplat pe 12 decembrie când a fost internat la Spitalul de Urgență!?

Întotdeauna când intra în spital, mă duceam cu mâncare, cum a fost în 81 la Fundeni, cu schimburi, tot, zi de zi și eu să nu știu când a fost internat la Urgență!? Adică sunt convinsă că el era foarte puternic și tăticu a fost foarte puternic și vă spun, cu sănătatea și eu și mămica, suntem foarte puternice, dar el era peste noi, depășea momentul, că avea putere să se regenereze. Și nu era într-un moment critic al vieții lui...

Dialog cu mama și sora despre viața și moartea marelui poet Nichita Stănescu,

(Ovidiu Suciuc – TRIBUNA- Octombrie-Noiembrie 1993)

Fragment

Ovidiu Suciuc: *Vă rog să ne spuneți cum scria Nichita Stănescu? Avea ciorne scrise de mână, bătea la mașină? Avea un caiet în care făcea unele însemnări mai intime?*

Mariana Stănescu, sora poetului: La început scria cu mâna

și apoi scria la mașina lui tăticu de la prăvălie. Acum se află la muzeu. În prima parte bătea și revistele la mașină. Cu timpul, în ultima parte, a dictat. A rămas la Doina un caiet – jurnalul lui – pentru care a fost șantajat. Era un dosar gros, în care Nini – cât a stat cu Doina – scria diverse însemnări.

Ceva era în acel jurnal. Îl știu cum arăta, dar nu știu ce conținea. Era un caiet studentesc cartonat. Era un jurnal, în care scria și versuri. Neînțelegerea cu Doina a fost și fiindcă ea începuse să-i corecteze poezia. Nu se făcea...

Tatiana Stănescu, mama poetului: Totuși dragostea lui cea mare a fost Magdalena.

MS: Era o dragoste la 17 ani. A iubit-o foarte mult pe Adriana Enescu. S-au înțeles foarte bine. A fost perioada lui de maximă creație. Pe urmă au fost Gabriela Melinescu, Mihaela Mihăiescu, Rodica Dinescu... Au fost foarte multe femei de foarte bună calitate în viața lui: femei extraordinare, nemaipomenite. Toate l-au iubit, l-au ocrotit, dar în final vroiau să pună stăpânire pe el. Nini nu suporta și atunci pleca, chiar dacă ele nu erau cu nimic vinovate.

Asta a fost fatalitatea. Dora venea și stătea foarte mult afară. Ea a avut acces foarte târziu în casa lui Nini. A avut o tenacitate foarte mare. Dar astea nu-s lucruri pe care să le discutăm acuma, că nu-mi fac plăcere...

OS: *Nichita și-ar fi dorit să aibă copii?*

MS: Foarte mult. Era să aibă cu Gabriela, dar a pierdut sarcina. Cu Rodica nu a putut să aibă copii pentru că nu era divorțat și ea nu concepea să aibă copii în acele condiții.

OS: *Ce altă dorință mare a avut Nichita pe care n-a reușit să o îplinească?*

MS: Și-a dorit să aibă o familie adevărată, să stea cu mama și cu mine. Să stea liniștit, familia să-l iubească, să-l respecte și el să poată să scrie. A fost foarte chinuit. Nu a avut nici casă, nici mâncare în ultima perioadă, care a fost așa de cumplită, încât nu pot să-mi amintesc că simt că înnebunesc.

OS: *Dora nu gătea?*

MS: Dacă n-avea mâncare...? Vom vorbi despre Dora, dar nu astăzi... O catastrofă...

...Când a murit tata, s-a întâmplat ca Nini să se căsătorească. A fost o viață cumplită pentru mine. El era foarte necăjit. Toate astea au grăbit moartea lui. De foarte multe ori, duminica mă suna și mă duceam cu mâncare. El era obișnuit, la noi în casă, să fie mâncare. Dora nu s-a ocupat... Și nu spun numai de Dora acest lucru. În ultima perioadă pur și simplu l-au omorât. Făceau presiuni asupra lui. Toți cereau ceva. Nu mai avea timp nici să doarmă, nici să mănânce. Era un adevărat complot al distrugerii îndreptat asupra lui. Veneau la el tot felul de nechemăți – înși care n-aveau nici o legătură cu el, n-aveau nici un fel de respect față de timpul lui și profitau de el pentru orice. A fost oribil ce s-a întâmplat în ultimii ani în casă la el...

OS: *Să ne întoarcem la o dominantă a sa: la patriotism, ca dimensiune morală esențială a lui Nichita.*

TS: De mic era foarte mândru că-i român, mândrie moștenită de la taică-su.

MS: De fapt tata și-a iubit mult și orașul. Nici la București n-ar fi vrut să plece. Patriotismul lui republican de la Ploiești. A fost crescut în mare respect pentru familie, față de părinți. Tata a fost unul dintre cei mai bine educați bărbați pe care i-am întâlnit vreodată. Toată această educație au sădit-o, mama și tata, și-n Nini.

OS: *Nichita a fost în străinătate?*

MS: La Paris, în Italia, Anglia, Suedia, Iugoslavia, Finlanda. Germania – de mai multe ori. Avea la Regensburg o cunoștință, o doamnă primăreasă care-l invita mereu; apoi în Rusia, în Basarabia. Cel mai bine s-a simțit, totuși, în Basarabia, la Chișinău, unde l-au primit cel mai bine. A fost și-n Monaco. Și în America a avut invitație, dar în ultima perioadă i-a fost frică să călătorească cu avionul.

OS: *În marcau aceste vizite?*

MS: Zicea că cel mai plăcut e acasă. În Iugoslavia, un poet rus i-a spus: „Ești de-al nostru, ești rus!” El i-a răspuns: „Eu sînt jumătate român pentru că tata era român și jumătate român pentru că sînt poet român”.

Dacă voiai să-l jignești îi spuneai că nu-i român... Și așa a fost o campanie după „*Epica Magna*”, cu Premiul Nobel. Au inventat despre el că este rusnac, basarabean, evreu... fapt pentru care a suferit cumplit. Au simțit coarda lui sensibilă și l-au atacat. În special oculta, care era cu ochii pe el. Foarte mulți dintre aceștia s-au perindat în casă la el ca să-l racoleze, ceea ce n-au reușit. Este evident. Când a fost propus la premiul Nobel, i s-a spus (nu vreau să spun de către cine): „Fă și tu dizidență că o să-l iei precis!”. „De ce? Poezia mea e mai presus de orice...”.

...Avea un geniu al vorbirii, al comunicării, pe care nu l-am întâlnit la nimeni. Atât de ușor se plimba peste tot, în toate domeniile – filozofie, religie, matematică. A fost o adevărată minune. De multe ori mă gândesc că poate a fost dotat cu ceva supranatural...

În preajma lui mă simțeam atât de mică și atât de neînsemnată... eram așa departe de tot...

OS: *Ați pomenit de anumiți „inși” care l-au strangulat, l-au înăbușit pur și simplu... Au existat, însă, și niște adevărați prieteni – compatrioți morali, cum este Mihai Bandac...*

MS: Au existat, dar în ultimul an se întâmpla un fenomen în Piața Amzei, pe care n-am reușit să-l contracarăm, niște lucruri de neînțeles. Eram îndepărtată de el, sistematic. Și nu că nu eram primită. Dar se întâmpla ceva, acolo... „Forțele” care erau acolo, erau mai puternice decât noi, cei care i-am dorit binele. Din cauza asta s-a întâmplat și nenorocirea să moară cum a murit...

OS: *Care dintre cei din jur i-au rămas prieteni adevărați, în afară de Mihai?*

TS: În afară de Mihai, mai era doctorul Donoiu, dar nici el n-a știut când a fost internat Nini la spital. Doctorul Dianu, care venea de la Spitalul de urgență (prieteni cu Nini) n-a știut nimic de moartea lui. Nici chiar Tomozei – de care îl lega o prietenie de ani de zile – nu a știut... (...)

MS: El a stat mult aicea. A avut o perioadă, poate cea mai bună din viața lui. A stat la mine când a ieșit de la spitalul Fundeni, opt luni de zile. O zi sau două se ducea în Amzei. Pregăteau totul. L-am ținut departe de toată lumea dezlănțuită. A fost ocrotit, s-a simțit bine. A fost o perioadă în care nu a băut deloc. Era într-o formă foarte bună citea, asculta radio, scria, dormea foarte mult. Îi lăsam mâncarea pe tavă în dormitor: plăcintă, sucuri de fructe, fructe. Era foarte liniștit.

OS: *În câte camere locuiți?*

MS: Două – dacă se pot numi camere: una mică și alta foarte mică – plină cu cărți, unde este și pătuțul meu. Aci doarme mămica. Apartamentul l-am cumpărat tot datorită lui. O vecină a reclamat că aveam, spațiu excedentar. Atunci Nini a zis: „Hai s-o cumpărăm, că te ajut eu, să avem și noi la bătrânețe ceva...” Am plătit, din leafa mea de profesoară, 800 de lei pe lună. Și-a dorit foarte mult să aibă și el unde să vină. Acum e greu: mămica e bătrână, eu am de lucru la școală...

...Îmi pare rău că n-am putut să-l mai apăr după ce a murit tata subit (...).

OS: *Și Dora?*

MS: O catastrofă... Mama a fost mai amabilă cu ea. Se gândea că trebuie să aibă pe cineva, că eu nu mai puteam.

OS: *Au divorțat... ?*

MS: Nu. El a divorțat de Doina. După 21 de ani. El n-ar fi vrut să divorțeze de Doina, ca să nu se însoare cu Dora... Eu și cu Mihai am fost martorii la divorț. Nici nu voia să meargă la tribunal. Vroia să se întoarcă...

Despre Dora se spuneau deja lucruri grave, legate de o eventuală „misiune” a ei pe lângă Nichita. N-am mai văzut așa perseverență. Nini făcea treabă în casă și Dora fuma pe scări de dimineață până seara. Dar ea avea misiune... I s-a spus lui Nini de către persoane importante... Ea a făcut foarte mult rău. Vina ei este foarte mare...

Eu am știut destul de târziu de la soțul unei colege care lucra în diplomație. I-am spus și lui Nini, să nu mai aibă de a face cu ea. Era foarte periculoasă.

Grupul din care făcea parte și care o dirija era a lui Gogu Rădulescu. El și apropiații lui făceau mari presiuni asupra lui Nini. Dora a desăvârșit totul. I s-au plătit toate serviciile...

Dar el nu mai este. Pe semne că așa se hotărâse la Comana, la Gogu Rădulescu. Ori cu ei și dirijat de ei, ori deloc. Noi n-am putut face nimic.

Leonida Lari, în dialog cu Tatiana și Mariana Stănescu

Glăsuț națiunii, Chișinău, ianuarie 1994

LEONIDA LARI: „Fiecare se simte asigurat de singurătatea lui...”

Mariana Sănescu: Da, aveți dreptate, Nichita în ultimii ani ai vieții avea o singurătate numai a lui pe care o bănuiam. Era partea lui de suflet care nu ne aparținea, aparținea numai Poeziei...

Nichita se confesa încă elev fiind. Când ajunsese mare, în special după vârsta de 40 de ani, confesiunile lui au început să fie foarte dureroase... Simțea necesitatea confesării. Era foarte aproape, dar și foarte departe de noi... Un punct era numai al lui și noi, ai casei, probabil că nu am înțeles acest punct, **punctul Nichita**...

Vedeți dumneavoastră, în ultimul timp Nichita a fost numit și colaboraționist, cei din ocultă, care au avut și au și azi vile, mașini, posturi, premii, averi uriașe – necruțându-l!

El, Nichita, nu a avut aproape nimic și nici nu a cerșit, nu s-a milogit ca să aibă, să obțină. Dacă ar fi fost colaboraționist ar fi avut și el o vilă, ar fi avut de toate. Ar fi primit și Premiul Nobel, cu siguranță.

Căci șefii cei mari, când li s-a cerut caracterizarea din partea Uniunii Scriitorilor din București pentru Academia din Stockholm, au scris că e un tip cu *suporturi morale șubrede*, cam de tipul acesta. Că tare-i interesa pe academicienii de la Academia Suedeză cu cine se culcă sau cu cine se cinstește poetul Nichita Stănescu! Îi interesa poezia lui.

Pe cei de la Uniunea Scriitorilor, în special Jebeleanu și nu numai el, îi interesa altceva și urându-l că era mai talentat decât ei, îl marginalizau de câte ori aveau ocazia. N-a avut locuință mult timp, până aproape de 50 de ani, trăia la mine în cămăruța asta mică, pe urmă i-a dat Municipiul - la intervenția pictorului Constantin Piliuță - și nu cei de la Uniunea Scriitorilor apartamentul micuț din Piața Amzei...

Era un timp când îl părăsiseră chiar și prietenii... Cred că în acești ani de disperare, a întâlnit-o pe Dora, și eu, ca soră a lui Nichita, am impresia că femeia aceasta a fost în viața lui Nichita un accident...

Apoi cum Dumnezeu să-l crezi pe ziaristul nomenclurist... care scrie cu litere parșive și nerușinat de mincinoase că „*Nichita și pe timpul comuniștilor a dus-o bine*”, sau pe un alt nomenclurist, într-o emisiune la televiziune, care susține și el aceleași erori, fără nici o mustrare de conștiință.

Eu am fost mulți ani umbra fidelă a lui Nichita, am fost martor ocular la cele mai multe dintre întâlnirile lui cu prietenii, cu colegii, chiar cu cititorii, le țin minte pe toate. Și pentru că mai țin minte câte ceva, am devenit și eu incomodă pentru unii...

Da, Nichita nu s-a înregimentat cu nimeni și la nimic. Împărțea adesea cu mine și cu mama cartofii pe care-i aduceam de la Ploiești... Da, a dus-o greu, fiindcă nu a lins blidul nimănui, în fața nimănui nu s-a căciulit. Au mai și pus în circulație bârfe de tot felul, că mai e și rus, basarabean, evreu! O rușine...

LL: *Astfel - neînregimentându-se, nici în sus, nici în jos, nici în dreapta, nici în stânga - nu i-au dat nimic!*

MS: Când s-a auzit că mănâncă la mine, din modesta mea leafă de profesoară, nu le venea a crede... Au vrut să-l înregimenteze, să-l angajeze. Din instinct și din geniu Nichita nu a făcut-o. Când au văzut că nu le merge, au început să-l șantajeze. Când au văzut că nu-l pot mișca nici așa, au început să-l blocheze cu tăcerea...

Veneau la el numai Hagiu cu Pituț, care i-au fost prieteni

până la moarte.

Și încă un lucru foarte grav, care stă în spatele unui întreg munte de efecte. Dacă eu, sora lui aveam sacramentală grijă ca fratele meu, poetul Nichita Stănescu, să fie sătul, odihnit, să-i fie cald, să-i fie comod, apoi el în casa lui, nu a simțit acest lucru. Nini nu a avut și nici nu a simțit căldura unui cămin în anturajul ultimilor ani alături de cine a fost. Să mă ierte Dumnezeu, dar de la moartea lui Nini nu știu dacă Dora i-a telefonat mamei măcar odată...

Dora a nimerit ca într-un gol... Nichita parcă i-ar fi acceptat dorința sau ruga: „*Ia-mă de nevastă!*”. În bunătatea lui, Nini a făcut-o și pe asta!

LL: *Gabriela?*

MS: O, Gabriela, poeta Gabriela Melinescu a fost cea care ținea la el grozav... mai țin minte cum îl căutam împreună prin Bucureștiul înzăpezit... Erau momente frumoase...

TS: L-a afectat până la nebunie acest pictor Sorin Dumitrescu, cel care i-a ilustrat cu forța **Noduri și semne**...

Halucinant și plin de hipnoză acest Sorin, și-a băgat în această carte a lui Nichita, multe din desenele pe care poetul nu le accepta. Dar deoarece Sorin i-a găsit și hârtie și tipografie, nu a avut încotro...

MS: „*Ce soră ai, Nini! Genială!*” Îi spuneau toți prietenii lui cât Nini mai era în viață. După moartea lui Nichita nu mai sînt atît de „*genială*” ca atunci, ne-au părăsit toți, ne-au uitat cu excepția lui Mihai, a lui Cezar Baltag... Până și Tomozei s-a supărat, nici nu mai știu pentru ce, el care a fost unul din cei mai apropiați ai lui Nichita...

Țin minte că pe atunci, acum 10-15 ani, mă sculam dimineața pe la cinci ca să le pregătesc dejunul tuturor celor din căsuța din Piața Amzei... mă gândeam că peste noapte numai Dumnezeu știe cine poate mânca la Nichita. Mă duceam acolo cu gențile pline... De acasă unde mama era obosită și vlăguită.

Noi am crescut nu chiar ca în Paradis. ...Cu geamantanele cu care Nini s-a întors de la Viena după primirea Premiului Herder, îi căram cămășile să i le spăl, poate că n-ar trebui să vă spun lucrurile astea dar și ele sunt viața de ieri a lui Nini, fratele meu...

Nini era ca Pasărea Phoenix – după o masă bună, o vorbă caldă – își revenea imediat și căuta universul căruia îi era captiv – cartea scrisă.

LL: Iată și versul respectiv despre cosmosul lui personal: *Eu sunt înecat / în pasărea numită phoenix / cea care arzând a reînviat / șezi blând lacule / eu numai în phoenix m-am înecat ...*

MS: Iată așa, cel care spunea în tinerețe și la maturitate, la toate damele și la toate fetele îndrăgostite de el că „*eu nu sunt Florin Piersic*” nu a putut obține de la această viață o calmitate normală și atît de necesară unui om de creație, cu atît mai mult pentru o viață zbuciumată ca a lui, cu sufletul fumegând peste tot, oriunde - ar fi fost...

Poate că v-am vorbit prea multe. Dar mă doare și pe mine când mai bîguie unii astăzi (tot din cei care au de toate) că Nichita a huzurit pe timpul comuniștilor, el

care nu a avut nimic (în sens de avere) în viața asta. Dumnezeu să-i ierte că nu știu ce vorbesc!... Sau mai contează că aruncând cu pietre în memoria plină de lumină a marelui poet român care a fost Nichita Stănescu pot atrage atenția cuiva că „uite, mă, asta până și pe Nichita îl critică! E tare!”

Nu vor căpăta nimic din toate acestea, doar uitarea. Iar poezia lui Nichita Stănescu va rămîne la o cotă încă neîntrecută de contemporani în secolul XX.

LL: Iată încă un vers care este o sinceră confesiune a lui Nini pentru toți cei care-l iubesc și cei care-l pizmuesc: *Eu nu sînt servitorul nici unui înger /și nici aierul de sub aripa lui nu sînt/ eu sînt un cîntec/ eu sînt un cîntec/ pe care singur îl cînt/ veni-va toamna cu dumnezeoica ei / de bălegar de aur printre tei / veni-va iarna cu băligarul de argint/ al fulgilor care mă ning / cînd eu voi fi mereu un singur cîntec/ al vostru, care-l cînt.*

MS: O fi el și strigat acest vers, dar din însîngerata lui singurătate, din infinita lui durere, din fierbîntea lui flacără interioară care îl devora, care l-a și devorat, Nini a iubit viața în acel sens al imensității acestei vieți devoratoare – viața – „*Leoaică tînără – iubirea*”...

Viața l-a devorat. Dar nu a putut mânca sufletul lui luminos. Ni l-a lăsat nouă, ca să ne putem mîngîia cu el... Învîgător a rămas Nichita și nu noi cei care îi supravețuim...

Despre Nichita Stănescu În dialog cu sora sa Mariana Stănescu Reporter - Eugen Zănea

EZ: *Ne aflăm în casa doamnei profesoare Mariana Stănescu, sora poetului de geniu care a fost Nichita Stănescu, casa în care de multe ori poetul a și locuit îndelungi perioade de timp. Sărut mâna doamnă Mariana Stănescu.*

MS: Bine ați venit.

EZ: *Nu ne-am propus în această Emisiune omagială să discutăm despre poezia lui Nichita Stănescu. S-a scris foarte mult despre ea și se va mai scrie cu siguranță zeci și sute de ani de acum încolo. Despre poezia lui sunt alții mai calificați să o discute. Eu aș dori să vorbim despre omul Nichita Stănescu. Sunteți persoana cea mai îndreptățită să facă acest lucru. Ca despre toate marile personalități, în jurul lui Nichita există o adevărată mitologie, care în ceea ce îl privește este extrem de departe de realitatea vieții lui Nichita, omul. Și aș vrea, în discuția pe care o avem acum, să restabilim cumva această imagine a omului Nichita Stănescu, a vieții reale pe care a trăit-o el și care i-a influențat, evident, atât creația și mai ales destinul.*

MS: Eu pot să vă spun de el din punctul de vedere sentimental, afectiv și faptul că e fratele meu la care am ținut foarte mult și mi-a deschis mie niște orizonturi nebănuite și niște lumi pe care n-aș fi putut să le parcurg, chiar dacă aș mai trăi 300 de ani de-acuma încolo.

Dar s-o reluăm așa din copilărie. El a fost un copil iubit de când s-a născut, adică iubit și dorit de părinți, că a fost un băiat frumos, cu ochi albaștrii, dotat cu toate

calitățile, care pe parcurs, de foarte mic, au fost puse în evidență.

EZ: *Talentul poetic l-a moștenit cumva pe linie maternă ?*

MS: Da, pe linia mamei a moștenit. Ea, a avut o contribuție extraordinară și în formarea lui, pentru că el, de pe la trei ani de zile, dovedea că are talent. Desena foarte frumos, cânta la pian, avea o personalitate accentuată, pentru că iată, la trei ani, primele lui răspunsuri la întrebarea ”ce vrei să te faci?” erau: - **mă fac ministru de externe!** Avea o scara a valorilor de mic.

Și primul lui talent care a ieșit în evidență a fost cel legat de pictură și sculptură. În curte la Ploiești, în garajul unde ținea tata mașina și el își făcuse un atelier de pictură și sculptură. Și făcea tot felul de lucruri. Când era mai măricel, pe la patru, cinci sau șase ani, și când a fost chiar mai mare, făcea și pentru mine păpuși, cu corp și cu cap, umplute. Talentul acesta a fost remarcat de mama și încurajat mereu.

EZ: *A avut talentul muzical?*

MS: A avut talent muzical și încă un talent muzical cultivat. Mama, cântând la pian, l-a dat la cea mai bună profesoară din Ploiești, doamna Gheorghiu, la care a studiat cam zece ani. O profesoară celebră care dădea concerte. Dar bineînțeles că toate au fost grefate pe talentul lui nativ. Și de aici i s-a tras și mitul. De mic vorbea foarte frumos, totdeauna avea un spirit de observație extraordinar și vedea mai mult decât ceilalți...

Dragostea lui de cunoaștere, de când era mic, era orientată către toate domeniile. Către arhitectură de exemplu, că el a vrut să se facă arhitect, la matematică era foarte bun... Noi aveam o bibliotecă complexă și el a putut să se educe cu totul altfel, adică să aibă și o educație și o instrucție, care să-l ajute, adică să poată să facă el selecția.

EZ: *Din copilărie, am înțeles de la dumneavoastră că Nichita a fost un copil foarte iubit și într-un anume fel răsfățat datorită drăgălășeniei lui. Asta a făcut, ca în continuare, de-a lungul vieții, să simtă nevoia de a fi protejat, de a fi ocrotit. Vă întreb dacă după ce s-a despărțit de familie, deci în momentul în care și-a început viața, după adolescență, a fost cu adevărat protejat și ocrotit de cei din jur?*

MS: Nu a fost. A avut câțiva prieteni buni, dar datorită și felului de a fi - o generozitate de un tip special - nu a putut să se protejeze practic. Sigur că și-a mai găsit alinarea, să spun la mine, la **Mihai Bandac**, la un alt prieten adevărat, dar asta era o picătură într-un ocean de stres extraordinar de mare. Și pe urmă a avut perioade foarte grele, de început, când începuse să publice. Perioade de sărăcie, lipsă de bani. Probleme sentimentale, care la el aveau dimensiuni foarte mari, pe care nu reușea să le rezolve niciodată, în nici un fel.

Deci din punctul de vedere al vieții personale a fost foarte zbuciumat. Adică rar, când mai venea pe la mine își mai găsea o oarecare liniște. Dar era așa, un paleativ, cât de un weekend. Venea cu mare plăcere, pentru că aici

găsea totul, o liniște benefică, plus că îl iubea toată lumea în cartier...

Adică nu, nu a fost protejat.

EZ: *Deci de fiecare dată, acest spațiu, acest mic apartament, era locul în care își recăpăta energia...*

MS: Și pe urmă el avea ceva așa... nu putea să stea singur... Singur fizic mă refer... Că el de fapt era singur. Dar simțea nevoia să aibă prezența cuiva, să fie cineva în jurul lui și chestiunea aceasta îi aducea de multe ori multe necazuri. Și din partea sentimentală, că se încurca cu cine nu trebuia. A avut acest lucru de mic. N-a putut să stea singur. Și el venea la mine și mă striga – **vine cineva să mă pupe?!**

EZ: *Asta și explică faptul că a avut extrem de mulți prieteni, prieteni mai buni și mai adevărați, prieteni din cealaltă categorie, din cei care i-au fost în jur ca să-l exploateze...*

MS: Eu, acum, dacă mă uit așa detașat, afară de cinci, șase, prieteni adevărați, ceilalți veneau din varii motive. Faptul că el era fermecător - partea feminină, faptul că totuși era o trambulină... Îi ajuta pe toți, era darnic, le citea versurile. Faptul că înainte de 89 era mediul cel mai elevat...

EZ: *Era o aură...*

MS: Da era o aură... Știu că mergeam cu el pe Calea Victoriei și se oprea lumea și el glumea: eu nu sunt **Florin Piersic**. Opreau tot felul de eleve, studente... - **Nichita, Nichita...**

EZ: *Da, îmi aduc aminte de momentele când erau lansări de cărți, ale lui Nichita, ori la **Librăria Eminescu** ori la **Librăria Sadoveanu**, erau sute, poate mii de oameni, care așteptau zeci de minute în șir pentru un autograf.*

MS: Avea succes, era invitat peste tot, avea farmecul oratoriei, puteai să-l asculți de dimineață până seara, era mereu altul și pe o groază de teme, putea să le abordeze pe toate. A avut și un farmec special.

EZ: *Între persoanele care au trăit în preajma lui, care s-au apropiat de Nichita în perioada aceea, sau aflat și foarte mulți scriitori de valoare. Dintre prozatori **Fănuș Neagu, Nicolae Breban**, dintre poeții de marcă, exceptându-l pe **Ilie Constantin**, care de fapt a și plecat din țară de multă vreme, toți ceilalți, **Grigore Hagiu, Cezar Baltag, Gheorghe Tomozei, Gheorghe Pituț**.*

...În afară de aceste personalități pe care le-am evocat în cuvintele dinainte, în jurul lui Nichita au roit foarte, foarte mulți oameni, care nu aveau o valoare reală, exact ca fluturii care sunt atrași de o sursă de lumină, de marea sursă de lumină care a fost Nichita. În marea lui generozitate, la care vă refereați ceva mai devreme, el n-a știut în delicatețea lui să-i îndepărteze, n-a știut să se fe-rească de ei. Aceștia i-au consumat, foarte mult din timpul rezervat creației, odihnei..

MS: I-au consumat și viața și mai ales, lucru care este paradoxal, el despre fiecare știa exact ce-i poate pielea. Și totuși îi admitea, le citea textele, știa care este lichea, care nu-i talentat, știa despre fiecare totul. Dar nu putea să-i îndepărteze, nu putea să refuze pe nimeni. Dacă el odată se supăra pe cineva, după aia avea atâtea

remușcări, încât cădea bolnav, dacă ar fi spus la cineva ceva, un cuvânt, dacă îl apuca câteodată... foarte rar. Adică a avut o fire, așa, o structură. Adică nu-l trăgea cineva, el se lăsa tras, dar el știa clar cu cine are de aface....

I-au consumat mult, sigur și din sănătate și din viață și din tot și din tristețea de care a fost înconjurat. Avea o mare tristețe, se simțea singur și simțea nevoia unei apropieri, pe care poți să o înlocuiești și cu un câine la un moment dat... Dar el a fost foarte însingurat...

EZ: *Marele paradox este că deși în permanență - cel puțin în ultimii ani ai vieții, când devenise deja o foarte mare personalitate, devenise aproape un mit, a fost în permanență înconjurat de roiri cum spuneam, de prieteni sau mai puțin prieteni - el a fost în permanență, în realitate, a fost singur...*

MS: Și a fost și devorat de aceste roiri. Cred că el era conștient, dar nu putea să se apere din motive de structură, din fire, avea o bunătate princiară.

EZ: *Dintr-un interviu pe care l-ați acordat cândva unei reviste am reținut că Nichita și-ar fi dorit foarte mult o atmosferă de familie, să aibă condițiile necesare să locuiască cu mama și cu dumneavoastră... Și în aceste condiții ar fi putut fi și protejat și probabil că dumneavoastră și mama dumneavoastră ați fi putut să reprezentați față de roirile astea de admiratori sau falși admiratori, filtrul pe care Nichita, nu-l putea reprezenta, și probabil că i-ar fi prelungit cu mult viața și destinul lui ar fi fost altul?*

MS: Și eu cred că ar fi fost așa. Dar a fost așa o conjunctură, a fost ceva așa ca un plan diabolic. Avea Repartiția pe casa aprobată de la cel mai înalt nivel și brusc n-a mai avut casă... I-a luat-o altcineva...

EZ: *La acest episod dacă putem să ne referim..*

MS: Da, era o casă cu 4 camere și dependențe, dar el a cedat-o, a împrumutat-o temporar, pentru câteva luni (!?) unui actor insistent care-l frecventa cu asiduitate, Ion Caramitru...! Și asta în prezența Magdei Carianopol și a lui Trăian Roșoreanu, operator la televiziune, care au ramas pur și simplu consternați. Așa este. Se pare că a fost implicat și un anume Opari, de la Spațiul locativ al Capitalei...

EZ: *Adică era vorba de un etaj la o casă mai mare, de o vilă veche, undeva pe **Căderea Bastiliei**, în care ați fi putut locui împreună, în care ar fi avut cu totul alte spații ca să-și ducă existența de om atins de aripa geniului...*

MS: Dacă e să le pun cap la cap, atâtea lucruri apar încât, practic, te înspăimânți ce ai putut să trăiești și cine a putut să te înconjoare. Adică nu-ți vine să crezi. El având, este adevărat, o plăcere extraordinară de a dărui, de a face pe altul să aibă bucurii mai mari decât a lui. Dar aici nu era cazul. Actorul profitor, s-ar fi descurcat oricum...

EZ: *Și această întâmplare dramatică și incredibilă, a făcut ca în ultimă instanță el să nu aibă și să nu-i rămână nimic.*

MS: Nici să nu-i rămână și să aibă și mari greutatea materiale, să aibă lipsuri, că el de fapt, în general mânca

mai mult pe la mine.

EZ: *A fost un om care în general a trăit foarte modest, nu s-a scaldat niciodată în lux, în bogății...*

MS: A fost extraordinar de modest. Și nici nu avea de ce să fie favorizat, pentru că el n-a făcut absolut nici o concesie... Numai datorită felului de a fi în vorbire, genial, știa că în toate discuțiile să ocolească anumite subiecte și să nu facă nici un fel de concesie...

Iar de favorizat nu, categoric nu. Nu a fost favorizat, el a fost modest, chiar foarte modest. Adică ce a avut a împărțit cu colegii lui mai săraci...

EZ: *Să încercăm să evocăm puțin momentul 1980, când a existat o propunere pentru acordarea Premiului Nobel pentru literatură...*

MS: Da, atunci a venit **Constantin Chiriță**, care ținea foarte mult la fratele meu. Primise un fax la **Uniunea Scriitorilor**. A fost o propunere făcută de **Academia Suedeză**. Fosta lui mare iubire, Gabriela Melinescu, împreună cu soțul ei din **Suedia**, au tradus foarte mult din poezia lui. Era tradus acolo. Și a fost propus chiar de **Academie**.

Și a venit domnul **Chiriță** la el și i-a adus o sticlă de șampanie cu o fundă și cu un **N** așa, din metal pus și cu Faxul că este propus pentru **Premiul Nobel**. Iar Caracterizarea dată de Biroul Uniunii, a fost că umblă cu femeii, că duce o viață depravată... și despre operă, nimic. Și ziariștii nici nu au avut accesul la el, prin Uniunea Scriitorilor, să îi ia un interviu... au plecat cum au venit, și nu s-au putut întâlni. El a venit la mine și a stat în perioada aceea. Și nu au avut cum să ia contactul cu el...

EZ: *Prin urmare a existat o caracterizare a **Uniunii Scriitorilor**, care nu îi era tocmai favorabilă. Sau a unor persoane din **Biroul Uniunii Scriitorilor**.*

MS: Nu pot să spun acuma dacă era vorba de o caracterizare doar a celor din **Biroul Uniunii** sau și a celor de la **Partidul Uniunii**, sau știu eu de unde. Nu pot să spun, dar au menționat, în orice caz, că nu sunt de acord... Pentru că are o groază de defecte.

EZ: *Într-un anume fel, acest semnal venit dinspre **Academia Suedeză**, a și alarmat cumva, pentru că, dacă nu greșesc eu, chiar și acea casă de pe **Căderea Bastiliei**, pe care a primit-o, adică ideea de a i se repartiza în sfârșit un spațiu de locuit cu familia, cu mama și cu dumneavoastră, până la urmă de la asta i s-a și tras... Până atunci se pare că nu se gândise nimeni.*

MS: Este adevărat. Sigur că și-au pus problema, chiar de la șeful statului, că unde stă, unde poate fi vizitat, unde primește?

EZ: *Sunt multe puncte care trebuiesc gândite și analizate, pe lângă faptul că actorul respectiv, nu a eliberat după cele 6 luni, conform înțelegerii, apartamentul respectiv, eventual chiar să-l ajute pe marele poet să-și mute acolo puținele și sărăcăcioasele mobile...*

MS: Ca să nu mai vorbim de moartea fratelui meu. El a avut temperatură, nu s-a prezentat trei zile la doctor, a venit pe tren cu 40 de grade, s-a sufocat toată ziua și a ajuns seara la urgență, la Floreasca. Pentru mine este un

mare semn de întrebare? Mi se pare incredibil, să vii într-un tren înghețat, de la Turnu Severin, de la nunta aia blestemată, cu temperatură, să ajungi foarte târziu la Urgență și acolo să mori!?!...

EZ: *Dintre mulții prieteni, adevărați sau mai puțin adevărați pe care i-a avut **Nichita**, câți i-au fost într-adevăr prieteni în sensul că au ținut legătura cu dumneavoastră și își mai aduc aminte de **Nichita**?*

MS: Păi aș putea să spun, de exemplu, afară de **Mihai** care i-a fost așa de devotat din umbră, întotdeauna, și care a fost așa de apropiat de mama și este ca al doilea copil a lui mama, mama îl iubește foarte mult, îl consideră cel de al doilea fiu al ei, fratele lui **Nini** și al meu. Aș mai spune **Eugen Simion** care este **Președintele Academiei**, a făcut foarte mult și are o delicatețe sufletească foarte mare, **Nicolae Breban**... Și mai este doctorul **Ion Donoiu**, care era numismat. Și mai este un poet tânăr, foarte talentat, **Aurelian Titu Dumitrescu**, cu care a scos el **Antimetafizica**, la care țin foarte mult, că m-a ajutat să găsec sponsori pentru mormântul lui **Nini**.

EZ: *Doamnă **Mariana Stănescu**, vă mulțumesc pentru amabilitatea de a ne primi și poate cu altă ocazie, să continuăm acest început de luminare a unor episoade dramatice și bine ocultate despre viața fratelui dumneavoastră, poetul de geniu, **Nichita Stănescu**.*

Vă mulțumesc, sărut mâna.

Despre Struga - Dialog dintre Ilie Purcaru și Nichita Stănescu

în vederea publicării în revista Flacăra. 25 iulie 1983

(fragmente)

Ilie cel bun...

IP: Da mai ții minte când am plecat eu cu tine la Praga și cu **Anghele Dumbrăveanu**, **Bălăiță** și **Paul Dobrescu**?

NS: *Da mă, era cu o săptămână înainte de ocuparea Cehoslovaciei, în 1968.*

IP: Și cu ocazia aia mi-ai dat tu mie o poezie, care se cheamă **Ilie cel bun**... Of **Nichita**, mi-era un dor de tine, pe cuvântul meu, nemaipomenit...

NS: *Și eu am avut o bucurie nebună să te văd și ne-am nimerit amândoi pe aceeași lungime de undă.*

...eu însumi n-am păreri literare

*Și cum îți spuneam, pe propria mea soție, dintr-o greșală de întoarcere de mână, nu știu cum, am lovit-o. Fără să vreau, a fost un plonjon, știi, drept care stătea lipită de zid.... **că are păreri literare dom`le**... și mie îmi pare foarte rău că are păreri literare... eu însumi n-am păreri literare... dară-mi-te ea...!*

IP: Dar este o femeie drăguță, plăcută, este ea cam șireată, ca ori ce puștoaică, pentru că e mică... te

iubește...

NS: *Ha, cu bani cum sporește amorul! Ce să fac eu dacă am luat-o așa... da de unde să știu că am de gând să mă însor cu ea!?*

IP: *Drăguță fată, mai greșește și ea...*

NS: *Nu mă Ilie, greșește foarte tare... când face pe doamna Stănescu și nu este cazul...! Numai în acte e așa...!*

...Care clasic, care viață bre?...

NS: *Iar doamna profesoară - de a plecat acum pe ușe - este foarte motivată, face parte din categoria acelor dăscălițe care îi cred pe scriitori că există, care îi cred pe poeți că există, care îi cred pe pictori și sculptori că există...*

IP: *Ha, ha.. Vai de ea, păcat de ea...*

NS: *Și odată la mine acasă, când da meditații lu` asta mică, la un moment dat mă întrebă: Domnule Stănescu ce părere aveți despre limba latină?*

IP: *Și tu i-ai spus... o părere bună...!?*

NS: *Nu. M-a întrebat atât de serios că m-am speriat și atunci zic domnule să nu o zăpăcesc pe doamna profesoară. Este foarte romantică. Și am prins-o notându-și ce vorbeam...*

IP: *Așa... vorbe ale clasicului în viață.*

NS: *- Care clasic, care viață bre?*

Care clasic, care viață?....

...un câine realist socialist...

NS: *M-a invitat Ioana Crăciunescu la ea la Bulbucatele și mi-a dat o carte de versuri foarte interesantă, Supa de ceapă. Și avea un câine seter realist-socialist... ha, ha, ha... să-ți spun de ce? Cum vine stăpâna, doarme toată noaptea în prag și nu lasă pe nimeni să intre... cum pleacă stăpâna cum fuge în sat după cățele... și poate să-i intre ori cine în casă...*

...un nou convertit la un ortodoxism atroce...

IP: *Vorbeai de prietenul tău, de trădare, de o situație limită, de un comportament cum îi spuneai tu, mârșav... de un nou convertit la un ortodoxism atroce...!?*

NS: *Și cum vă spuneam. Eu am luat 60.000 de dinari pe care i-am împărțit frățeste... între prietenii mei... așa... I-am dat lui nevastă-mea 30 de mii ca să-și cumpere țoale. Adică nu, 25 de mii.. că 5 mii, mi le-am lăsat mie...*

...Și Sorin mi-a cumpărat o mobilă bonanța, care se poate vedea la mine, pe 10.000 de lei de la o strănepoată?! Și i-am zis: bătrâne te iau în Serbia și îți dau banii acolo, ca să-ți faci treaba. I-am dat pe urmă când am ajuns acolo. Iar mie doar de două zile mi-au ajuns la hotel și nu mai aveam bani. Că toate premiile astea au fost plătite cu două sute de mii de dinari, numai în cazul meu nu s-au plătit, pentru că Uniunea Scriitorilor a deplasat aproape 60 de scriitori... și atunci tot premiul meu s-a transformat în diurna lor, pentru că eu am considerat că trebuie acordat poeziei

românești, că vorba aia, cu o vedetă nu se face primăvară. Și Adam Puslovici... om simțit... mi-a zis: bă, avem posibilitatea să câștigăm niște bănuți, eu sunt prieten cu directorul unor mari uzine și facem totul în felul următor: tu vii acolo și citești o poezie, două, și zici despre prietenia româno-iugoslavă... capeți 5000 de dinari pe seară, iar dacă prietenul tău, care n-avem cum să-i dăm bani pe tablouri, că nouă nu ne plac, că noi credem că tipul lui de desen nu este pe gustul nostru, că noi cultivăm un altfel de gust, dar noi știm că el mai cântă și la chitară pe versuri de ale tale, un singur cântec dacă îl cântă la chitară, capătă și el 5000 de dinari pentru că te-a însoțit.

Deci facem noi deplasarea, cu o zi înainte și vine Sorin frisonat la mine... și astăzi încă cu jale m-am despărțit definitiv de el, eu nu-mi reneg propriile mele sentimente, deși mi-a spus de nevastă-mea că-i curvă și să n-o iau de nevastă, poate că a avut dreptate, poți să știi? Și m-a întrebat un lucru mizerabil, care nu se întrebă, dacă să se căsătorească cu Doina sau nu!? Care nu se întrebă. Bărbatul se căsătorește fără să se consulte cu altcineva... că nu te întreb pe tine dacă să mă nasc din maică-mea sau nu!?

IP: *Bineînțeles.*

NS: *Dacă mie îmi place sfânta, sfânta e nevasta mea.....dacă mie îmi place curva... vai de curul meu. În fine plecăm noi în niște mașini de astea negre, uriașe, specializate, cilindroase, fiecare în câte o mașină... că eram laureatul premiului lor național... eu cu nevastă-mea, Sorin cu nevasta și cu translatorul... și cu un pictor de al lor. Ce băcănie mi-a făcut când s-a dus la Muzeul de Artă Modernă al lor. A scuipat pe toți și s-a dat mare și ăia s-au frisonat și s-au speriat... ce obrăznicie!*

Și nici nu mai știu dacă mai stau mult în această împerechere...!

IP: *Și zici că i-ai dat 5000 de dinari?*

NS: *Erau gorobenții lui nevastă-mea... și s-au încurcat între ei lucrurile foarte rău, că și asta este o țafă ce n-a văzut lumea. Și nici nu mai știu dacă mai stau mult în această împerechere...!*

...fă pe nebunul pe banii tăi...

NS: *Să reluăm firul povestirii antiintelectuale... La stadionul mare al orașului, am fost primit cu ovații, am recitat poeziile mele din manualele lor școlare. A fost cred ceva la fel de frumos cum a fost întâmplarea de la Cluj din 1980 de la Expoziția Anotimpurile a fratelui nostru, cu Dumitru Fărcaș și ceilalți. Iar Sorin, în schimb, beat criță, a refuzat să mai cânte, deși fusese plătit, a făcut un gest ordinar, și-a sfărâmat chitara, a călcat-o în picioare și s-a culcat în iarbă, făcându-mă de râs.*

Are un caracter mârșav, de comportament, făcând pe nebunul în public, pe banii mei... Da fă pe nebunul pe banii tăi.. Nu-mi iei tu mie ultimii bani și faci pe nebunul pe banii mei.

IP: Nu pe nebunul... pe cultul...

NS: Așa și în rezumat, a produs o impresie îngrozitor de dezagreabilă, toți pictorii s-au dezis de el, chiar și pictorul... abstract.. care-l găzduise în oraș.

IP, RC: Ha, ha, ha.

NS: Așa și mă trezesc după chestia asta cu el într-o zi și zice: Ți-am achitat mobila în fine și vreau banii. Eu: Zău? Păi nu ți-o plătisem? Ah zice, uitasem... Și în fine după ce mi-a făcut el scene și programe îngrozitoare, că odată am vărsat sânge, mi-a mai făcut bucuria să mai vârs încă odată sânge...

Dom'le... venise atașatul cultural al Greciei, care este poet grec, la greci se păstrează vechea cutumă. Cum a fost Blaga în Portugalia, atașat cultural, mă înțelegi? Și odată apare noul convertit la ortodoxism atroce, Sorin Dumitrescu, sau Dorin Sumitrescu, clătîndu-se și bătându-mi la ușă, la ora 11, când tocmai eram noi în toiul discuțiilor galantane... în urcare. Cu bubuituri și picioare în ușă, cu doi tipi, toți 3 beți cu un răcnet total, spre oroarea atașatului cultural și a traducătorului, spre paliditatea mea lipsită de reacție. Și urmează un program de o duritate a cuvintelor uluitoare. Că eu sunt porc, că sunt rus și că n-am caracter și sunt și corcitură, jumătate român, jumătate rus... deci lipsit total de caracter... Și s-a trântit pe jos proaspătul creștinat, a tras un somn de 2 ore dom'le și după ce s-a trezi a

început cu o forță și mai mare... S-a făcut total negru și a dat să plece acasă și nu putea că se izbea din zid în zid, după care a doua zi dimineața, foarte calm, îmi spune că se duce în vizită la mănăstiri, că simte o puternică chemare ortodoxă, că îmi aduce două sticle de vin călugăresc sfințit.

...Eu sunt un om foarte greșit alcătuit...

Și m-am înfuriat a patra zi și i-am scris o scrisoare pe care o păstrez și pe care o dau și la SIRFA, de o duritate totală, în care am rupt relațiile cu el definitiv. Niciodată n-o să mai fie prieten cu mine. Relații de civilitate oarecare.

E plecat în Franța. Tot pe spinarea mea. La întoarcere, va fi foarte rău pentru el, că a scris 4 vederi și toate interesate. Că am prins eu de veste. O repara puțin dacă îmi scria din Franța, tot este el acum foarte... ortodox. O rugăciune ortodoxă... și o cerere de iertare... Nu l-a luminat Cel de sus... O fi având și El rezervele Sale.

NICHITA STĂNESCU ȘI FEȚELE MODERNITĂȚII

de Traian D. Lazăr

Mulți dintre istoricii și criticii literari, atunci când tratează problemele creației literare în perioada dinaintea anului 1989/dintre 1948-1989, privesc regimul politic al perioadei și creația literară aferentă, drept o singularitate, o excepție, ruptă de trecut/etapa anterioară și fără legătură cu etapa următoare.

Examinarea obiectivă, neinfluențată de afecte și interese personale, ori de principii doctrinare, atestă că în pofida deosebirilor, de cele mai multe ori frapante, dintre perioada 1948-1989 și perioadele anterioară și posterioară, între ele există un element comun. Cronologic, toate aparțin epocii moderne. Și nu doar temporal, ci și prin elementele lor caracteristice. Faptul a fost posibil pentru că România, în perioada 1948-1989, nu a fost complet izolată de restul lumii și nici nu și-a înnoit 100% populația, ci a construit socialismul cu elementele demografice existente, impregnate

de mentalități și comportamente „rămășițe ale capitalismului”.

Matei Călinescu în lucrarea *Cinci fețe ale modernității* a arătat că una dintre caracteristicile modernității este individualismul. Această „față” este prezentă, după opinia noastră în creația literară a tuturor celor trei perioade menționate, deci și în creația literară a perioadei 1948-1989, care este nu doar proletcultistă și realist-socialistă, dar și modernă.

Omul modern nu mai concepe, nu mai gândește și nu se mai comportă, ca particulă componentă/ nediferențiată a unei comunități, cum era în evul mediu. Mentalitatea sa nu mai are ca obiectiv, nu mai este construită pe principiul „să fie în rândul lumii”, să fie asemenea celorlalte particule, ci să se distingă, să se individualizeze, prin ceva. Dorința de individualizare a fost caracteristică și scriitorilor perioadei proletcultismului, după cum se poate constata ușor, dacă le

cercetăm creațiile și CV-ul. Orgoliile personale, dorința de ascensiune socială sau în ierarhia profesională, etc. îi determinau să acționeze cu zel și devotament, să creeze astfel încât să se remarce, să se deosebească de alți scriitori, ce serveau aceeași cauză.

Nichita Stănescu nu era singurul scriitor din generația sa care voia să se individualizeze. Conduși de mentalitatea modernă, mulți dintre scriitorii generației lui Nichita Stănescu încercau să se individualizeze. Unii în interiorul proletcultismului, alții în afara lui. Nichita însuși, în poeziile dinaintea debutului în volum (1957-1960) scria, ca să parafrazăm titlurile romanelor lui Grigore Ilisei, „pe linie”, „printre linii” ori „dincolo și dincoace de liniile” trasate de PMR creației literare. Individualizarea lui Nichita s-a făcut nu doar față de proletcultismul pur, promovat de A. Toma, M. Beniuc ș.a., ci și față de poezii ce încercau să practice un proletcultism elevat, precum

Nicolae Labiș.

În jurul anului 1960, se creaseră condiții favorabile unui anumit fel de individualizare, o individualizare nonproletcultistă. Repetată excesiv, orice idee și termenii în care este exprimată parcurge drumul de la nouitate la loc comun. La fel s-au petrecut lucrurile cu ideile și limbajul literar al proletcultismului. Chiar promotorii doctrinei simțeau, admiteau nevoia înnoirii ei. Faptul a oferit creatorilor literari drum liber pentru individualizare. Folosirea unui limbaj nou, înnoirea terminologiei, era mai ușor admisibilă, dar înnoirea temelor, a ideilor vehiculate era mai dificilă întrucât putea lovi în doctrina oficială. Din fericire, situația internă a solicitat dirijorului cultural, PMR, o înnoire a doctrinei politice. În esență era o îndepărtare de modelul internaționalist sovietic și o reluare selectivă a ideilor politice și culturale de dinaintea sovietizării. O reluare a tradițiilor naționale românești fără o îndepărtare de marxism.

În aceste împrejurări își face intrarea pe scena literară (1957) și se individualizează prin debutul în volum (1960), iar apoi volum după volum, Nichita Stănescu.

De obicei, când se tratează problema/tema individualizării, a caracteristicilor poeziei lui Nichita Stănescu, se are în vedere „produsul final”, nu drumul parcurs. Interesantă și plină de învățăminte este, însă, și analiza, revelarea pas cu pas a individualizării creației sale poetice, pe care ne propunem să o urmărim în acest articol.

Individualizarea lui Nichita Stănescu s-a manifestat, în principal, printr-o nouă atitudine în și față de procesul de creație. O atitudine liberă față de forma poeziei, față de temele poeziei și față de limbajul folosit în poezie.

După opinia lui Alex Ștefănescu, (vezi Nichita Stănescu, Ce bine că ești! Ce minune că sunt! Poesis, Editura Tempus, pp.9-12) atitudinea liberă și novatoare

adoptată de Nichita Stănescu în procesul de creație poetică izvorăște din mobilitatea intelectuală și afectivă, ce caracterizează personalitatea poetului, din climatul familial, lipsit de constrângeri, în care a crescut și a fost educat.

La acestea s-a adăugat faptul că, în jurul anului 1960, mediul cultural-politic devenise mai permisiv, îngăduia manifestarea acestor caracteristici personale în creația literară. Rigorile proletcultismului deveniseră desuete, iar cele ale realismului-socialist încă nu se cristalizaseră.

În volumul *Sensul iubirii-1960*, elementele de individualizare sunt vizibile în tratarea acestei teme tradiționale, iubirea, într-o viziune personală. Poetul dezvăluie multiplele înțelesuri, manifestări și direcții ale iubirii: iubirea maternă, nostalgia copilăriei, dragostea adolescentină în diversele ei ipostaze, la mare, iarna, pe câmp etc.

În volum se află, ca elemente de individualizare câteva motive poetice proprii: ochii, umerii, plopii. Ochii nu sunt, ca în tradiție, oglinda sufletului, ci oglinda lumii înconjurătoare percepută de poet indirect: „Marea se prefacă-n păsări străvezii/câte le-ncap ochii deschiși spre ea” (*Cântec de dragoste la marginea mării*); „În ochii tăi cu luna mă răsfâng” (*Lună în câmp*); Plopii „umerii încă dormind mi i-au atins”; „plopii mi-atingeau umerii” (*Dimineață marină*).

Un element de individualizare, ce reflectă relația cu poezia/creația înaintașilor, este poezia *O călărire în zori*. Dedicată „lui Eminescu tânăr”, această poezie nu este o parodie, cum a fost considerată uneori, întrucât nu e o imitație persiflantă, nu are nimic umoristic și satiric, ci apare, eventual, ca o formă incipientă a intertextualității, pe care Matei Călinescu o consideră drept altă față a modernității. Comparată cu practicile din muzică, această poezie reprezintă „variațiuni pe

aceeași temă”, menite să etaleze abilitatea/talentul poetului, comparabil cu al înaintașilor.

Nichita Stănescu se individualizează și față de poezia cu formă fixă, pe care o realizează/crează rar și cu înțelesul modern de laudă a ideilor sau sentimentelor (adolescența, în poezia *Imn*) și nu ca celebrare a zeilor, eroilor, personalităților.

Un domeniu al individualizării, cel în care mai apoi Nichita Stănescu va excela, a fost limbajul. În volumul său de debut, se află unii termeni noi, care aparțin mai degrabă licențelor poetice decât invențiilor de limbaj: „smulg... frunzișe”; „tăcerea... se-n crucișe”. (*O călărire în zori*) Există însă asocieri originale de termeni: „umbrele lor melodioase”; „lumina-n ape o să-mpungă” (*Dimineață marină*); „cortul adormiților gutui” (*Lună în câmp*); „văzduhu-ți linge (copilăriei, n.n.) talpa și gleznele” (*Mister de băieți*); „sabie de piatră” (*Imn*); „tobe de piatră” (*O călărire în zori*).

Asocierea termenilor, o asociere neașteptată și frapantă, generând muzicalitate, imagini izbitoare, puternice, idei strălucitoare, prezentă în forme modeste în volumul *Sensul iubirii*, va deveni principala armă de personalizare a lui Nichita, de creare a unei poetici proprii.

Inventarea de asocieri surprinzătoare de termeni împreună cu metaforizarea în exces apare mai consistent conturată în cel de al doilea volum publicat de Nichita Stănescu, *O viziune a sentimentelor-1964*. Acesta a constituit sămânța din care s-a ivit și dezvoltat, cea de a treia față a modernității poetului, logica specială, ambiguitatea, ce a evoluat către ermetism și absurd, către neînțelegerea poeziei lui Nichita de către cititori.

În volumul din 1964, Nichita Stănescu aduce și o precizare, o definiție mai exactă a atitudinii sale libere în procesul de creație, numind-o viziune, se înțelege personală, în tratarea temei poetice.

Ploiești - 10 Noiembrie 1931 Căsătoria civilă a părinților poetului Nichita Stănescu

de Alexandru H. Popa

Ca fiu adoptiv al Ploieștiului, curiozitatea mă îndeamnă să aflu cât mai multe date despre personalitățile născute sau care au locuit în municipiu. În acest sens am identificat la Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Prahova (S.J.A.N. – Prahova), dosarul căsătoriei civile a lui Nicolae H. M. Stănescu cu Tatiana N. Cereaciuchina, părinții poetului Hristea Nichita Stănescu (31 martie 1933, Ploiești – 13 decembrie 1983, București)[1].

Dosarul conține 8 file (este numerotată cu nr.1 coperta – vezi fig.1).

Fila 2 este „Declarația verbală de proiect de căsătorie” întocmit în ziua de 22 Octombrie 1931 (vezi fig. 2). În document sunt trecute conform normelor în vigoare datele solicitanților de a se căsători. În continuare

Fig. 1

m e n ț i o n ă m selectiv.

P e n t r u viitorul soț: **Nicolae H. M. Stănescu**, funcționar, de 23 ani (născut la 19 aprilie 1908), locuia în Ploiești pe strada Gen. Cernat nr. 2 (actuala stradă **Nichita Stănescu** [6]). Tatăl – Hristea M. Stănescu,

comerțiant, mama – Elena n ă s c u ț ă Gheorghiu, decedată.

P e n t r u viitoarea soție: **Tatiana N. Cereaciuchina**, casnică, de 21 ani (născută la 16 februarie 1910), locuia în Ploiești pe strada Regală nr. 42 (actuala stradă Neagoe Basarab [6]). Tatăl – Nichita V. Cereaciuchin, funcționar industrial, mama Maria născută Tiurmogow.

Fila 3 – Proces – verbal privind declarația de căsătorie din 21 Octombrie 1931 (data nu concordă cu data întocmirii declarației de căsătorie). Sunt reproduse datele de pe fila 2 față și se concluzionează că „sunt îndeplinite condițiunile cerute de articolul 90”.

Fila 4 – Proces – verbal din 2 Noembrie 1931 prin care se menționează că în perioada 22 Octombrie 1931 – 2 Noembrie 1931 (12 zile), a fost afișată pe „ușa casei comunei publicațiunea proiectului de căsătorie dintre”: Nicolae H. M. Stănescu de ani 23 și Tatiana N. Cereaciuchina de ani 21 (cu toate că nu se menționează, rezultă că nu au fost contestații asupra căsătoriei).

Fila 5 - Extract după actul de naștere Nr. 564 din 21 aprilie 1908 al lui Stănescu M. Hristea Nicolae (“care s-a născut alaltăieri”) întocmit pe 21 Octombrie 1931. La S.J.A.N. – Prahova am identificat actul de naștere al tatălui poetului Nichita Stănescu [5]. In act este menționat că Nicolae Stănescu s-a născut pe strada Oilor Nr. 62. Comparând planul cadastral al municipiului Ploiești realizat în perioada 1902-1904 de Institutul Geografic al Armatei cu situația actuală, se pare că a supraviețuit trecerii

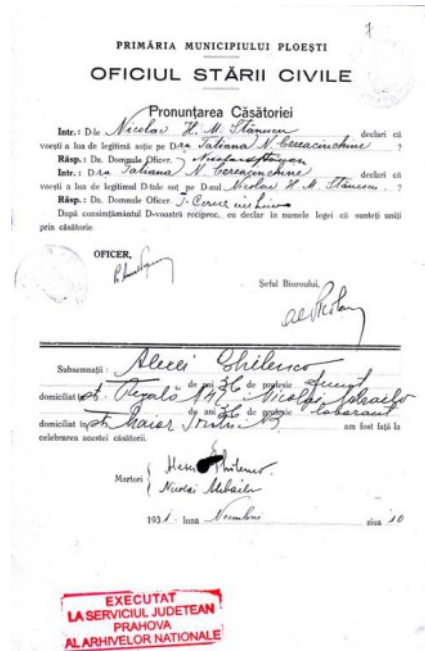

Fig. 3

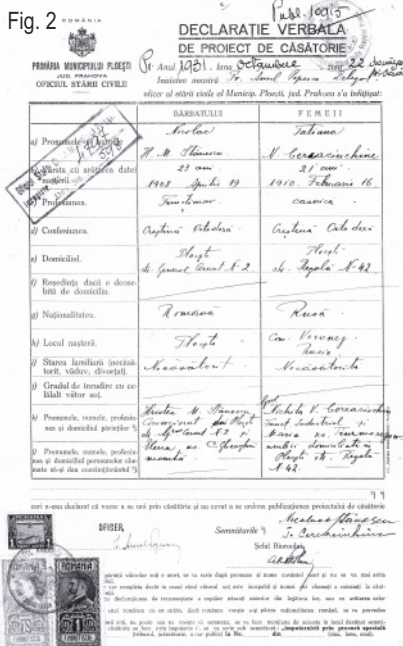

Fig. 2

timpului clădirea în care Nicolae Stănescu s-a născut. Aceasta este pe strada Gheorghe Doja (fosta Oilor) Nr. 92, unde în prezent funcționează o societate de pompe funebre. Din analiza planului cadastral este posibil ca familia lui Hristea Stănescu să fi locuit cu chirie într-o clădire a lui Ion Scorțea. Ulterior Hristea Stănescu a cumpărat casa cu numărul 2 de pe strada General Cernat.

Fila 6 – Procesul – verbal ce ține loc de extras de act de naștere al Tatiane N. Cereaciuchina, întocmit conform legii în vigoare în acea perioadă, pe baza declarației martorilor Nicolai Mihailov și Alexei Ghilenco, deoarece „nu s-a putut dovedi cu extras din actele de stare civilă nașterea acesteia”. **Nicolai Mihailov**, era laborant, avea 37 de ani și locuia pe strada Maior Sontu Nr. 3 (strada și-a păstrat numele și în ziua de azi [6]). **Alexei Ghilenco**, era funcționar, avea 36 de ani și locuia pe strada Regală Nr. 42 (în fila 6 este trecut greșit că locuia pe strada Alexandru Radovici Nr. 42). Mircea Coloșenco afirmă în lucrările [2,3] că Alexei Ghilenco era cumnatul Tatiane, fiind căsătorit cu sora acesteia Olga.

Ambii martori declară că Tatiana N. Cereaciuchina s-a născut în ziua de 16 februarie 1910 în comuna Voronej din Rusia din părinții Nichita V. Cereaciuchin și Maria născută Tiurmoregow.

Fila 7 – Pronunțarea căsătoriei, conține acceptul celor doi de a se căsători, cu semnăturile lor și confirmarea acesteia prin semnătura celor martori prezenți la celebrarea căsătoriei: Alexei Ghilenco și Nicolai Mihailov. Căsătoria a fost oficiată de primarul de atunci Aurel Popescu. Fila 7 este reprodușă în fig. 3.

Fila 8 – Este coperta dosarului, care pe verso are mențiunea:

Acest dosar, cuprinzător de 8 (opt) file, s-a numerotat, șnuruit și parafat de noi.

Ofițer al stării civile (semnează Primar Aurel Popescu și șeful biroului Al. Nicolau). Este trecut de asemenea în josul copertei: „Ploiești, 1931 Noembrie 10”.

Mircea Coloșenco în articolul: „**Nichita Stănescu – radiografie genealogică**” [3], în care este reproduș integral textul referitor la acest subiect din cartea dumnealui [2], prezintă căsătoria părinților poetului Nichita Stănescu cu date din registrul de căsătorii a Oficiului de

Stare Civilă Ploiești. La acest text putem să facem câteva corecturi ținând cont de unele documente identificate de autorul acestui articol.

Hristea M. Stănescu s-a născut în ziua de 22 Octombrie 1861 (nu în Octombrie 1862) și a fost botezat pe 23 Octombrie 1861 la Biserica „Sfinții Împărați” din Ploiești, naș fiind Hristea cuțitaru (într-un alt document este trecut „Hristea Nidelcu cuțitaru”) [7,8].

Matei Stănescu a trecut la cele veșnice în ziua de 26 Septembrie 1905 și nu “pe la 1908” [9]. Când a murit Matei Stănescu locuia pe strada Oilor.

La Cimitirul Vișoara, unde se găsește cavoul familiei Stănescu (rândul 29 stânga clasa I, Poziția 13) pe crucea din dreapta a ușii de acces a incintei, ridicată de Asociația institutorilor Prahova „în memoria scumpei fostei colege”, este menționat numele Sevasta C. Țugulea (și nu Țancovici), „decedată 4 iunie 1935 în etate de 57 ani”.

Leo Butnaru într-un articol din revista România literară [4] prezintă date interesante despre “Numele bunicilor lui Nichita Stănescu”, dar printr-o regretabilă scăpare o mărită pe Tatiana cu Hristea Stănescu (socrul) și nu Nicolae Stănescu.

Bibliografie:

- 1) *** - S.J.A.N. – Prahova, Primăria Ploiești, dosar de căsătorie Nr. 529, din 10 Noembrie 1931;
- 2) Mircea Coloșenco – Viața și opera lui Nichita Stănescu, (repertuar biobibliografic) - 80 de ani de la nașterea poetului, ed. Premier, Ploiești, 2013, pag. 9-18;
- 3) Mircea Coloșenco – Nichita Stănescu – radiografie genealogică, România literară, Nr. 15 din 7 aprilie 2017, pag. 14, 15, 20;
- 4) Leo Butnaru – Despre numele bunicilor lui Nichita Stănescu, România literară, Nr. 4-5 din 3 februarie 2017, pag. 17;
- 5) *** - S.J.A.N. - Prahova – C.C.R.S.C. – Ploiești, dosar 2/1908, fila 89 verso;
- 6) Ing. Jean Paltane – Ghidul străzilor vechi și noi și al cartierelor de locuit PLOIEȘTI, Ed. Alt Vision, 2002;
- 7) Alexandru H. Popa – 11 Februarie 1889 – Căsătoria bunicului patern al poetului Nichita Stănescu, Hristea M. Stănescu din Ploiești cu Elena C. Gheorghiu din comuna Ceptura – Atitudini Anul XIV, Nr. 12 (117), (decembrie 2016), pag. 19;
- 8) *** - S.J.A.N. – Prahova – C.C.R.S.C. – Ploiești, Biserica “Sfinții Împărați”, dosar 3/1832 – 1865, filele 561 verso și 562 față;
- 9) *** - S.J.A.N. – Prahova - C.C.R.S.C. – Ploiești, dosar 10/1905, fia 142 față, Act de moarte Nr 1078.

Mihail Sadoveanu - File sângerate (III)

de Ion Bălu

Luptele de la Mărăști

Bătălia de la Mărăști, un „capitol de aur” în istoria poporului român – sublinia Florin Cristescu – a fost „prima victorie adevărată din istoria armatei române moderne”¹. În primăvara anului 1917, o schimbare esențială s-a produs în structura armatei române. Sub supravegherea generalului Prezan, România a primit armament modern. Iar ofițerii francezi au desfășurat o intensă activitate de familiarizare a soldaților români cu noul armament. Pe de altă parte, discursul regelui Ferdinand referitor la reforma agrară și electorală a avut un ecou deosebit în rândurile armatei.

1. Contextul

Averescu a propus străpungerea frontului german în regiunea Vrancei. Între Armata a IX-a germană și Armata I austriacă. Generalul Prezan a acceptat. Un mare număr de soldați germani au fost transferați pe frontul italian. În locul lor, au fost aduse unități de rezerviști. Transferul a fost gândit de mareșalul Mackensen ca o posibilă pace separată de Rusia, în urma izbucnirii revoluției comuniste.

Armata a III-a a fost așezată în două sectoare diferite. Primul, cu o lungime de 25 de km, străjuit de Măgura Cașinului și Dealul Încărcătoarea, avea rolul de a simula un atac în ajunul bătăliei. Al doilea sector urmărea ocuparea satului Mărăști, „puternic apărat”. Iar unitățile rusești urmau să ocupe Dealul Momâia.

La 25 iulie, generalul rus Scerbacev a primit o telegramă din partea lui Kerenski prin care îi ordona oprirea oricărei acțiuni operative. Toate încercările generalului Prezan de a-l convinge să continue lupta au rămas fără răspuns. Averescu a decis ca trupele române să reia lupta cu armata germană. La 27 iulie, stil nou, Marele cartier General a cerut oprirea ofensivei. Trupele germane ocupaseră Galiția și reprezentau, pentru Moldova, un potențial atac, din nord. Din acest motiv, Averescu a hotărât să oprească ofensiva.

2. Natura

Aceleași evenimente au fost receptate la fața locului de Mihail Sadoveanu, în reportajul

Mărăști². Textul este deschis prin călătoria cu automobilul, în care Sadoveanu se îndrepta „spre cuibul Vrancei înecat în ceața zării”. Drumul îi dezvăluie naratorului la persoana întâi locuri vechi și cunoscute în alte vremuri, peste care plutea acum „un aer de tristețe”. În sate și pe câmpuri au rămas numai femeile, copiii și bătrânii”. Un rând de nori trecu înaintea mașinii. Deasupra se încrucișează fulgerele unei ploii „furioase” de vară. Pe măsură ce se apropie de front, privirile naratorului rețin o îngrămădire de prizonieri germani „în rețele de sârmă”. La gară, de-a lungul liniei, „tunuri germane de fabricație nouă”, o parte din prada de război a ultimelor zile.

În amurg, cu adieri de furtună, „ca-n nenumărate alte înserări din urmă, începe tunul muzica feroasă a morții”. Dinspre munte, năvălesc „talazuri de nouri. Trăsnetele se rup cu zgomot năpraznic, și-odată cu vântul începe a ne izbi o ploaie furioasă”. În înserarea ce cade pe pământ se face întuneric deplin. Rămâne constantă „bătăia surdă a tunurilor de pe Siret”. Luna se arată printre „straturi argintate de nouri”. Iar tunurile „bat cu îndârjire, fulgerând neconținut”.

Privirile naratorului rețin amănuntul revelator. Mașina trece prin „ape sclipitoare”. Iar armoniile descriptive: culorile, curgerea norilor pe cerul devenit albastru se îmbină cu imaginile constante ale exploziei proiectilelor. În profunzimea substratului spiritual domină personificările: „vin izbucniri grabnice de vânt”, se prefigurează un amurg cu adieri de furtună, în vreme ce metaforele caracterizează prezența liniilor dușmane. Tunurile germane încep și reîncep „muzica feroasă a morții”, trăgând „ca o linie neagră de doliu în lungul Siretului”.

Târziu, după miezul nopții, ajunge în Câmpurile. „Sat întins de gospodării cuprinse, în drumul Sovejei”. Aici se află „comandamentul generalului V....”. Aici „e Vrancea, vechea Vrancea a lui Ștefan Vodă.... cetatea de piatră a Moldovei...”

Bibliografie:

1. Florin Cristescu – Bătălia de la Mărăști, *Historia Specială*, VI, nr. 19, iulie 2017, p.26-29;
2. Mihail Sadoveanu – *File sângerate*, ed. cit., p.99-120

Continuare în numărul viitor

GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI

de Constantin Tudorache

GHEORGHE PENCIU

(12.01.1926-02.04.2011)

În viață, nu m-a impresionat frumusețea păunului, cât cântecul ciocârliei în deplină libertate.

Criticului meu

Amândoi ne-am iscodit
Și în minte ne-am și spus:
El – „Poet închipuit!”
Eu – „Un critic presupus!”
*

La munte

E ploioasă luna asta
Și e frig cum scrie-n scripte,
Dar noroc că-s cu nevasta
Care-mi face zile fripte.
*

La mare

Duși de undele marine,
Amândoi gândim nespus:
Ea, la toamna care vine,
Eu, la banii ce s-au dus.
*

Idilă pe litoral

S-a dăruit pe undeva
Unui arab, c-avea mașină.
Și parcă i-a mai dat ceva,
Că prea făcea... penicilină.
*

Unuia care a afirmat că mi se frâng acele satirice

De nu-mi rezistă acul, precum spui,
Mă consolează-o cugetare fermă:
Că „acul epigramei nu e cui
Ca să străbată orice epidermă”!
*

Unei colege cu același nume ca al meu

După nume s-ar părea
C-ar fi jumătatea mea.
La volum, dacă ne iei,
Eu sunt jumătatea ei!
*

Apropo de fustele cu șlițuri

Cum sunt cu moda-n veșnică ripostă,
Întreb și eu, pe poante astăzi pus:
„Când tăietura nici un leu nu costă,
De ce n-o faceți, doamnă, cât mai sus?”
*

Unei specialiste-n „Poale-n brâu”

După ce-am gustat produsul
Mi-am și dat cu presupusul:
„Doamne! La aceste poale,

Merită să dai târcoale.”
*

Epitaf unui cleptoman

A decedat de-o săptămână
Dintr-o întindere de mână.
*

Puncte de vedere

„Trupu' acesta subțirel
Pare tras ca prin inel!”
Mormăi un taciturn:
„Prin Inelul lui Saturn!”
*

Unui adept al lui Bachus

Când face câte-o alergie,
El nu e disperat ca noi:
Cunoaște bine-o „farmacie”
Ce vinde biseptol la... țoi!
*

Unui ajuns

Ca ministru, bine spus,
A ajuns destul de sus,
Dar ca om de caracter
A rămas tot la parter.
*

Unui terorist

Pe motive-ntemeiate
A fost pus în libertate:
Îl durea de-un an și-un ceas
Degetul cu care-a tras...
*

Punct de vedere

„Trupu-acesta subțirel
Pare tras ca prin inel!”-
Mormăi un taciturn:
Prin inelul lui Saturn!
*

Unui alcoolic

O mai duce cam o lună;
Că-i pe drojdie... de prună!
*

Cheresteaua

Din esență rășinoasă,
Din stejar, sau fag, de-asemeni,
E materia lemnoasă
Ce lipsește multor semeni.
*

Opinie

Am spus-o și în alte dăți
Femeia, fie-n blugi sau fustă,
Acceptă și banalități,

Însă prostia o dezgustă.
*

Binevoitorul

Căzând pe gheață, s-a lovit,
Dar nu mai spune nimănui
Că vrea să vadă, negreșit,
Cum cade și vecinul lui.
*

Rugăciune

Dă-i, Doamne, șefului un *Ford*
Ca să se simtă ca un lord,
Și un concediu la Slănic,
Să pot să mai respir un pic.
*

La braserie

E atât de scumpă pizza,
Că mă-ntreb ca om cu rost,
Dacă nu și-ospătărița
Intră-n prețul ei de cost.
*

Unor delicvenți

Dacă stați și meditați,
Ei nu trebuie scuzați.
Hoții chiar și sub secure
Sunt capabili să mai fure.
*

Constatare

În drumul spre Olimp, spinos,
Azi fac smerita constatare
Că cei ce mușcă mai vartos
Sunt tocmai cei ce latră tare.
*

Unuia care seamănă cu Cincinat

La chelie sunteți gemeni!
Și-amândoi cu barba rasă!
Ce păcat că nu te-asemeni
Și cu verva lui spumoasă!
*

Unor judecători

În cadrul strictelor uzanțe,
Atinși de-a gloriei văpaie,
Ei hotărăsc pe cin` să-nalțe
Și, respectiv, pe cin` să taie.
*

Unui fumător

Cum te plângi de sănătate,
Cauzei nu-i dau ocol:
Sunt țigările fumate
Zilnic pe stomacul.
*

Unui pseudo epigramist

Azi ți-e strofa echivocă,
Dar nu-mi pun nicio-ntrebare,
Cred că ai săpat în rocă
Și-ai crezut că dai de sare.
*

Cartea și vânzătorul de semințe

Primind un tom de undeva,
Își spuse tânărul cu plete:
Și cartea-i bună la ceva...
Și a făcut din ea cornete.

*

**Juristului Radu Pătrășcanu,
autor al poeziei „Ora
decapitării”.**

E ora marilor senzații...
Și cum juriștii sunt în for,
De ce să chinuim confracții...
Decapităm pe autor!

*

**Avocatului Mircea Ionescu-
Quintus, autorul volumului de
versuri „Lacrima scoicilor”.**

Cartea răsfoind puțin,
Murmurai, fără să vrea:
„Scoicile îți aparțin,
Însă lacrima-i a mea!”

*

**Procurorului și scriitorului
Corin Bianu**

Ca orice îndârjit ateu
Mă războiesc cu Dumnezeu.
Dar astăzi, sincer mă închin
Ca să mă scape de Corin.

*

**Epigramistului Vasile Tacu,
cel care a afirmat că are ace
pentru cojocul meu**

Eu sunt convins că tu ai ace
Chiar pentr-o mie de cojoace,
Dar alta este tragedia
Că tu înțepi cu gămălia.

*

**Șerban Cioculescu mi-a acordat
premiu pentru o epigramă cu
rimele: cioclu, monoclu, ușoară:**

Chiar dacă o pui pe soclu
Epigrama, bunăoară,
E o doamnă cu monoclu
Care nu-i deloc ușoară.

*

**Scriitorului Ștefan Popescu,
în timpul liber și critic literar**

Chiar de când ne-am cunoscut
Ne-mpăcarăm anevoie,
Eu, poet necunoscut,
El, un critic fără voie.

*

La vernisajul pictoriței N.

În haine-n dungii sau în carouri
Dă lumea buzna la tablouri.
Eu, mai modest decât Tonița,
M-aș mulțumi cu pictorița.

*

Actriței Lucia Zorini

Blonda-aceasta cam nurlie

Pentru mine-i un miracol:
Joacă bine comedie,
Însă prea se dă-n spectacol.

*

**Lui Laurențiu Ulici, care în
timpul liber este un redutabil
partener de șah**

În toiul jocului încins
Pierzând și-o tură, după unii,
Maestrul nu va fi învins
Că joacă bine cu nebunii.

*

**Juristului Radu Pătrășcanu
pentru poezia Ora decaipitării**

E ora marilor senzații
Și cum juriștii sunt în for,
De ce să chinuim confracții?
Decapităm pe autor.

*

**Scriitorului Marin Sorescu
pentru romanul Trei dinți din față**

Un îns, o fire șugubeață
Se confesa mai ieri pe-alei:
I-au mai rămas Trei dinți din față,
Dar mușcă-al dracului cu ei.

*

**Ziaristului Ion Butnaru
pentru romanul Trecerea**

Un ziarist de zei ales
Cu Trecerea avu succes
Și Penciu ar avea idei,
Dar n-are trecere la zei.

*

**Dramaturgului Silviu Georgescu
pentru piesa Colivia cu sticleți**

Că avea sticleți băiatul,
Știe astăzi mai tot satul
Însă alta-i drama mare:
Că-i mai pune și-n vânzare.

*

**Actorului Manea Enache, care a
jucat rolul de hoț în filmul****Vlad Tepeș**

Nu că sunt un cârcotaș,
Dar o spun ca să priceapă:
După felul cum jucași
Meritai și tu o țeară.

*

Prudență

Prevăzător așa cum sânt,
Mi-am luat și un roman cu mine
Că-i Culicovschi la cuvânt
Și nu se știe cât îl ține.

*

Epitaf unui majur

Sub această placă
Zace un majur,
Tare-ar vrea să facă
Stânga împrejmur!

*

Epitaf unui bișnițar

Fu-ngropat, dar stă la pândă,
Că îl macină un cui:
Cum ar face el să vândă
Crucea de la capul lui.

*

Epitaf unui șahist

În drumul către consacrare
Făcu și ultima mutare.

*

Epitaful unui fumător

De-abia pornit pe ultimul său drum,
Simți nevoia să mai tragă-un fum.

*

Epitaful unui actor

Zace-aici sub lăstăriș
Un actor numit Pittiș
Este singurul său rol
Care-l joacă la subsol.

*

Epitaf unui săritor cu prăjina

Zace-aicea sub gutui,
Un sportiv de viță rară.
Numai peste groapa lui
Nu a reușit să sară.

*

Epitaf unui președinte de tribunal

Dup-o lungă suferință
Dintre magistrați s-a dus.
Este singura sentință
Fără cale de recurs.

*

Epitaf unei soții

Zace-n groapa nou săpată
O soție devotată,
Și sub ea bărbați, vreo trei,
Decedați de gura ei.

*

Așa cum scriam în numărul trecut al revistei „Atitudini”, Gheorghe Penciu a stat 14 ani în închisorile comuniste. După anul 1989, multe ziare și reviste îi solicitau articole, memoriale, povestiri despre anii petrecuți în iadul temnițelor comuniste. Având un har scriitoricesc de excepție și dezvăluind fapte incredibile, unele edituri i-au tipărit ulterior aceste scrieri, dar, din păcate, în tiraj mic și aceasta prin bunăvoința unor sponsori. În numărul de față vom prezenta cartea **Medici în reclusiune**, în care autorul descrie întâmplări dureroase, în special despre medicii cu care a împărțit amarul închisorilor comuniste. Astfel ne vom limita doar la câteva personalități. Să citim pentru

început câteva fraze din „Cuvântul autorului”, Gheorghe Penciu: „Dedic această carte tuturor medicilor care au trecut prin reclusiune, au cunoscut ororile ei și au preferat verticalitatea, în locul blidului de linte cu care îi momeau vânzătorii de țară și neam. Trebuia să fiu mort de mult, iarna anilor 50-51 făcând-o în cămașă și o zdreanță de pulover pe care mi-o dăduse cineva, din milă samaritană, în acel uriaș lagăr de exterminare denumit *Peninsula*. Munca grea, peste puterile mele, foamea, frigul, făcuse din mine o jivină care-și aștepta sfârșitul într-o vizuină, parcă desprinsă de pe alte tărâmurii. Într-o zi nu m-am mai putut da jos din pat. Aveam temperatură mare și în mine

nu mai simțeam decât golul acela imens, pe care-l are omul în fața marii cuminecături. Am fost dus la infirmeria lagărului și colonelul dr. Traian Mihăilescu, deținut și el, împreună cu fiziologul Valeriu Pușcaș, mi-au dat primele îngrijiri. Făcusem o dublă pleurizie sero-fibrinoasă și lichidul, ajuns până la vârfuri, mă împiedica să mai respir. După câteva punctții, temperatura a mai cedat, și, pe sub ascuns, cei doi medici mă supraalimentau ca să mai prind puteri. Într-o bună zi, m-au luat de-o parte și mi-au zis: „Măine vine duba de la Poarta Albă. Crezi că poți rezista până acolo? Referatul de trimitere de la Tg. Ocna a venit aprobat. E singura șansă de a scăpa din iadul acesta. Nu ne mulțumi

nouă, mulțumește cerului care te-a ajutat să supraviețuiești”. La despărțire îmi venea să le sărut mâinile. Așa am ajuns în acel faimos sanatoriu-închisoare, unde aveam să fiu internat mai bine de trei ani. Datorită medicilor, deținuți și ei, Ion Ghițulescu, Nicolae Floricel, Aristide Lafa, Stere Cepi, Victor Grapan, Mihai Lungeanu, George Georgescu, aveam să înviez ca pasărea Phoenix din cenușa mea. Dar, fără contribuția medicului oficial al închisorii, Margareta Danielescu, o femeie de-o dăruire totală, nu s-ar fi făcut, poate, nimic. Domnia sa a fost tot timpul alături de noi, riscându-și libertatea ajunsă pe muchie de cuțit”.

Continuare în numărul viitor

Răsfiori și comentarii

de Constantin Tudorache

Autorul văzut de Al. Clenciu

În numărul din februarie, al revistei *Atitudini*, am redat un pasaj în care am combinat o scriere a lui Caragiale cu un citat din filologul Barbu Lăzăreanu. Revenim de data aceasta la Barbu Lăzăreanu și ne mai aplecăm puțin la broșura/fascicola intitulată **Cu privire la: Gramatică și vocabular**. Nu mai știm de unde am primit această cărțuie, cu filele netăiate, pe care am lecturat-o și am constatat că prezintă interes, întrucât se referă la *cum să vorbim corect*, sau *cum să scriem corect*. Astăzi, când, așa cum spuneam în epigrama **Vremuri noi: După ce-au plecat rapsozii./ Saltimbancii și irozii./ Peste noi au dat năvală/ Demagogii fără școală**, avem puțini lingviști care ne corectează atunci când ne exprimăm greșit. După Alexandru Graur, care ne învață cum să vorbim limba română (cel care, uneori, finaliza: „E bine și așa, e bine și așa”), au apărut unii specialiști în domeniu, de la care învățăm, în direct, la televizor, nu numai *cum să vorbim corect*, dar și cum să evităm anumite capcane lingvistice. Să ne întoarcem la Barbu Lăzăreanu, cu 100 de ani în urmă, și să lecturăm, pe sărite, din broșura susmenționată, capitolul cu titlul: **Cum explică și cum îndreaptă Virgil Onițiu**. Acesta (Virgil Onițiu), „a fost un dascăl transilvănean. Dar picul de necunoscut care va fi, totuși, în cuprinsul cercetării ni-l va oferi nu biografia, ci bibliografia. Astfel despre profesorul acesta de *gimnaziu* - așa se spunea, în Ardeal, pe atunci liceelor - puțini știu că ni-a fost confrate. Confrate mai în vârstă, nu tocmai precursor, un fel de „bădie” în familia gazetărească. A scris cu miez și cu tâlc la *Telegraful Român*, la *Tribuna* și *Românul*. A colaborat și la *Gazeta Transilvaniei*. Aceasta, în epoca'n care scria

Virgil Onițiu, era dintre cele mai bine alcătuite publicațiuni periodice ale Ardealului.

*

Poate, ca adaos bibliografic, ar fi nimerit să spunem că în *Vatra* lui Caragiale, Coșbuc și Slavici, i s'a publicat în 1893, lui Virgil Onițiu o încercare de studiu „Straturi în poezia noastră populară”: și că în 1900 s'a ocupat de epica lui Vasile Alecsandri, cum și de *Țiganiada* lui Budai Deleanu. Am mai spune că cine nu e doritor *neapărat* de literatură și, în proză se mulțumește cu documentul - cu documentul pitoresc, se înțelege- acela *poate* găsi câte ceva în „Clipele de repaos” ale lui Onițiu și într'ale sale „Din cele trecute vremi”. Dar către didactica lui vor da năvală, nu pedagogii, ci lexicografii de îndată ce vor fi parcurs capitolul prezent. Literatura lui de școală: *aceea* îmbogățește într'adevăr. Virgil Onițiu (cred că se pronunță *Oniț*, unul din diminutivele lui Ion: după cum Barițiu se citește *Bariț*) a tipărit, la 1895 o *Carte de cetire pentru clasa IV gimnazială, reală și pentru școlile superioare de fete*. Pe nerăbdătorii timpurilor noastre, poemele și baladele de-o lungime fantastică și pe cari le oferea tineretului spre cetire (poate și spre memorare sau memorizare), i-ar coplesi cu siguranță. În cartea de cetire pomenită, „Dan căpitan de plaiu” a lui Vasile Alecsandri, „Strigoii” lui Eminescu, „Floarea soarelui” de Ștefan Cacoveanu și „Meșterul Manole” din colecția lui Gh. Dem. Teodorescu se găsesec nu în fragmente întrerupte de oarecari note rezumative și cari fac tranziția de la un pasaj sau de la un grup de versuri la altul, ci se află întregi, fără omiteri! Necăjit, însă, apoi că nu mai are unde să se întindă cu adnotările lui explicative el a dat note de o scurtime minunată și pline de substanță.

Continuare în pag. 30

INGINER NICOLAE CĂTUNEANU (II)

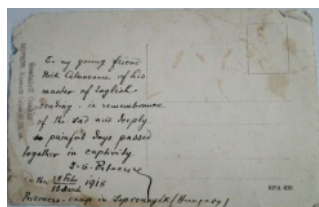
— de Constantin Dobrescu, Radu Cătuneanu —

Astăzi, trădarea de țară, distrugerea economiei naționale, insultarea semnelor naționale, nu mai sunt considerate infracțiuni în codul penal. A. Sturdza, a fost deci un vizionar. Mama lui Nicolae Cătuneanu a fost Paulina Băbeanu, care avea de asemenea ofițeri în familie. Nicolae Cătuneanu a avut două surori, dintre care una a fost medic, cu studii efectuate în Franța, iar cealaltă a fost casnică. După finalizarea studiilor la Liceul Carol I din Craiova, tânărul Cătuneanu, continuând tradiția familiei, a urmat o școală de ofițeri de rezervă din Craiova, arma artilerie, obținând gradul de sublocotenent. În momentul intrării României în război, a fost încadrat în Regimentul 17 Infanterie, care făcea parte din gruparea Cerna, Detașamentul colonelului Theodor Tăutu, ca ofițer comandant al secției de artilerie cu tunuri de 63 mm și 57 mm. A luptat în zona de munte a Olteniei împotriva trupelor germano-austriece conduse de generalul Sunkel și în zona Turnu Severin (23 noiembrie - 6 decembrie 1916), care s-a încheiat prin capitularea grupării Cerna. Întreg corpul ofițeresc a fost trimis în lagăre. Nicolae Cătuneanu a căzut prizonier și a fost dus în lagărul de la Sopron, Ungaria. Familia păstrează o poză din lagărul respectiv din 1918, plus o scrisoare din partea unui prizonier britanic, tot din 1918 (traducere: Pentru tânărul meu prieten Nick Cătuneanu pentru maiestria învățării limbii engleze, în amintirea zilelor rele și pline de suferințe petrecute împreună în captivitate). Nicolae Cătuneanu a rămas în relații foarte apropiate cu generalul Th. Tăutu până la moartea acestuia în 1936, fiind ambii membri ai Uniunii Ofițerilor de Rezervă din Ploiești. După cum a scris tatăl său în cartea amintită mai sus, Nicolae Cătuneanu a reușit să evadeze și să ajungă trecând granițe și linii inamice, travestit „când în cioban, când în țăran, când în cerșetor” până în Moldova, unde a adus importante informații militare culese pe drum privind inamicul. A fost încadrat într-o nouă unitate și a luptat până în ultimele faze ale războiului. Cu toate că a fost propus de către șefi pentru decorare și avansare, nu a beneficiat de o astfel de recompensă, unii neuitând că era fiul maiorului I. Cătuneanu, cel cu duelul. Locotenentul Nicolae Cătuneanu a luptat cu eroism, făcându-și datoria față de patrie.

Lagărul de la SOPRON, UNGARIA, martie 1918

Scrisoare 13 martie 1918

Continuare în numărul viitor

PREZENȚA TRECUTULUI EROIC PRIN MONUMENTELE ISTORICE (II)

— de Olimpia Popescu —

Inaugurarea restaurării bisericii de la Curtea de Argeș, la 12 octombrie 1886, a fost o mare sărbătoare pentru întreg poporul român, când, după mai bine de trei secole și jumătate opera lui Neagoe Basarab a apărut din nou în toată splendoarea ei de altă dată. La această sărbătoare au participat Regele Carol I și Regina Elisabeta, conducătorii Bisericii Ortodoxe Române, primul ministru Ion Brătianu, și, bine înțeles, restauratorul monumentului, Andre Lecomte du Nouy. Evenimentul a fost consemnat și în viața politică a țării, în mesajul de deschidere a Corpurilor Legiuitoare, la 15 noiembrie 1886, la care Regele, printre altele, a spus: „O națiune care-și respectă monumentele străbune și mai ales pe acele ale pietății și credinței creștinești, are un viitor sigur și neclintit”.

Acțiunea de construire de monumente și restaurare a altora a fost continuată și după decesul Regelui Carol I, de către urmașul său la tron, Ferdinand I, și mai ales după cumplita conflagrație mondială, care a fost Primul Război Mondial (1916-1918). Având în vedere numărul mare de victime, aproape în toate comunele și orașele s-a construit câte un monument, pe care s-a înscris numele celor ce s-au jertfit pe câmpul de onoare, iar în dreptul fiecăruia, în cele mai multe cazuri, s-a scris și profesia: preot, învățător, plugar etc. În satul meu natal, comuna Adâncata, jud. Ialomița, o comună cu stil de viață de Bărăgan, monumentul din comună era un important punct de reper pentru locuitorii satului. Acolo spuneam poeziile cu vocea tremurândă de emoție. Dar imaginea cea mai tristă de la acel monument e cea a lacrimilor înăbușite de femeile cu basmalele lor negre, înfășurate pe cap și la barbă, și pe care, nu le-au lepădat niciodată, până la sfârșitul vieții lor, care erau văduve din Primul și al Doilea Război Mondial și care, cu siguranță își însoțeau copiii care niciodată nu-și cunoscuseră tații.

Cele de mai sus mă îndreptătesc să exprim mulțumiri redacției revistei Curtea de la Argeș care, își ilustrează prima pagină a fiecărui număr cu un monument din diferitele localități ale țării noastre. Fiecare din ele îmbie la reflecție și respect pentru trecutul nostru istoric și, în plus, privind aceste opere de artă ai imaginea unui tezaur imens de talent și putere de creație a poporului român.

În plus, cred că ar trebui reinventariate multe statui, de mare valoare artistică, unele realizate O. Han, care s-au demontat la instaurarea comunismului, și reinstalate sau reconstituite. În țările occidentale, în cele mai multe localități, personalitățile care au adus onoare acelei localități au statui, case memoriale, piața și o stradă centrală le poartă numele. Spre exemplu în Göttingen, matematicianul Gauss, are mai multe statui, o casă memorială, o piață și o stradă centrală îi poartă numele, și, poate or mai fi și altele pe care cu siguranță matematicianul Dan Barbilian (poetul Ion Barbu) le-a admirat, fiind un fan al lui Gauss, după cum ne povestește în scrierile sale.

Rareori poposești într-o comună sau sat din țara noastră care să nu aibă în centrul ei un monument închinat eroilor din Primul Război Mondial. Însă, nu același lucru se poate spune și despre cei care s-au jertfit în al Doilea Război

Continuare în pag. 36

DOCTRINE ȘI CURENTE POLITICE (II)

1. LIBERALISMUL ȘI NEOLIBERALISMUL

de Ion Ștefan Baicu

La început, ca idee, apoi ca ideologie din ce în ce mai încheșată, **LIBERALISMUL** va deveni, în premieră, una dintre cele mai de seamă doctrine politice din istorie. Apariția și afirmarea **doctrinei liberale** se leagă strâns de perioada luptelor duse de **burghezie**, clasă progresistă și revoluționară, împotriva orânduielilor feudale și a monarhiilor absolutiste, devenind alternativa de gândire politică la vechea organizare social politică din evul mediu: era perioada **revoluțiilor burgheze** din secolele XVI, XVII și XVIII din Țările de Jos, respectiv din Anglia și, apoi, din Franța. În evoluția sa, **liberalismul** a cunoscut două mari direcții: în plan politic și în plan economic. Ca *idei politice*, esențiale și benefice pentru modernizarea societății, s-au impus cele privind primatul individului în fața statului, dar și cele referitoare la drepturi fundamentale precum: de a fi proprietar, de a-și alege o meserie și de a o profesa, de a practica un cult religios, de a influența treburile guvernamentale pe calea alegerii persoanelor oficiale și altele. Statul putea fi doar un instrument al garantării libertății individuale a întreprinzătorului, iar limitarea acțiunilor inițiate de guvernanți urma să se realizeze prin forța opiniei publice și prin separarea puterilor: cea legislativă, cea executivă și cea judecătorească; în fine, forma de guvernământ: se prefera sistemul monarhiei constituționale – nota **Charles Montesquieu**, în lucrarea sa *Despre Spiritul Legilor*, editată în 1964 și la București.

În **sfera economică**, liberalismul a avut ca principal promotor pe englezul **Adam Smith**, care, la un moment dat, scria că *o mână invizibilă* ar fi realizat alocarea optimă a resurselor într-o modalitate profitabilă pentru toți oamenii; dar acest demers presupunea crearea unui cadru legal și libertatea de acțiune, iar intervenția statului devenea astfel inoportună. Deci, liberalismul a reprezentat, din începuturi, *ideea de progres* – va aprecia mai târziu marele om politic **Ioan Gh. Duca**; el continua: progresul, însă, *nu e zvâcnire incoerentă, ci mișcare organizată*, afirmație ce se regăsește în culegerea *Doctrinile Partidelor Politice*, Editura GARAMOND, 1994. Vezi și lucrarea *Liberalismul și Societatea Modernă*, în 1995, de **Constantin NICA**.

Odată cu trecerea la **stadiul monopolist** al economiei capitaliste, în a doua jumătate a secolului XIX, au apărut semne ale **crizei** în cadrul liberalismului clasic: el va deveni neputincios în fața traumelor provocate de revoluția industrială asupra forței de muncă, impunându-se, în mod necesar, apelul la măsuri de protecție socială a populației, cu

precădere a lucrătorilor din întreaga economie. În acest fel se va lansa *noul liberalism*, în jurul anului 1900, care, începând din perioada interbelică, a căpătat denumirea de **NEOLIBERALISM**. Criza economică din anii 1929-1933 avea să pună pe tapet necesitatea unei noi și eficiente strategii în conducerea generală a statelor cu scopul deliberat de a limita greutățile și de a relansa dezvoltarea vieții materiale, în primul rând a industriei, inclusiv, desigur, de a redresa sectorul financiar-bancar. În context s-a impus concepția **keynesismului**, prin care baronul englez **John Keynes** a preconizat și lansat ideea **dirijării** economiei prin împletirea forței monopolurilor cu puterea statală capitalistă, urmărindu-se a se ameliora economia timpului, care primise grele lovituri în toiul amintitei crize: într-adevăr, în anul 1936 autorul a publicat lucrarea *Teoria generală a folosirii brațelor de muncă, a dobânzii și a banilor*, care a avut succes în **EPOCĂ**.

După cum s-a apreciat, **keynesismul** a oferit baza teoretică pentru afirmarea spectaculoasă a **neoliberalismului** în chiar acea perioadă a deceniului al patrulea. În SUA, bunăoară, președintele democrat **Franklin D. Roosevelt**, sub presiunea gravelor consecințe ale crizei economice dintre 1929-1933, a oficializat și a aplicat, cu un bilanț benefic, strategia politică intitulată **NEW DEAL**, adică **noul curs** sau **noua direcție**, care, în esență, a marcat declanșarea unor ample acțiuni privind intervenția **statului** pentru salvarea economiei nord-americane. Experiența aceasta a demonstrat că **statul** trebuia să intervină cu scopul de a reglementa vechea *concurență nelimitată*, dar și pentru a organiza *raporturile dintre membrii societății și a apăra interesele legitime ale salariaților* – scrie istoricul și politologul francez **René Rémond** în *Istoria S.U.A.*, Editura CORINT, 1999.

Ulterior, un alt președinte, tot democrat, **John F. Kennedy**, va elabora și aplica formula politică cu titlul **NEW FRONTIER**, adică **noua frontieră** sau **noua acțiune**. Să precizăm că a fost vorba tot de un program neoliberal, care își propunea realizarea unei strategii mai elastice pe plan intern, constând în controlul asupra monopolurilor și în aplicarea de măsuri de ordin social; pe plan extern, liderul nord-american a trecut la reconsiderarea mai lucidă a raporturilor cu țările din estul Europei, îndeosebi cu U.R.S.S. Figura lui, nota același autor francez, se așează în *galeria acelor care au personificat, în ochii universului, imaginea cea mai nobilă a Americii*. Vezi și *op. cit.* de **Ion Șt. BAICU și Ion MITRAN**.

CULTURA ȘI ARTA – CONTRIBUȚII ȘI FRUSTRĂRI ÎN PROCESUL GLOBALIZĂRII

de sociolog dr. Neculai I. Vicol

Introducere

Cultura a constituit întotdeauna o unitate de măsură a a nivelului spiritual și educațional al unui popor. Cultura poate contribui la educație, la învățământ, dar ea nu poate fi educată. Cultura se construiește, se asimilează, se innobilează potrivit structurii sufletești a unui popor. Cultura definește un popor, care transpune chiar și inerentele influențe străine în cutuma sufletului său.

E.B. Tylor (1871), considerat părintele fondator al conceptului, a definit cultura din perspectiva spirituală umană, iar cincizeci de ani mai târziu antropologii culturali americani pun accentul pe latura tehnico-materială a societății. Culturaliștii moderni definesc cultura „ca mod de viață al unui popor, este o achiziție umană relativ stabilă, dar supusă unor schimbări continue, care determină cursul vieții noastre fără a se impune în gândirea conștientă” (Claude Riviere, art. „Cultură”, în Boudon, *Dicționar*). Percept ca având acțiune dihotomică asupra comportamentului individului, cultura influențează noosul uman din interior și din exterior. Din interior, „din ceea ce există în mintea oamenilor. Este mai mult o idee împărtășită decât o dorință individuală.

Cultura este «ordinea» corespunzătoare acțiunii semnificative” (Jeffrey C. Alexander, Steven Seidman, 2001, p.5).

I

Cultura românească prin ochii credinței creștine, de la tradiționalism la modernism.

Biserica este un izvor nesecat al culturii în viziunea lui Nicolae Iorga. Nu se poate vorbi de spiritualitate românească, adică de istorie, de cultură, de creștinism sau de educație, fără a cunoaște **noosul** specific românesc. Termenul grecesc *noos* reprezentând gând, minte, rațiune, intelect, inteligență, înțelepciune, caracterizează latura spirituală, psihică umană. Nivelul cultural al individului este influențat fundamental de structura sa noosică. În plan societal, nivelul cultural al acestuia reprezintă suma capabilităților individuale. Studiul științific în acest sens a constituit apariția antropologiei culturale, care a fost percepută mai întâi ca o funcție a societății (Malinowski), făcând posibil ca la începutul secolului XX să apară „o analiză sistemică, structural funcțională” a legăturilor reciproce „pe baza unui mecanism de integrare într-o structură mai generală, într-un sistem (Elena Zamfir, 1975, p.92). Interdependența dintre diferitele sectoare ale vieții sociale și culturale - adică între viața economică, politică, artistică, religioasă, familială -, sesizată de Malinowski, poate constitui fundamentul culturii globale, identificată cu însăși globalizarea culturii.

Vom apela la comoara noologică lăsată în operele sale de multprețuitul savant Nicolae Iorga. Înțelegându-

și menirea sa în plan istoric, Nicolae Iorga trece peste „hotarele fără trănicie ale formelor politice” împletind fenomenele politice „...prin izvorul comun al culturii, - cultură de tradiții sufletești, de obiceiuri economice și agrare, de drept românesc, de limbă, întrebuițată pe rând în cântec și poveste, în carte bisericească și predică, în poezie, istorie și cugetare liberă” (Iorga, 1928, p.6). Nicolae Iorga vede valoarea unei cărți adevărate în modul cum aceasta este raportată la viața bisericească, iar „Istoria bisericească a Românilor constă - și există în această calitate - din neconținutul joc de înrăuriri culturale de mișcări în domeniul ideilor, de schimburi de conștiință, de colaborare pe teren cultural - cu țința religioasă osebitoare, în tot cuprinsul neamului” (ibid. p.7). Zugrăvind cu măiestrie sufletul românesc așezat în rama din fir de busuioc a cadrelor sale noologice, Nicolae Iorga prezenta lumii o națiune „ca suflete vii răspunzătoare, datorite cu nemurire, și ființa dumnezeiască veșnică din care ele pornesc după învățatura revelată cuprinsă în cărțile sfinte și lămurită prin apostoli, prin Sfinții părinți și prin teologii celor dintâiu timpuri” (ibid. p. 7).

Este evident faptul că prin tradiție, poporul român născut și crescut odată cu creștinismul, în „tinda bisericii”, a avut ca abecedar și carte de căpătâi pentru viața socială, Sfânta Scriptură.

După ce în anul 1512 apare Evangheliarul, prima tipăritură în limba română cu traducere din limba greacă iar în anul 1544 apare pentru uz bisericesc „Catehismul”, în anul 1559 diaconul Coresi realizează prima traducere din greacă a Evangheliilor Noului Testament. Paralel cu traduceri ale Psalmilor, ale Bibliei și a unor părți din ea, „limba poporului pătrundea în pisanii de biserică, în epitafe domnești (ca al lui Radu Mihnea), în zapise...” (Iorga, p. 321), cu alte cuvinte în întreaga viață politico-socială a țării. Aceste începuturi care țin de tradiția noologică românească, reprezintă fundația zidirii culturale românești. A ignora, sau mai rău a ruina această temelie, este un act sinonim cu sinuciderea, cu nesăbuinta cuiva de a-și dărâma casa peste el. Poporul român are nevoie să-și cunoască și să-și consolideze cât mai urgent și cât mai temeinic rădăcinile pentru ca furtunile globalizării să nu-l doboare. Cartea de căpătâi - Sfânta Scriptură - rămâne izvorul înțelepciunii pentru învățătură, iar opere istorico-literare cum sunt cele lăsate „drept bunuri” (T.Arghezi, Testament), de către Nicolae Iorga și mulți alți binecuvântați *ecclesiști creștini* români, ne sunt „cofele” din care poporul român are nevoie să bea pentru a putea supraviețui.

În articolul următor, ne propunem să abordăm analiza și promovarea specificității culturale românești, punctiform restrânsă pe melosul specific românesc, având în vedere importanța limbajului muzical, care alături de limba vorbită conferă specificitate unui popor, îl identifică, îl personalizează.

SĂ NU UITĂM ODISEEA TRANSILVANIEI! ȘI ISTORICUL TRATAT DE PACE DIN 1920 DE LA TRIANON! (III)

de Ion Ștefan Baicu

Numeroși autori din străinătate au reliefat acele realități istorice conturate ca efecte ale romanizării geto-dacilor. Un călător francez, *Pierre Lescaopier*, scria în anul 1574 că Muntenia, împreună cu Transilvania au fost populate din timpul împăratului Traian, iar locuitorii acestei țări se socotesc drept urmași adevărați ai romanilor și-și numesc limba lor românească, adică romană. Demne de luat în seamă sunt și aprecierile cărturarului *Johannes Tröster*, originar din Sibiu, care, în anul 1666, într-o lucrare despre Dacia, observa că românii de astăzi, ce trăiesc în Țara Românească, în Moldova și în munții Transilvaniei nu sunt decât urmașii legiunilor romane, iar după originea lor ei sunt romanii cei nobili, cei mai vechi locuitori ai acestei țări, adică ai Transilvaniei. Însuși istoricul maghiar *Andras Huszti* nota în anul 1740 că nici o națiune nu are limba atât de apropiată de aceea veche romană ca națiunea valahilor; ceea ce este un semn sigur, și care nu poate înșela, că ei sunt în Transilvania urmașii vechilor coloni romani. În 1878, celebrul geograf german *Heinrich Kiepert* consemna, la rândul lui, o constatare remarcabilă: *Cercul în care se vorbește astăzi limba română, dincoace de Dunăre, cade tocmai pe hotarele vechii Dacii* – cf. *Izvoare și Mărturii*, Buc., 1980.

Evoluția romanității nord-dunărene a fost afectată, la finele veacului al III-lea e.n., de abandonarea provinciei Dacia în vremea împăratului *Aurelian*. Adversarii continuității daco-romane, îndeosebi cei maghiari, folosesc, ca argument, afirmațiile unor autori antici, potrivit cărora, în anii 271-275, întreaga populație s-ar fi retras din nord la sudul Dunării. În urma unui asemenea eveniment, în spațiul geto-dacic ar fi apărut, chipurile, un... loc pustiu, aflat la dispoziția migratorilor, așa încât, chiar și mai târziu, atunci când au poposit triburile maghiare în Panonia și au pus, apoi, stăpânire pe Transilvania, invadatorii nu i-ar fi găsit aici pe români. În aberanta viziune a roeslerienilor, românii ar fi imigrat din sud, de undeva din peninsula Balcanică, abia... după anul 1000 e.n.. Ei, apoi, au găsit cu cale să se infiltreze prin trecătorile Carpaților și s-au stabilit în spațiul deja, cică, ocupat de... maghiari, pe care, însă, i-au depășit rapid din punct de vedere demografic întrucât proteinele - consumau lapte și carne de oaie - ar fi impulsivat procreția în lumea românilor. Până unde se poate ajunge, deci, cu vulgarizarea istoriei poporului român! **ABERAȚII!** – vezi *Istoria Românilor*, 1975, de **C.C. și D.C. Giurescu**.

continuare în numărul viitor

Prietenul meu Nea Ilie a devenit nonagenar

de Gelu Nicolae Ionescu

După vijelii și viscole mult prea multe și după zile însoțite mult mai puține decât ar fi meritat, prietenul meu – i-am decernat acest titlu, pe care l-am decernat până azi doar câtorva oameni, fiindcă este iremediabil îndrăgostit de artă, de cultură, și fiindcă a luptat și luptă ca un adevărat fiu spiritual pentru menținerea vie a memoriei unui personalități culturale ploieștene, Toma T. Socolescu, a cărui muncă merită pe deplin acest lucru – Nea Ilie a trecut, iată!, pragul 90.

Așadar, timpul mărturisirilor, al vindecării, al înțelepciunii s-a instalat confortabil în ceasurile sale, dintre care pe cele mai multe le petrece la masa de scris, sau participând la diverse evenimente culturale, sau chiar sprijinind financiar programe culturale.

A pierdut mult. Fiica sa, prof. univ. Mihaela Ilie, a fost, pentru sufletul lui, pierderea cel mai greu de acceptat. Are, însă, dintr-o rezervă specifică doar oamenilor aleși, puterea de-a merge înainte, de-a lupta pentru a vedea împlinite câteva vise culturale. Cel mai recent vis împlinit, după o lungă și deloc ușoară muncă, este cartea *Monografia Ion Mincu* redactată de Toma T. Socolescu, parte integrantă a testamentului autorului.

Astfel, lacrima sa se transformă, din când în când, înghetată de durere, în diamant dăruit celor din jurul lui.

Ce să îți urez, Nea Ilie, eu acum, când îți s-au strâns

în cunună atâtea ninsori pe tâmpile? Să fii atât cât va îngădui Dumnezeu, omul bun pe care îl știu de câțiva ani, a cărui luptă se poate defini prin dostoievskiana, geniala zicere: *Frumusețea va salva lumea!*

Îți voi aștepta în continuare cu drag articolele și voi fi mereu curios să aflu lucruri noi despre genialul arhitect ploieștean Toma T. Socolescu, cel care a dăruit orașului meu și al tău atâtea clădiri-monument și atâtea suflet.

Aflu că prietenii de la Mileniul III te-au onorat cu un premiu și, cu permisiunea ta, reproduc diploma primită alaltăieri de la ei lângă modestele dar din suflet scrise rânduri.

Îți mulțumesc pentru sprijinul acordat în organizarea unor evenimente de care ploieștenii s-au bucurat, poate uneori neștiind că și tu ai fost în spate... Recunoștința mea.

La mulți ani, cât mai buni cu puțință!

LEGENDA – SEGMENT SEMNIFICATIV AL LITERATURII POPULARE (IX)

de Adriana Nicoleta Zamfir

„Dați-mi basme și istorii cavalerești, căci în ele se află materie pentru tot ce e mare și frumos” – Schiller

Și alte deprinderi ca minciuna, îndărătnicia, viclenia sunt satirizate în snoavă, cel mai adesea prin zugrăvirea relațiilor de familie.

Printre figurile cele mai tipice ale snoavei românești este Păcală, întruchiparea cea mai izbutită a umorului popular, dar nu acel Păcală confundat adesea cu prostănațul, cu năzdrăvanul satului, ci Păcală care reprezintă inteligența, concepția morală justă, replica vioaie și tendința de a satiriza aspectele negative ale societății Păcală, ca și Nastratin Hoge sau Bertoldo, este personajul pozitiv, curajos, care ține piept cu istețime tuturor aceluia înspre care se îndreaptă ura, disprețul și protestul poporului. Pe rând, și popa, și judecătorul, și jandarmul, și primarul, și bogătanul, și risipitorul, și zgârcitul, și bețivul, și leneșul, și bărbatul prost, și femeia iubeață sunt obiectul satirei biciuitoare a lui Păcală. Din ciocnirile dintre ei și diverși oameni, din împletirea vioaiei cu necazul altoit pe un fond de bună dispoziție sufletească au izvorât umorul, gluma scânteietoare, batjocura usturătoare și ironia subtilă.¹

Snoavele privitoare la Păcală sunt multe, formând un ciclu care poartă numele „ciclul Păcală”, poporul atribuindu-i eroului întâmplări hazlii ale vieții și căutând să-și exprime pe această cale protestul împotriva nedreptăților și a sistemului social-economic din care ele izvorăsc.

Prin funcția lor educativă și satirică, snoavele sunt raportate, de obicei, ca și proverbele, la întâmplări și împrejurări concrete de viață, fapt ce determină o puternică tendință de localizare, chiar și în cazul temelor de largă circulație.

Snoava este o specie mai mobilă, datorită legăturii mai strânse cu sistemele contemporane de gândire și comportament, marcată și printr-o apropiere mai mare a conținutului mesajelor ei narative de anecdotic și de întâmplare. Prin funcția ei, snoava este opusă legendei: legenda instruește, operează cu înțelesuri derivate din evenimente dramatice care au o latură fantastică, pe când snoava distrează, povestind întâmplări, credibile sau nu, într-un limbaj aproape cotidian.

Snoava are o adâncă semnificație socială. Prin mijlocirea glumei și a umorului nesecat, prin spiritul de observație, snoava ne înfățișează lumea spirituală și trăsăturile sociale și economice ale unor epoci istorice cu personajele lor tipice.

Folclorul tuturor popoarelor cunoaște un repertoriu foarte bogat de snoave, unele dintre ele de foarte largă răspândire internațională. Folclorul nostru excelează prin snoave, fiind sectorul de proză populară cel mai productiv și cel mai bogat.

Povestirea

Este narațiunea despre fapte și întâmplări contemporane. Ea aduce în scenă întâmplări din viața

povestitorului sau evenimente la care acesta a fost martor ocular ori despre care a auzit de la alții.²

Ea poartă felurite nume, cel mai răspândit fiind cel de întâmplare, prin Transilvania fiind cunoscut și cel de *patimă*, iar în Moldova și în Muntenia spunându-i-se și cel de *pățanie*.³

Cu ajutorul ei, povestitorul își exteriorizează modul său de a reacționa în împrejurările de seamă, adesea chiar din orgoliul de om cu vază între semenii lui.

Fără să fie atestată documentar, povestirea trebuie să fie veche, unii cercetătorii postulând-o ca primă formă embrionară a legendei și a basmului. Se poate afirma chiar că legenda a luat povestirea drept model narativ, dar la basm au intervenit resorturi mai adânci, cu toate că stilul său s-a mutat substanțial după cel al povestirii.

Cu legenda are și afinități tematice, amândouă fiind prin excelență narațiuni „realiste”, a căror țintă este înfățișarea adevărului, fără înfrumusețări sau adaosuri. Amândouă pretind crezare absolută, iar povestirea care poate fi îmbrăcată de ascultători drept „minciună” discreditează pe plâsmuitorul ei și nu mai are nici o rezonanță ca relatare fidelă.

Similitudinea funcțională a putut prilejui și împrumuturi, întrucât o povestire memorabilă, pătrunzând în repertoriul câtorva, a fost percepută ulterior ca o legendă despre cutare fapt din trecut.

Există și povestiri despre viața de toate zilele, dar acestea sunt de obicei provocate, fie solicitate de explicarea unor antecedente cu relațiile familiale, fie debitate la cererea cuiva. Povestirea autentică se cere ea însăși relatăată, plâsmuitorul ei e îmboldit de orgoliul de actant de a se înfățișa ca protagonist de seamă sau martor la ceva memorabil, ieșit din comun. Cu cât faptele povestite sunt mai neobișnuite, cu atât mai mult povestirea devine mai captivantă, cu șanse mai mari de a fi memorată și de alții. Acesta este motivul pentru care temele preferate provin din viața exterioară a satului (stagiul militar, războaiele), din situații dramatice (ciocnirile cu animale sălbatice mai puternice decât omul).

Povestirile alcătuiesc documente cu privire la viața oamenilor simpli, oglindindu-le orizontul sufletesc. Ovid Densusianu, primul care a preconizat la nou cercetarea lor științifică în 1906, releva importanța unor „texte-mărturisiri” ale țăranilor despre traiul lor, amintiri istorice, păreri asupra unor lucruri etc., modul lor de a gândi și de a simți, altfel cum îl răsfrâng colecțiile obișnuite de folclor.

1 Ibidem.

2 Alexandru Dobre, *op.cit.*, p. 15

3 Ovidiu Bîrlea, *op.cit.*, p. 256

„REGELE FERDINAND. ACȚIUNEA MILITARĂ PENTRU MAREA UNIRE, 1916-1917” UN EXCELENT LAUDATIO ADUS DE PROFESORUL TRAIAN D. LAZĂR ÎNTREGITORULUI DE ȚARĂ (II)

de prof. univ. dr. Adrian Stroea

Următorul capitol, „Acțiunea militară” realizează o solidă introspecție în măsurile legislative și în cele operative luate în anul 1916. Între măsurile legislative cele mai importante aprobate de rege, foarte corect relevate de autor, amintesc: înaintare în grad la 14/27 august 1916 a unui număr de 136 ofițeri; grațierea tuturor ofițerilor aflați în detenție la penitenciarul militar Târgșor; decretarea mobilizării (14/27 august 1916); numirea lui Vintilă Brătianu în funcția de ministru de război (15/28 august 1916). Măsurile operative aprobate de rege și implicarea sa totală în derularea acțiunilor militare relevă o dimensiune mai puțin cunoscută a personalității sale. Astfel, profesorul Traian D. Lazăr oferă cititorilor posibilitatea de a-l descoperi pe capul oștirii pe care Constantin Argentoianu îl numea măgulitor „Ferdinand principe în tranșee” și despre care regina Maria afirma la începutul războiului că „NANDO se simte bine. Simte că e român”. Autorul a prezentat strict cronologic desfășurarea acțiunilor militare din perioada analizată. A evidențiat entuziasmul ofensivei din Transilvania a armatei române și succesul inițial al acesteia, întrerupt nejustificat de dezastrul de la Turtucaia. De asemenea, a prezentat explicit faptul că Ferdinand I a acceptat încetinirea și oprirea ofensivei în Transilvania și desfășurarea neinspirată a operației Flămânda, la recomandarea generalului Alexandru Averescu. A surprins importanța sosirii delegației militare franceze (1200 de militari) condusă de generalul Henri Mathias Berthelot, și prezentat detaliat activitatea acesteia. Despre locul său în consilierea regelui, generalul francez spunea că „pe lângă Rege eram un fel de șef de stat major al armatei române”. Profesorul a surprins și relațiile acestuia cu generalii români, deloc amiabile, mai ales cea cu Alexandru Averescu.

Autorul a prezentat detaliat desfășurarea întregii Campanii militare din 1916. A relevat inclusiv dramatica ocupare a Craiovei din 8/21-9/22 noiembrie 1916 și mai apoi a Bucureștiului 6/19 decembrie 1916. În mod inspirat, pentru mai buna percepere a dramei regelui Ferdinand I, autorul a prezentat declarația malițioasă a fratelui acestuia (Proclamația către populația Micii Vlahii) după ocuparea Craiovei: „Am venit să pedepsim România, nu însă pe români, să pedepsim pe acela care a trădat Casa, familia, țara și și-a călcat cuvântul de onoare...”.

În acest capitol sunt prezentate preocupările regelui de a-i răsplăti pe cei ce au dovedit eroism pe câmpurile de luptă, prin acordarea de medalii și decorații de război. Astfel, suveranul a statuat ca recompense o serie de ordine (Mihai Viteazul -3 clase, Steaua României cu spade în grad de ofițer sau cavaler, Coroana României cu spade în grad de comandor, mare ofițer, ofițer și

cavaler) și medalia Bărbăție și credință. A statuat nu numai recompense ci și pedepse. Primii care au simțit intransigența regelui au fost principalii vinovați pentru dezastrul de la Turtucaia, generalii Asan și Teodorescu.

Capitolul al V-lea, „Retragerea în Moldova”, asigură o radiografiere corectă, dureroasă a acestei acțiuni, desfășurată progresiv în mai multe etape. Posibila evacuare a instituțiilor statului în Moldova fusese discutată în guvern încă din luna septembrie a anului 1916. Debutul său l-a reprezentat mutarea din timp de către Ministerului de Război a „stabilimentelor” (Pulberăria și Pirotehnia) și a părții sedentare a armatei. Evacuarea Casei regale s-a făcut în 11/24 noiembrie 1916, iar a Parlamentului două zile mai târziu. Mai apoi au fost evacuate și ministerele. Autorul a prezentat detaliat retragerea din Moldova atât a cercurilor militare, milițienilor, jandarmilor, cercetașilor cât și a instituțiilor statului, precum și eforturile făcute pentru ca funcționarea statului să fie afectată cât mai puțin.

În cel de-al VI-lea capitol „De la ocuparea Bucureștiului la stabilizarea frontului (23 noiembrie/6 decembrie – 28 decembrie 1916/10 ianuarie 1917)”, autorul a analizat modul de stabilire și funcționare a autorităților statului la Iași, situația militară din această perioadă și contextul politic general, în special din Rusia. Între multele idei evidențiate corect de profesorul Traian D. Lazăr amintesc meritele primarului Mîrzescu în stabilirea autorităților la Iași, atitudinea binevoitoare a ieșenilor față de refugiați, chiar dacă aceștia din urmă erau percepuți ca o „pacoste” pentru ei. Cel mai important eveniment militar al sfârșitului anului 1916, corect relevat de autor, a fost înlocuirea la 5/18 decembrie 1916 a generalului Ilescu cu generalul Prezan la conducerea Marelui Cartier General. A analizat totodată cu rigoare situația politică generată de finalul dezastros al Campaniei din 1916 și de ocuparea a 2/3 din teritoriul țării. A relevat că una din soluțiile la criza creată, avută în vedere în acea perioadă era îndepărtarea lui Ionel I.C. Brătianu din funcția de prim-ministru. Mai mult a evidențiat că această soluție a fost nu numai agreeată ci și susținută de regina Maria, care-l propunea ca înlocuitor pe Nicolae Mișu, ministru (ambasador) la Londra. Din fericire pentru România, așa cum avea să confirme istoria, această soluție de scoatere a liberalilor de la guvernare a fost abandonată. Tot legat de regina Maria, profesorul Traian D. Lazăr a relatat despre dorința acesteia de merge la țara Rusiei, vărul său, pentru a-l ruga să participe la salvarea României. Acestei idei i s-a opus înțeleptul Ionel I. C. Brătianu. Oricum regina nu a promis nici un răspuns de la țară, care se confrunța cu propriile dificultăți din imperiu.

CONVENȚIA DE ARMISTIȚIU DIN SEPTEMBRIE 1944 ȘI CONSECINȚELE ASUPRA ECONOMIEI ROMÂNEȘTI (II)

de Laura Pandelache

România a fost ocupată, după lovitura de stat, de Armata Roșie, care a devenit garantul transformării țării într-un satelit sovietic. Încălcând în mod brutal drepturile și libertățile omului, suveranitatea națională, sovieticii au recurs la intimidarea populației civile și a armatei române. Au avut loc jafuri, violențe, furturi, devastări, rechiziții de animale, mijloace de transport și bunuri materiale. În ciuda a numeroase proteste oficiale, au fost deportați în U.R.S.S., civili, soldați și ofițeri români, dar și locuitori de origine germană.

La insistențele lui Iuliu Maniu și ale lui Constantin Brătianu, care erau nerăbdători să reducă amestecul ofițerilor sovietici în problemele civile, înființând zone libere de ocupația Armatei Roșii, guvernul Sănătescu s-a străduit să încheie un armistițiu oficial cât mai curând posibil. Animat de vaste planuri expansioniste, propunându-și nu doar ocuparea României și a întregii Europe răsăritene, ci și comunizarea cu orice preț a regiunilor vizate, guvernul sovietic a tergiversat cât mai mult posibil încheierea armistițiului cu țara noastră. Întârzierea a fost însă provocată și de Marea Britanie, care avea nevoie de aprobarea dominioanelor pentru modificările introduse, la inițiativa Londrei, în textul armistițiului.⁹ Cu siguranță, Armata Roșie a profitat de această situație confuză, pentru a se comporta în România ca într-o țară ocupată.

Delegația română însărcinată cu formarea armistițiului era compusă din Lucrețiu Pătrășcanu, Ghiță Pop, Ion Christu, Barbu Știrbei, Constantin Vișoianu, generalul Dumitru Dămăceanu. Sosită la Moscova la 4 septembrie 1944, aceasta a fost primită de Molotov, ministrul de externe sovietic, peste șase zile, când textul acordului era deja definitivat de către sovietici. Încredințând conducerea delegației comunistului Lucrețiu Pătrășcanu, autoritățile române sperau, așa cum o făcuseră în van și în 1918, când filogermanul Alexandru Marghiloman nu reușise să atenueze clauzele dure ale păcii separate, ca acesta ar putea obține bunăvoința factorilor de decizie sovietici. Lipsa de realism a calculului politic făcut la București și insuccesul lui Pătrășcanu, sunt corect surprinse de ambasadorul britanic la Moscova, Sir Archibald Clark Kerr: „El venise aici convins că, în calitate de comunist, va găsi de îndată cheia spre inimile rușilor și va dezăvori ușa pentru un armistițiu mai blând(...). Aceasta este o greșeală în care cad mulți oameni și Pătrășcanu nu poate fi blamat pentru că nu a fost nimeni în România care să-i spună că speranțele sale în această privință erau vane.”¹⁰

Delegația română a făcut eforturi intense pentru a modera termenii proiectului de armistițiu pe care l-a primit abia la 10 septembrie. S-a dorit, în special, ca României să i se recunoască statutul de cobeligeranță în războiul contra Germaniei, să se stabilească termene precise pentru ocupația sovietică, autoritățile române să

beneficieze de mai multă libertate în ceea ce privește administrația internă și să se obțină angajamentul Aliatilor că întreaga Transilvanie va reveni la România.¹¹ Din păcate însă, în cadrul contactelor oficiale, nu s-a acceptat nici o sugestie din partea reprezentanților români.

Convenția de armistițiu între România și Națiunile Unite s-a semnat în noaptea de 12/13 septembrie 1944, la Moscova. Ea a depășit însă cadrul unui simplu armistițiu, fiind de fapt un veritabil dictat, un instrument prin care U.R.S.S. își impunea voința în România și față de care Marea Britanie și S.U.A. nu au schițat nici un gest de dezaprobare. Armistițiul a fost semnat, în numele coaliției antihitleriste, de mareșalul Rodion Malinovski. România era considerată un stat învins și nu unul care a ieșit din război grație efortului propriu, nefiindu-i recunoscut statutul de cobeligerant.

Convenția impunea țării noastre grele clauze politice, militare și economice: continuarea războiului alături de Aliați cu cel puțin 12 divizii; dezarmarea unităților germane și maghiare și blocarea bunurilor aparținând Germaniei și Ungariei; punerea la dispoziția Aliatilor a mijloacelor de comunicație; repatrierea prizonierilor aliați; restabilirea drepturilor cetățenilor Națiunilor Unite pe teritoriul românesc, așa cum existau înainte de război; dizolvarea organizațiilor de tip fascist și a oricăror altor organizații care făceau propagandă ostilă Națiunilor Unite și în special U.R.S.S.; controlul, de către Înaltul Comandament Aliat, al tipăririi, importului și difuzării periodicelor, prezentării de teatre și filme; restabilirea pe Prut a frontierei dintre România și U.R.S.S.; anularea dictatului de la Viena din 1940 și trecerea nord-vestului Transilvaniei sub administrația provizorie a Armatei Roșii; înființarea Comisiei Aliate de Control care să reglementeze și să controleze aplicarea prevederilor Convenției, până la semnarea tratatului de pace. Această Comisie, constituită la București, era formată din generalii sovietici Ivan Susaikov și V.P. Vinogradov, mareșalul englez Donald F. Stevenson și generalul american Cortland van R. Schuyler, ultimii doi având, însă, un rol figurativ. Articolele 10, 11 și 12 impuneau României sarcini economico-financiare dure. Conform art. 10, guvernul român trebuia să-și efectueze plățile cerute de Înaltul Comandament Aliat (Sovietic) și să pună la dispoziția acestuia întreprinderile industriale și de transport, mijloacele de comunicații, întreprinderile și instalațiile de utilitate publică, depozitele de combustibil, petrol, alimente, ș.a.

⁹ Florin Constantiniu, *Op. cit.*, p. 414

¹⁰ *Ibidem*, p.415

¹¹ Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant et alii, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1999, p. 468

Istoricul Monarhiei Constituționale și Ereditare din România 1866-1947 (III)

de Daniel Rachmistruc, Israel

Unirea principatelor dunărene într-o singură entitate statală de durată, elaborarea unei constituții moderne în care în mod natural trebuiau să fie integrate legile și cutumele locale și mai ales alegerea unui monarh constituțional dintr-o familie nobiliară occidentală care să facă "lobby-ul" intereselor noului stat în context european și să asigure independența față de Imperiul otoman, au reprezentat leitmotivele diplomatiei principatelor dunărene în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Cele 21 de capitole ale lucrării tratează evenimentele în secvența cronologică axându-se pe perioada 1866-1947 dar spațial istoric comentat și documentat începe în secolul al XVIII-lea odată cu lansarea discuțiilor relative la evoluția principatelor dunărene în perioada post-fanariotă.

De-a lungul acestui parcurs istoric cu o semnificație atât de încărcată am putea distinge câteva paradigme cărora autorul le consacră un spațiu analitic privilegiat:

1) Perioada efemeră dar extrem de fecundă a lui Alexandu Ioan Cuza urmată de lunga domnie a lui Carol I și procesul de occidentalizare a statului român modern. Cuza, Carol I, Mihail Kogălniceanu și I.C. Brătianu aparțin unei galerii politice de elită care au făcut HISTORIE în sensul cel mai benefic al noțiunii, afirmă autorul.

2) Analiza istorică și juridico-constituțională a statului român emergent și adaptarea conceptelor și instituțiilor statului la legislația occidentală.

3) Autorul reflectează asupra personalității controversată și paradoxală a lui Carol al II-lea, un monarh excentric cu o personalitate dinstinctă de cei doi predecesori, cu inclinații clare spre monarhia activă, personală dar dublată de viziunea unui spirit educat în tradiția democratică de inspirație franceză și anglo-saxonă.

Începutul: Alexandu Ioan Cuza (1859-1866) și Carol I (1866-1914)

Autorul insistă apăsător asupra acestei perioade careia îi consacră zece capitole. Prestigiul României din perioada domniei de aproape o jumătate de secol a lui Carol I a fost atât de marcant încât adesea rolul jucat de Cuza a fost lăsat în umbră. Autorul reflectează asupra acestei "injustiții" subliniind faptul că Alexandru Ioan Cuza a fost un domnitor de tip modern care s-a deosebit radical de domnitorii anteriori de tip oriental sau rusesc. Cuza a lansat procesul de modernizare a statului român iar reformele lui continuate și accentuate de Carol I se lăsa comparate cu perioada deschiderii spre civilizația occidentală și progresele rapide ale Japoniei, răsărită până la jumătatea secolului al XIX-lea în spațiul mentalității medievale a shogunilor, din perioada

dinastiei Meiji (1868-1912)

În ciuda faptului că alegerea unui principe străin a reprezentat o preocupare politică permanentă în prima jumătate a secolului al XIX-lea, unirea principatelor dunărene are loc prin alegerea lui Alexandu Ion Cuza în ambele principate în ianuarie 1859. Această dublă alegere fără să fi fost anticipată în textul Convenției de la Paris din 1858 asupra geo-politicii principatelor, s-a produs printr-o abilitate juridico-diplomatică care nu contravenea textului Convenției. Trebuie subliniat faptul că atât domnia lui Cuza cât și unirea Principatelor au fost recunoscute numai pentru o perioadă provizorie de șapte ani.

Cuza studiasse dreptul și literale la Paris. A avut contacte strânse cu mișcarea francmasonică, este foarte probabil că el însuși să fie fost francmason cu toate că în arhivele francmasoneriei din Paris Neagu Djuvara declara că nu ar fi identificat numele lui. Septenatul lui Cuza a avut loc în condiții de stress și tensiune datorate intrigilor întreținute de partidele politice respective cu conservatorii și radicalii cât și cu familiile tradiționale boierești care nu renunțase la intenție de a instala un principe din rândul lor.

Până la sfârșitul anului 1861 Cuza a fost obligat să facă naveta între Iași și București și să guverneze în condițiile existenței a două guverne și parlamente în cele două capitale. La începutul lui 1862 se crează un singur parlament și guvern cu sediul la București iar țara adoptă numele de România.

În fapt Cuza era perceput în Europa de Vest drept un adept convins al reformelor francmasonice care aveau drept scop modernizarea instituțiilor, mentalităților și evacuarea comportamentelor și practicilor orientale.

Statul lui Cuza se comporta deja precum un stat independent față de Imperiul Otoman înaintea independenței recunoscută formal în 1878: crearea unei armate naționale după modelul francez, a unui parlament a unei capitale unice, dreptul elaborării unei legislații interne fără aprobarea puterii suverane respectiv Imperiul Otoman, unificarea cursului monedei, reforma vămilelor, intruducerea alfabetului latin, desființarea privilegiilor misiunilor diplomatice și comerciale străine prevăzută de regimul capitulațiilor, diminuarea influenței bisericii grecești asupra celei naționale, secularizarea averilor mănăstirești și împrăștierea parțială a țăranilor. Un palmares cu totul ieșit din comun pentru durata unui septenat caracterizat de la început drept efemer. Rolul lui Cuza a fost pivotal în crearea statului român modern, cu toate acestea adversarii îi imputau dependent față de naționaliștii din Moldova care vizau transformări lente și menținerea vechilor datini locale.

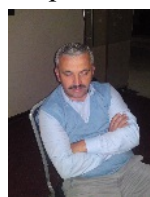
La Băile Felix, turistul se poate simți ca un Rege la President! (2)

de Daniel Mihu

De la Oradea am mers la Băile Felix, la Hotel President. Deși a fost construit recent, în acest mileniu, nu de pe la începutul anilor 1900, ca splendorile din Oradea, și aici totul e făcut cu mult gust. De exemplu, clădirea Aqua Park arată ca un castel medieval – are și metereze – dar nu am reușit să aflăm de patronul Jean Podilă de ce a ales numele de „President”, când are o estetică regală. Cert este că, ținând cont de serviciile și atenția cu care e tratat turistul acesta, cum am constatat, la „President”, se poate simți ca un rege...

Cum, în numai un an, în curtea Complexului President, a mai apărut o clădire cu aceeași arhitectură modernă, un bloc cu cinci etaje, m-am interesat despre ce este vorba...

Dumitru Fechete, director Complex President, Băile Felix: „Suntem în continuă extindere”

R: - Vă rog să-mi povestiți ce realizări au fost în ultimul an. Văd un nou hotel în arealul „President”.

D.F.: - Ultima investiție pe care am dat-o în funcțiune este „President Spa”. Face parte din grupul „President” și este un hotel de 50 de camere. Are 45 de camere și cinci apartamente. Are o piscină interioară și una exterioară, o zonă de SPA, unde avem saune, cabine de masaj, cabinete de cosmetică, dar și altele cu tratamente Pell-Amar, hamam. Această locație nouă este conectată cu Aqua Park. Cu această zonă nouă au acces la 18 bazine care au și tobogane.

-În total, câte locuri de cazare aveți?

-În acest moment, Complexul President are 182 de camere care sunt împărțite în trei corpuri de clădire: Complexul President, Aqua President și President Spa. Toți turiștii cazați aici au acces, sub diverse forme, în zona Aqua Park și la bazinele exterioare din cadrul acestui complex. Practic, au acces la tot ce ține de agrement.

-Ce mai urmează?

-Pe viitor, adică în această toamnă, demarăm un alt proiect de extindere. E vorba de un corp de clădire care va cuprinde un restaurant de 500 de locuri ultramodern, cu toate dotările.

-Actualul restaurant cât are? 150 de locuri?

-Are 185 de locuri. La nivelul 1 vor fi săli de conferință și încă patru nivele cu cazare. Mai precis, 76 de unități de cazare din care 8 apartamente.

Răsfoiri și comentarii

Continuare din pag. 21

Definițiile terminilor nu prea obișnuiți le-a înlocuit cu sinonime; locuțiunilor rare le-a dat drept explicație alte locuțiuni, nici ele de o circulație frecventă, și care de care mai pitoresc; expresiile amplificate a căutat să le lămurească prin fraze paralele, cari sunt și ele sinonime dar nu întocmite din vorbe singuratic, ci încorporate în propozițiuni. Grație acestui lucru, avem de la profesorul Onițiu un vocabular îmbelșugat, cu deosebire dialectal. La cuvântul „parte”, bunăoară, el ne va prezenta pe lângă cărare și urmă, drept sinonim pe „ogașă”; din analiza unor stihuri ala poemului „Floarea soarelui” („Oi umbra o lume 'ntreagă - peste codri, văi și munți- tot în coate și'n gerunți”), vom afla că *gerunții*, provincialism din munții apuseni, înseamnă: genunchi. Raclei din „Strigoi” lui Eminescu, el îi va alătura, ca echivalente, nu numai ciugul și sicriul, ci și *copârșăul*, iar despre cișmeaua din balada „Meșterul Manole” vom ști, mulțumită lui Virgil Onițiu, că ea drept vocabulă geamănă are și pe *șap*; ursoacele (din fraza lui Nicolae Gane: „un sătulean înecat în fumul ce ieșea prin ursoace”), el le lămurește prin *coșuri*, dar și prin *urloaie* și *hoarne* (hornuri). Paraclisierului, - pe lângă forma scurtă: *clisier* și pe lângă numele de *șarcovnic*, dascălul- autor arată că-i mai poți zice și *crâșnic* (de altminteri ca și clopotarului sau *palamariului*): la franzelă te trezești, între altele, cu numirea-i bănățeană de: *jimișcă*. Iar la prosop ai surpriza unui pumnism și anume: „mânăștergură”.

*

Dar modul în care Virgil Onițiu înțelege să îndrepteze greșelile, este și mai interesant. Merită un studiu deosebit. Secția literară a Asociațiunii pentru cultura poporului român l-a însărcinat în 1902 să scrie un șir de notițe despre: „Cum să ne îndreptăm limba”. El le-a publicat în revista *Transilvania*; și, când Axente Banciu a dat la tipar conferința sa „Pentru limbă”, a hotărât să-și completeze broșura reproducând acele înregistrări lexico-gramaticale pe cari însuși Onițiu le-a întregit „cu câteva observări despre greșelile noastre de limbă în școală și în casă”. Din zecile de foarte, foarte nostime *îndreptări* una poate fi socotită ca o șicană, dar nota de umor dăscălesc te face s'o accepți fără muștrare. De pildă, el află într'un manual de istorie următoarea propoziție: „Cele trei triburi numărau 10 curii”; și se întreabă: *Cum numărau numai câte 10? Nu știau să numere mai departe? Până la 100 sau până la 1000? „Die 3 Tribus zählten je 10 Curien”. Am înțeles: Autorul vrea să zică pe românește: „Cele 3 triburi aveau (erau compuse din) zece curii”*. Virgil Onițiu a dus o luptă vie mai ales împotriva nemțismelor infiltrate în scrierea și vorba unora dintre cărturarii transilvăneni. Câteva dintre ele sunt de un comic căruia nu-i poți rezista. Însă nu numai felul cum le scoate la iveală, și cum le *descoase*, dar și mijloacele de îndreptare pe cari le 'nfățășează vorbitorilor, smulg paginile acestea ale lui, de discuții profesionale, în rândul desbaterilor sterpe și ursuze ale celorlalți *îndreptători*.

Continuare în numărul viitor

Continuare în numărul viitor

PRIMUL PILOT PLOIEȘTEAN - ALEXANDER HENRI SCHWARTZ (II)

de Alexandru Marin

În aviație, la sfârșitul anului 1914, a plecat în Franța o Comisie Militară, condusă de colonelul Vasile Rudeanu, pentru înzestrarea cu avioane de luptă aerienă pentru recunoaștere, informații, aruncare de bombe și lupte aeriene. Responsabili erau: Principele George Valentin Bibescu, căpitan aviator Nicolae Capșa și locotenentul aviator, inginer Stefan Protopopescu. În același timp comisia avea menirea de a studia evoluția bătăliilor și metodele folosite pe câmpul tactic de lupte cu noul armament, ținând cont că de abia acum au fost descoperite, fixate metodele și tehnica de folosire, ca și apariția luptelor aeriene, de la trasul liber cu pistolul a piloților, până la introducerea și montarea pe avioane a mitralierelor. Totodată, inginerii Ștefan Protopopescu și Gheorghe Negrescu, la începutul Primului Război Mondial, au absolvit în Franța, Școala Superioară de Aeronautică și Mecanică din Paris, fiind primii ofițeri români care au devenit ofițeri și ingineri de aviație. Deasemeni la conducerea Școlii Militare de Pilotaj se afla căpitanul aviator Andrei Popovici. Înainte de înființarea primei Școli de Aviație, la 1 martie 1912, fiind a armatei, a învățământului militar aeronautic, deși în anii precedenți s-au înființat și alte școli de aviație, ca cea a avocatului Mihail Cerchez, la 20 noiembrie 1909, la 8 aprilie 1911 au început cursurile primei școli pentru piloți aviatori militari din România, pe aerodromul Chitila, Școala de Zbor de la Cotroceni a Prințului George Valentin Bibescu, în 15 august 1911. Toate au fost dotate cu avioane franțuzești. Situația până la intrarea în Marele Război a României, la 1 aprilie 1912, era de 97 piloți și 84 observatori aerieni, apoi în perioada 1916-1918, încă 129 piloți și observatori. Un pas deosebit al organizării Aviației Militare din România, ca urmare a creșterii numărului de personal specializat și a parcului de avioane, în special franțuzești, a fost înființarea Corpului de Aviație Român, având comandant pe locotenent

colonelul Constantin Găvănescu și locțiitor pe maiorul Gheorghe Rujinski. În contextul acestei situații a desfășurării începutului Primului Război Mondial, în vara anului 1916, după pregătirile armatei române, au ajuns la un nivel necesar, a intrat în focul luptelor războiului. Aviația Română, acum având loc dotare cu avioane și înființându-se școli militare, au recrutat numeroși tineri pentru a ajunge la numărul necesar. Astfel noul recrut Alexander Henri Schwartz, fiind un foarte bun fotograf, a fost dirijat la specialitatea de observator. Frontul ajunsese pe teritoriul României, în Dobrogea. Deci nu a fost greu de încadrat ca observator aerian pentru Alexander Schwartz, așa că la 30 septembrie 1916, fiind deja încadrat în viața și luptele frontului. A îndeplinit mai multe misiuni ca observator aerian fotograf. În această perioadă, a primit misiuni să fotografieze pozițiile trupelor inamice din nordul Bulgariei, unde existau aerodromuri germane dislocate și terenuri de zbor, în apropierea orașelor Rusciuk, Sișlov și Iampol. În ziua de 25 octombrie 1916 s-a reîntors în Escadrila F-5, care acționa de pe aerodromul Ciulnița. Calitatea fotografiilor executate de Alexander Henri Schwartz fiind apreciată de către comandant, mai ales în perioada următoare, care a fost defavorabilă României, trupele noastre fiind nevoite să lupte pe două fronturi. Impresura, învăluită și inferioară, ca tehnică de luptă, dar luptând, armata română s-a retras în sudul țării, forțată de Puterile Centrale, care erau superioare din toate punctele de vedere, în special aviația. În perioada 30 noiembrie-6 decembrie 1916, a fost denumită "Bătălia pentru București" și a durat 6 zile, în care s-au executat zeci de misiuni de recunoaștere și bombardament, iar Escadrila F5, în care era și observatorul aerian Alexander Schwartz, a fost continuu la datorie, fotografiind pozițiile inamice, lucrările lui fiind apreciate de comandanți.

LEONIDA SECREȚEANU (1914-1978) (I)

de Constantin Dobrescu

Poetul Leonida Secrețeanu s-a născut la 11 octombrie 1914 în satul Bărăitaru pendinte de comuna Drăgănești, unde a și urmat cursurile școlii primare, după care se înscrie la Școala Comercială în 1932 și apoi la liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești. După finalizarea studiilor secundare s-a înscris la facultatea de litere și filozofie, urmând în paralel și facultatea de științe juridice a Universității București pe care le finalizează în anul 1946. Soția sa Smaranda a fost învățătoare în comuna Bărăitaru și la 27 octombrie 1939 a depus jurământul de credință Regelui Carol al II-lea în fața revizorului școlar P. Cucu la sediul Asociației Învățătorilor prahoveni. La vârsta de numai 28 de ani îi apare volumul „Cneaz peste furtuni” închinat eroismului ofițerilor, subofițerilor și soldaților din Regimentul 32 Mircea, care au luptat și s-au jertfit în războiul sfânt pentru cruce și dreptate contra bolșevismului.

Leonida Secrețeanu a luptat și el în acest război ca sublocotenent al Regimentului 32 Mircea, fiind grav rănit în zona Dalnicului. Încă din anul 1932 poetul a colaborat la

numeroase reviste și ziare locale și din țară ca „Răsărit de soare”, „Flacăra”, „Aurora”, „Boabe de rubin” (apărută în mai 1935 și al cărui director era chiar poetul), „Munca personală”, „Curierul Liceului «Sfinții Petru și Pavel»”, „Prahova literară”, „Vremea”, „Prahova noastră”, „Santinela”, „Viața literară”, „Basarabia literară”, „Tribuna”, „Păcală”, „Epigrama”, „Veselia”, „Gluma” etc. În anul 1934, Leonida Secrețeanu a publicat și volumul de versuri „Fântâni arteziene”. De asemenea, Leonida Secrețeanu a fost redactor al ziarului „Dreptatea României” organ de luptă națională al generației mișcării studențești prahovene, care apărea la Ploiești din anul 1934.

Scriitorul Ionel Tudosie, redactorul șef al revistei „Prahova” anunța în avanpremieră cititorii revistei că „am citit paginile în manuscris și am rămas impresionat de frumusețea lor.” Ionel Tudosie era încredințat că acest volum „va consacra un mare poet de mâine” și publica în paginile revistei pe care o conducea poezia „Omul” care face parte din volum.

CORESPONDENȚA POETULUI GRIGORE ARBORE CU BASARAB NICOLESCU (3)

de Traian D. Lazăr

Pentru mulți dintre cititori, lumea de dinaintea evenimentelor din decembrie 1989 este o mare necunoscută. Scrisorile lui Grigore Arbore adresate lui Basarab Nicolescu, aflat la Paris, oferă posibilitatea de a cunoaște, din sursă primară cum se înfățișa instituția căsătoriei și care erau gândurile bărbaților epocii în legătură cu ea. Grigore Arbore se întreba, dacă nu cumva „căsătoria atentează la libertatea individului”. Și, cu toate că sesiza ciudățenia noii lui stări, constatăm că era preocupat, ca și până atunci, de călătorii în străinătate și de studiile pentru doctorat. O călătorie în străinătate constituia, pe atunci, o lungă perioadă de tracasări birocratice și o planificare atentă a contactelor. Scrisorile pun la dispoziție destinatarului și cititorilor, informații privind viața literară, constituind o sursă valoroasă în domeniu.

Scrisoare a lui Grigore Arbore din 2 iulie 1971

2 iulie (19)71

București

Dragă Abe

Îți scriu după o întrerupere substanțială. În afară de faptul că de două luni sunt căsătorit, nu a intervenit nici o modificare în existența mea.

Locuiesc cu propria mea soție la părinții ei, destul de înghesușiți, dar având în față perspectiva unei locuințe într-un bloc a cărui construcție se va termina, cred, în (19)73, (19)74. Căsătoria este o instituție ciudată. Privită din exterior arată într-un fel, din interior altfel... Pentru un singuratic, cum am fost și continui încă.

Eu însă doresc să îmi acord iar o călătorie București-Paris și retur în scopul revederii unor tablouri despre care scriu o carte. Și – chiar înainte de a revedea tablourile – în scopul de a-mi revedea prietenul. Nu voi sta mai mult de o săptămână, căci am mult de lucru anul acesta: cursuri la facultate, examenele mele etc.

Acum, având timp liber puțin, mă voi ocupa de formalități. Te rog, fii amabil și spune-mi dacă în octombrie sau noiembrie te afli în Paris. Am să îți mai scriu curând deși sunt convins că acum ești în vacanță undeva.

Un gând bun pentru prietena ta¹ căreia, cum mi-ai spus, i-ai povestit despre un prieten al tău care...

Te îmbrățișez
Grigore

P.S. Notează, te rog, schimbarea adresei.

Ilustrată a lui Grigore Arbore, nedată. Probabil este din octombrie-noiembrie 1971 (Basarab Nicolescu a locuit în rue de la Huchette din noiembrie 1971, iar ultimele examene de doctorat ale lui Grigore Arbore au avut loc în ianuarie 1972)

Dragă Abe,

Este o zăpușeală teribilă aici, călduri cum nu au mai fost de mult. Totul e încins. Am fost două zile pe un șantier arheologic pe malul Dunării. A fost o scurtă destindere. Învăț pentru celelalte examene de doctorat pe care doresc să le termin cât mai curând. Sper că ești în vacanță. Te îmbrățișez

Grigore

M. Basarab Nicolescu, 27 rue de la Huchette Paris 5^e
–FRANCE–

Scrisoare a lui Grigore Arbore din 27 decembrie 1971

București

27 decembrie 1971

Dragă Abe,

Promisesem de mai multă vreme că voi reveni cu o scrisoare și, iată, abia acum fac acest lucru. Desigur, în aceste zile, nu te afli la Paris. Poate ești pe undeva pentru vacanță. Sper însă că vei primi în timp util rândurile mele. Faptul că nu ți-am scris are, cum poate ai bănuit, legătură cu dorința mea ca în o proximă scrisoare să îți fi anunțat o dată probabilă a trecerii sau sosirii mele prin sau la Paris.

O fac chiar astăzi când am oarecare siguranță că în cazul în care te afli la Paris, în a doua jumătate a lunii ianuarie, ne vom revedea.

Grație amabilității redacției și permisiunii factorilor de drept care îndrumă munca revistei noastre am primit aprobarea pentru a efectua o călătorie de studiu și documentare pe cont propriu de o lună. Țara care mă interesa era Italia și singurul motiv care mă face să mă abat prin Franța este dorința de a te revedea. Practic aș fi putut pleca de la sfârșitul lunii noiembrie. Am fost însă reținut de susținerea ultimelor examene de doctorat (parțialele) pe care le-am încheiat acum câteva zile. Până pe data de 14-15 ianuarie (1972, n.n.), când plec, trebuie să predau și ultimele două referate pentru a elibera total locul pe care îl ocup eu. Profesorul² contează pe faptul că prin efortul meu va avea anul acesta (pardon, în 1972) un loc în plus la admitere.

În privința foarte scurtei mele șederi la Paris, te rog să nu îți faci nici o grijă de natură administrativă. Singura rugămintă este ca eventual, dacă socoți că nu mai poți răspunde în timp util, să îmi indicii un număr de telefon unde te pot găsi în timpul zilei după sosirea trenului.

Noutățile de aici sunt vechi. Eu sunt ieșit total aproape din circuitul literar și interesul meu pentru problemele istoriei antice și a evului mediu nu mă prea mai lasă să mă ocup și de fenomenele de ultimă oră, ba chiar îmi întunecă perspectiva asupra lor.

O prezență vie în existența mea este însă „tipul” tău cu care dacă nu mă văd am dese conversații telefonice. Sunt sigur aproape că la o vârstă a ta mai fragedă semănai cu el teribil.

Pe domnul Anton³ nu l-am mai văzut de mult, sper ca după Anul nou să aflu cum o mai duce cu sănătatea. Marian Popa⁴ a ieșit din subsolul său, adică a primit casă. În schimb nu a fost primit în Uniunea Scriitorilor (am aflat din presă). Mircea Ciobanu⁵ încearcă să-și reorganizeze cunoștințele de dogmatică pe baze sistematice dar natura sa intimă se opune. Eu însumi sunt nerăbdător să te întâlnesc.

Te îmbrățișează
Grigore Arbore

1 Michelle Moreau (1947-2005), care s-a căsătorit, în 1975, cu Basarab Nicolescu.

2 Raoul Șorban

3 Anton Nicolescu (1916-1992), tatăl lui Basarab Nicolescu

4 Marian Popa (n.1938), istoric și critic literar, asistent la Facultatea de Filologie București (1966), doctor în filologie (1971). Autor, până în 1971 a trei cărți: Homo fictus; Modele și exemple: eseuri necritice; Dicționar de literatură română contemporană.

5 Mircea Ciobanu (1940-1996), poet, prozator, editor, eseist. Autor, până în 1971 al volumelor: Imnuri pentru nesomnul cuvintelor; Patimile; Martorii; Epistole; Cartea fiilor; Etica; Armura lui Thomas și alte epistole. În 1970 era redactor la editura Cartea românească.

de Marian Chirulescu

MARTIE

- martie 1848 - decembrie 1849 – Se desfășoară Revoluția din 1848 din țările române
- martie-decembrie – Se desfășoară Războiul de Independență a României (1877-1878)
- martie – 350 de ani de la urcarea pe tron a domnitorului Țării Românești Antonie Vodă din Popești (1669-1672)
- martie – Este instalată prima rafinărie de petrol din România, la Ploiești, în bariera Râfov, de către Teodor Mehedințeanu, (a treia rafinărie din lume, 1857)
- martie – Se naște avocatul și omul politic Constantin Ceruleanu (1878, Inotești, jud. Ph - m. după 1935)
- martie – 75 de ani de la moartea folcloristului Moses Gaster (1865-1939)
- martie - 125 de ani de la înființarea Lojei Ploiești a Ordinului B'nai B'rith (1889)
- martie – 70 de ani de la înființarea Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” (București, 1949)
- 01.03. sau 10.06. – 182 sau 180 de ani de la nașterea scriitorului Ion Creangă (1837 sau 1839) și 125 de ani de la moartea sa (31.12.1889)
- 01.03. – Se naște sculptorul Themistocle Vidali (1873-1940, Ploiești)
- 01.03. – Se naște istoricul Constantin Daicoviciu (1898-1973)
- 01.03. – Începe să apară revista „Convorbiri literare” (Iași, 1867; continuă, și în prezent)
- 01.03. – 115 ani de la nașterea compozitorului și dirijorului Glenn Miller (1904) și 75 de ani de la moartea sa (16.12.1944)
- 01.03. – Începe să apară revista „Viața românească” (1906 - continuă în mai multe serii)
- 01.03 – 95 de ani de la nașterea mezzosopranei Elena Cernei (1924-2000)
- 01.03. – Se naște acad. Solomon Marcus (1925)
- 01.03 – S-a născut poetul George Vulturescu (1951)
- 01.03. – 60 de la nașterea poetei poetei prof. Violeta Berbaru (n. 1959, Ploiești)
- 01.03. – 55 de ani de la nașterea sculptoriței Alice-Ana Neculea (1964)
- 02.03. – 195 de ani de la nașterea compozitorului Bedrich Smetana (1824) și 130 de ani de la moartea sa (12.05.1884)
- 02.03. – Se naște poetul și magistratul Eugeniu Ștefănescu-Est (1881-1890)
- 02.03. – Se naște poetul Radu Gyr (1905-1975)
- 02.03. – Se naște poetul Petre Ghelmez (1932-2001)
- 02.03. – Se naște prozatorul Hanibal Stănculescu (1955, com. Posești, Ph.)
- 02.03. – Se naște poetul Călin Angelescu (1957, Ploiești -2002)
- 03.03. – Se naște pictorița Cornelia Peiulescu (1917, Ploiești -1967)
- 03.03. – Se naște poetul Alexandru Pătrulescu (Ion A. Popa) (1947, com. Drajna de Sus, Ph.)
- 03.03. – 70 de ani de la nașterea sopranei Rodica Lixandru Mincef (1949, sat Tăriceni, Ph.)
- 04.03. – Se naște compozitorul Antonio Vivaldi (1678-1741)
- 04/17.03. – Se naște diplomatul Nicolae Titulescu (1882-1941)
- 04.03. – Se naște poetul și epigramistul Mihai Danielescu (1933-2014, Ploiești)
- 04.03. – 20 ani de la moartea scriitorului Vlad Mușatescu (1922, Pitești - 1999, com. Blejoi, Ph.)
- 05.-23.03. – Apare primul periodic ploieștean, „Perseveranța” (1867)
- 05.03. – 100 de ani de când s-a adoptat prin Decret-Lege, calendarul gregorian (stilul nou), începând cu 1 aprilie 1919 (stil vechi) devenit stil nou din 14 aprilie 1919
- 05.03. – Se naște preotul și omul de cultură Alexandru Joița (1947, com. Ceptura, Ph. -1995, Ploiești)
- 06.03. – 400 de ani de la nașterea scriitorului Savinien Cyrano de Bergerac (1619-1655)
- 06/18.03. – 175 de ani de la nașterea compozitorului Nikolai Rimski-Koraskov (1844-1908)
- 06.03. – 150 de ani de când Dimitri Mendeev a prezentat „Tabelul periodic al elementelor”(1869)
- 06.03. – S-a născut regizorul Andrzej Wajda (1926)
- 06.03. – 140 de ani de la nașterea filozofului Nikolai Alexandrovici Berdiaev (1874-1948, Franța)
- 06.03. – Se naște scriitorul Gabriel García Márquez (1928)
- 06.03. – Se naște actrița Margareta Pogonat (1933)
- 06.03. – 80 de ani de la moartea patriarhului Miron Cristea (1868-1939)
- 07.03. – 745 de ani de la moartea teologului Tommaso d'Aquino (1224/1225-1274)
- 07.03. – Se naște compozitorul și violoncelistul Constantin Dimitrescu (1847, com. Blejoi, Ph. -1928)
- 07.03. – Se naște Anna Magnani (1908-1973)
- 07.03. – Se naște muzeograful și istoricul Ion Jercan (1932, com. Homorâciu, Ph. -2005, Ploiești)
- 07.03. – Se naște profesorul și omul de cultură Gheorghe Marinică (1935, Vadu Părului, Ph.)
- 07.03. – Se naște scenograful Dan Jitianu (1940, Ploiești -1994)
- 07.03. – Se naște ing. Claudia Luminița Avram (1968)
- 08.03. – Ziua Internațională a Femeii (celebrată din 1911)
- 08.03. – 305 de ani de la nașterea compozitorului Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788)
- 08.03. – 150 de ani de la moartea compozitorului Hector Berlioz (1803-1869)
- 08/20.03. – Se naște domnitorul Alexandru Ioan Cuza (1820-1873)
- 08.03. – Se naște scriitoarea Agatha Grigorescu-Bacovia (1895, Mizil -1981)
- 08.03. – Se naște scriitorul Radu Tudoran (1910, com. Blejoi, Ph. -1992)
- 08.03. – Se naște poetul și publicistul Cornelii Șerban (1937). Activitate în Ploiești.
- 09.03. – 430 de ani de la nașterea scriitorului Tirso de Molina (Spania) (1584-1648)
- 09/21.03. – 180 de ani de la nașterea compozitorului Modest P.Musorgski (1839-1881)
- 09.03. – 150 de ani de la nașterea orientalistului Gheorghe Popescu-Ciocănel (1869, Ploiești) și 85 de ani

de la moartea sa (1927, Ploiești)

- 09.03. – Se naște polisportivul și publicistul Gheorghe Epuran (1921, Sinaia -1993)
- 09.03. – 85 de ani de la nașterea cosmonautului Iuri Gagarin (1934-1968)
- 09.03. – 75 de ani de la moartea lui Grigore Antipa (1867-1944)
- 10/22.03. – Se organizeaza falansterul de la Scăieni, de către Teodor Diamant (1835)
- 10.03. – 175 de ani de la nașterea compozitorului Pablo de Sarasate (Spania) (1844-1908)
- 10.03. – Se naște scriitoarea Ana Hâncu (1950, sat Pietroșani, Ph)
- 11.03. – 475 de ani de la nașterea poetului Torquato Tasso (1544-1595)
- 11.03. – 200 de ani de la nașterea coregrafului Marius Petipa (1819-1910)
- 11.03. – 140 de ani de la nașterea istoricului literar Dumitru Caracostea (1879) și 50 de ani de la moartea sa (02.06.1964)
- 11.03. – 90 de ani de la nașterea muzicologului George Bălan (1929)
- 11.03. – Se naște prof. univ. dr. în matematici Miron Oprea (1931). Activitate în Ploiești (UPG).
- 11.03. – Se naște actorul Ion Caramitru (1942), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- 11.03. – Se naște poetul Adam Puslojic (1943), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- 11.03. – Se naște criticul literar Ion Bogdăan Lefter (1957)
- 12.03. – Se naște scriitorul Gabriele D'Annunzio (1863-1938)
- 12/25.03. – Se naște scriitorul Mateiu I. Caragiale (1885-1936)
- 12.03. – Se naște dramaturgul Edward Albee (1928)
- 12.03. – Se naște teoreticianul literar Virgil Nemoianu (1940)
- 12.03. – Se naște actrița Liza Minelli (1946)
- 12.03. – Se naște istoricul Andrei Nicolae Pippidi (1946)
- 12.03. – Se naște compozitorul și solistul vocal nevăzător George Nicolescu (1950, Ploiești)
- 13.03. – Se naște poetul George Gregorian (George Ionescu) (1886, Sinaia -1962)
- 13.03. – 115 ani de când la Ploiești, prin Înalt Decret Regal, se înființează Batalionul 9 Vânători (1904)
- 13.03. – Are loc premiera absolută la Opera Mare din Paris a tragediei lirice „Oedip” de George Enescu (1936)
- 13.03. – S-a născut pictorul Mircea Doinaru (1960)
- 14.03. – Ziua Mondială a Matematicii (din 2007). Ziua Mondială a Constantei matematice PI (03,14...)
- 14.03. – 215 ani de la nașterea compozitorului Johann Strauss (1804) și 165 de ani de la moartea sa (24.09.1849)
- 14.03. – 165 de ani de la nașterea poetului Alexandru Macedonski (1854-1920)
- 14.03. – 140 de ani de la nașterea fizicianului Albert Einstein (1879-1955)
- 14.03. – Parlamentul votează Legea prin care România devine regat (1881)
- 14.03. – Se naște poetul preot Al. Mateevici (1882-1916)
- 14.03. – 100 de ani de la nașterea eseistului Alexandru

Paleologu (1919-2005)

- 14.03. – Se naște scriitorul Constantin Gheorghinoiu (n.1951, com. Aricești-Zeletin, Ph.)
- 14.03. – Se naște scriitoarea Marta Petreu (1955)
- 15.03. – 2058 ani de la asasinarea împăratului roman Iulius Caesar (44 î. Hr.)
- 15.03. – Apare ziarul „Timpul” (1876-1884; 1889-1900, București)
- 15.03. – 85 de ani de la apariția periodicului „Revista Baroului Prahova” (1934-1940, Ploiești)
- 15.03. – 70 de ani de la moartea prozatorului Gheorghe Brăescu (1871-1949)
- 15.03. – 75 de ani de la nașterea sculptorului Mihai Istudor (1944, Ploiești)
- 16/28.03. – Se naște scriitorul Maxim Gorki (1868-1936)
- 16.03. – 180 de ani de la nașterea scriitorului Sully Prudhomme (1839-1907)
- 16.03. – Se naște scriitorul Bujor Nedelcovici (1936)
- 16.03. – S-a născut istoricul și publicisticul Codruț Darie Constantinescu (1977, Câmpina)
- 17.03. – Se naște scriitorul Urmuz (Dimitrie Demetrescu-Buzău) (1883-1923)
- 17.03. – 95 de ani de la nașterea interpretului Nat King Cole (1919-1965)
- 17.03. – Se naște scriitorul Valeriu Anania (1921-2011)
- 17.03. – 80 de ani de la nașterea criticului literar Mihai Ungheanu (1939-2009)
- 17.03. – Se naște prof. univ. dr. ing. Vlad Ulmanu (n.1944). Cadru didactic al UPG Ploiești.
- 17.03. – Se naște juristul și poetul Dan Minoiu (n.1961, Ploiești)
- 17.03. – Se naște poeta Ramona-Ionela Catană (n.1983, Ploiești)
- 18.03. – Are loc primul zbor din Europa pe un aparat mai greu decât aerul, realizat de Traian Vuia (Paris, 1906)
- 18.03. – Se naște scriitorul și avocatul Mircea Ionescu-Quintus (n.1917-2017), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- 18.03. – S-a născut inginerul și publicistul Constantin Gh. Ilie (1929, jud. Ph.)
- 18.03. – 65 de la apariția revistei săptămânale „Gazeta literară” (1954-1968)
- 18.03. – Se naște Horia Roman Patapievici (1957)
- 19/31.03. – 205 de ani de la nașterea scriitorului rus N.V.Gogol (1809-1852)
- 19.03. – Se naște pianistul și compozitorul Dinu Lipatti (1917-1950)
- 19.03. – 75 de ani de la nașterea sopranei Eugenia Moldoveanu (n.1944, Bușteni), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- 20.03. – Ziua Internațională a Fericirii (ONU)
- 20.03. – Se naște dramaturgul Henrik Ibsen (1828-1906)
- 20.03. – Se naște pictorul Theodor Aman (1831-1891)
- 20.03./01.04. – Se naște compozitorul Serghei Rahmaninov (1873-1943)
- 20.03. – Se naște scriitorul George Topârceanu (1886-1937)
- 20.03. – S-a născut pianistul Sviatoslav Richter (1915)
- 20.03. – Se inaugurează Biblioteca Populară „N. Iorga”

Ploiești (azi, biblioteca județeană) (1921)

- 20.03. – Se naște scriitorul Mihai Ispirescu (1940, Ploiești), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- 20.03. – Se naște dr. în istorie și publicistul Dorin Stănescu (1974, com. Bucov, Ph.)
- 21.03. – Ziua Mondială a Poeziei (UNESCO) și Ziua Internațională pentru Eliminarea Discriminării Rasiale
- 21.03. – 140 de ani de la nașterea generalului de brigadă Constantin Malamuceanu (1879, Com. Gherghița, Ph. - m?)
- 21.03. – 135 de ani de la nașterea matematicianului George David Birkhoff (1884) și 70 de ani de la moartea sa (12.11.1944)
- 21.03. – Persia a adoptat noul nume: Iran (1935)
- 22.03. – Ziua Mondială a Apei
- 22.03. – 420 ani de la nașterea pictorului Sir Anthonie Van Dyck (1599-1641)
- 22.03. – Se naște criticul și istoricul literar Mihail Dragomirescu (1868-1942)
- 22.03. – 145 de ani de la moartea pianistei și compozitoarei Elena Boțianu (1843-1874, Ploiești)
- 22.03. – Frații Lumiere fac prima demonstrație a cinematografului (Paris, 1895)
- 22.03. – Are loc, în capitală, premiera filmului „O noapte furtunoasă”, după piesa lui I.L. Caragiale, în regia lui Jean Georgescu (1943)
- 22.03. – Se naște prozatorul Florin Toma (n. 1953)
- 22.03. – Se naște actorul Bogdan Albu (1978, Ploiești)
- 23.03. – Ziua Mondială a Meteorologiei
- 23.03. – Se naște istoricul A.D. Xenopol (1847-1920)
- 23.03. – Se naște scriitorul, publicistul și muzeograful Valentin Ciucă (1943, Vălenii de Munte, Ph.)
- 23.03. – Se înființează Grupul Plastic Prahovean (actualul UAP - Fil. Ploiești) (1948)
- 23.03. – Se naște prof. dr. în istorie și poeta Diana Barbu (1962, com. Măneciu- Ungureni, jud. PH)
- 25.03. – O scrisoare a papei Inocențiu al IV-lea menționează existența românilor în spațiul danubiano-pontic (1245)
- 25.03. – 105 de ani de la moartea scriitorului Frédéric Mistral, laureat Nobel în 1904 (1830-1914)
- 25.03. – Se naște pictorul Valeriu Scărlătescu (1940, Ploiești)
- 25.03. – Se naște scriitoarea Ana Blandiana (1942)
- 25.03. – Se naște acad. Basarab Nicolescu, fizician și matematician (1942, Ploiești), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- 25.03. – 65 de ani de la nașterea ing. Martha Maria-Cornelia Mocanu, fostă atletă, președinte Rotary (1954, Ploiești)
- 25.03. – 65 de ani de la moartea poetului Emil Isac (1886-1954)
- 25.03. – La Roma este semnat Tratatul care pune bazele Comunității Economice Europene (1957)
- 25.03. – Se naște scriitorul și profesorul Dan Culicovschi (1963, Ploiești)
- 26.03. – 145 de ani de la nașterea scriitorului Robert Frost (1874-1963)

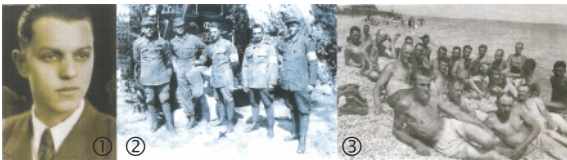
- 26.03. – Domnitorul Carol I al Principatelor române este proclamat primul rege al României (1881)
- 26.03. – 60 de ani de la moartea scriitorului Raymond Chandler (1888-1959)
- 26.03. – Se naște scriitorul Tennessee Williams (1911-1983)
- 26.03. – Se naște poeta Alina Buda (1983, Ploiești)
- 26.03. – Se naște comentatorul sportiv Cristian Țopescu (1937)
- 26.03. – România devine membră NATO (2004)
- 27.03. – Țarul Petru I cel Mare a fondat orașul Sankt-Petersburg (1703) (un timp numit Petrograd și apoi Levingrad)
- 27.03. – Ziua Mondială a Teatrului
- 27.03. – Se naște scriitorul Alfred-Victor de Vigny (1797-1863)
- 27.03. – Se naște scriitorul Heinrich Mann (1871-1950)
- 27.03./09.04. – Are loc unirea Republicii Democratice Moldovenești cu România, prin decizia Sfatului Țării al R.D.M. (1918)
- 27.03. – Se naște poetul Ioan Es. Pop (n.1958)
- 28.03. – Se naște criticul literar Francesco De Sanctis (1817-1883)
- 28.03. – Se naște scriitorul Mario Vargas Llosa (n.1936)
- 28.03. – Se naște poetul și publicistul Florin Dochia (n.1950, Cămpina)
- 28.03. – Se naște poeta Mariana Câlț (1986, Cămpina)
- 29.03. – 95 de ani de la moartea scriitorului și avocatului Gheorghe Becescu-Silvan (1875-1924, Ploiești)
- 29.03. – Se naște dr. în istorie și publicista Laura Cristina Geală (1975, Ploiești)
- 30.03. – Se naște pictorul Francisco José de Goya y Lucientes (1746-1828)
- 30.03. – 175 de ani de la nașterea scriitorului Paul Verlaine (1844-1896)
- 30.03. – Se naște pictorul Vincent Van Gogh (1853-1890)
- 30.03. – 145 de ani de la nașterea generalului și omului politic Nicolae Rădescu (1874-1953)
- 30.03. – 135 de ani de la nașterea geografului Mihai Haret (1884-1940, Sinaia)
- 30.03. – 30 de ani de la moartea eseistului Nicolae Steinhardt (1912-1989)
- 30.03. – Se naște prof. univ. dr. în istorie Ion Bulei (1941, Comarnic)
- 31.03. – S- a desfășurat Răscoala țărănească de la Bobâlna (1437)
- 31.03. – 135 de ani de la nașterea prof. univ. de matematici, acad. Nicolae Abramescu (1884-1947)
- 31.03. – 130 de ani de când s-a inaugurat la Paris Turnul Eiffel (1889)
- 31.03. – 105 de ani de la nașterea scriitorului Octavio Paz, laureat Nobel în 1990 (1914)
- 31.03. – Se naște poeta prof. Natalia Boncu (1915-1985, Ploiești)
- 31.03. – Se naște scriitorul Nichita Stănescu (1933, Ploiești - 1983)
- 31.03. – Se naște poeta Constanța Buzea (1941-2012)
- 31.03. – 60 de ani de la nașterea poetului basarabean Valeriu Matei (1959)

Continuare din pag. 22

Mondial, mai ales despre eroii care au căzut pe frontul din Est, numărul monumentelor care să cinstească jertfa lor este ne semnificativ. Dar, în Est, eroii noștri au căzut la Nisporeni, Bălți, Ungheni, Călărași, Chișinău, și alte localități, din Moldova, toate fiind pe pământ românesc sau așa cum spune Eminescu, „*Basarabia nu a fost nici în parte nici întregă a turcilor sau a tătarilor; ci a unui stat constituit, neatârnat, deși slăbit și încălcat în posesiunile sale ale Moldovei*” (se referă la faptul că Basarabia a fost oferită, în 1812, Rusiei de către Turcia).

Mai mult, eroii care au luptat în Est până la 23 august 1944, după această dată au continuat lupta și în Vest pentru eliberarea Ardealului ca și a țărilor din vestul nostru, până în luna mai 1945. Însă noua putere instaurată îi aștepta, încă din martie 1945, cu legea 312 ca să-i condamne și să putrezească în pușcăriile comuniste. Dacă la numai câteva luni după 23 august 1944, asemenea legi erau votate și promulgate, înseamnă că ele erau pregătite chiar înainte de această dată. Majoritatea celor așteptați și lăsați să lupte pe frontul din Vest, pentru fi înlăturați, după eliberarea Ardealului, la întoarcere de pe front din armată, fără pensie, sau condamnați, erau bravi generali, unii dintre ei veterani și ai Primului Război Mondial. Și pentru a susține cele de mai sus dau un exemplu din propria familie, al unei rude directe.

În martie 1942, fruntașul Popescu Ion, din comuna Bengești, Gorj, este încorporat la Regimentul 7 Artilerie grea, Batalionul 2, Sibiu, (foto 1) ca apoi în aprilie să fie la Roman, în septembrie, același an, să lupte în Basarabia (foto 2) și în octombrie să ajungă la Kerci-Alusta (foto 3).

În cele aproape o sută de scrisori de pe front, toate cu ștampila „Cenzurat”, pe care le păstrez, se poate urmări tot traseul frontului, cu toate suferințele și umilințele lui. Frază ca: „*Aseară mi-am săpat tranșeea care nu știam dacă îmi va fi mormânt sau scut de apărare, dar D-zeu vrut ca ploaia de obuze, care a căzut peste noi, să nu mă nimerescă*”, pot cutremura, indiferent de numărul anilor care trec. În aceleași scrisori, putem urmări traseul invers al frontului și implicit al fruntașului Ion Popescu: Basarabia (1943), Bacău (aprilie 1944), Săbăoani (Moldova, mai 1944), Sovata (septembrie 1944), traversarea Tisei (octombrie), să lupte apoi pentru eliberarea Ungariei, ca la 7 noiembrie, tot 1944, să ajungă în localitatea Noghi Kioroși (Ungaria). Când în țară, de câteva luni, oamenii se bucurau că au scăpat de coșmarul războiului, el este lovit de un bombardament aerian și omorât la Noghi Kioroși. Bătrâna sa mamă, săracă fără o palmă de pământ și unicul nepot orfan pe care îl adoptase, nu au primit nici certificatul de deces, dar să mai aibă vreun monument. Prin 1982, am scris primarului din Noghi Kioroși, să ne spună dacă fruntașul Ion Popescu este înmormântat acolo și ne-a răspuns: „*Este o groapă comună cu români, dar nu este precizată identitatea lor*”. Din acest moment, orice comentariu este imposibil să mai fie făcut și nici vorbă de monument sau vreun semn de recunoștință.

CUPRINS

Editorial, <i>Gelu Nicolae Ionescu</i>	- cop.2
Grigore Brâncuș '90, <i>Eugen Simion</i>	- p.1
Nichita Stănescu – o dedicație datată AZI	- p. 3
Pagini dăruite de pictorul Mihai Bandac	- p. 5
Nichita Stănescu și fețele modernității, <i>Traian D. Lazăr</i>	- p. 14
Ploiești - 10 Noiembrie 1931, Căsătoria civilă a părinților poetului Nichita Stănescu, <i>Alexandru H. Popa</i>	- p. 16
Mihail Sadoveanu - File însângerate, <i>Ion Bălu</i>	- p. 18
Galeria marilor epigramaști: Gheorghe Penciu, <i>C. Tudorache</i>	- p. 19
Răsfoiri și comentarii, <i>Constantin Tudorache</i>	- p. 21
Inginer Nicolae Cătuneanu, <i>Constantin Dobrescu, Radu Cătuneanu</i>	- p. 22
rezența trecutului eroic prin monumentele istorice, <i>Olimpia Popescu</i>	- p. 32
Doctrina și curente politice (II). Liberalismul și neoliberalismul, <i>Ion Ștefan Baicu</i>	- p. 23
Cultura și arta - contribuții și frustrări în procesul globalizării, <i>sociolog dr. Neculai I Vicol</i>	- p. 24
Să nu uităm odiseea Transilvaniei! și Istoricul tratat de pace din 1920 de la Traianon!, <i>Ion Ștefan Baicu</i>	- p. 25
Prietenul meu Nea Ilie a devenit nonagenar, <i>Genu Nicolae Ionescu</i>	- p. 25
Legenda - segment semnificativ al literaturii populare (IX), <i>Adriana Nicolaeta Zamfir</i>	- p. 26
„Regele Ferdinand. Acțiunea militară pentru Marea Unire, 1916-1917”, Un excelent laudatio adus de profesorul Traian D. Lazăr întregitorului de țară (II), <i>prof. univ. dr. Adrian Stroea</i>	- p. 27
Convenția de armistițiu din septembrie 1944 și consecințele asupra economiei românești (II), <i>Laura Pandelache</i>	- p. 28
Istoricul Monarhiei Constituționale și Ereditare din România 1866-1947 (III), <i>Daniel Rachmistruc</i>	- p. 29
La Băile Felix, turistul se poate simți ca un Rege la President! (2), <i>Daniel Mihai</i>	- p. 30
Primul pilot ploieștean - Alexander Henri Schwartz (II), <i>Alexandru Marin</i>	- p. 31
Leonida Secrețeanu (1914-1978), <i>Constantin Dobrescu</i>	- p. 31
Corespondența poetului Grigore Arbore cu Basarab Nicolescu (3), <i>Traian D. Lazăr</i>	- p. 32
Evenimente culturale, <i>Marian Chirulescu</i>	- p. 33

– Lansarea revistei „Atitudini” a Casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești, cu pagini de colecție dedicate operei și personalității poetului Nichita Stănescu

– Spectacol folcloric susținut de Ansamblul Folcloric Prahova al Casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești, coordonatori: Vasile Enache și Nicolae Vicol

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 18⁰⁰ – Bunavestire. Conferință susținută de Florin Manole, scriitor și teolog

Ora 19⁰⁰ – In memoriam Alin Georgescu, actorul Centrului Dramatic Mythos

Marti, 26 martie 2019

Parcul „Nichita Stănescu” Ploiești – Între orele 10⁰⁰-16⁰⁰ – Show de caricatură: Marian Avramescu

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 10⁰⁰ – Atelierul de arhitectură literară (II) Sînziana Constantin

Ora 18.00 – Proiecția filmului Muzeul întâmplărilor de ceară, după spectacolul cu același titlu de Lucian Vasilescu. Un film de Mihai Vasile și Mihai Gheorghe

Miercuri, 27 martie 2019

Parcul „Nichita Stănescu” Ploiești – Între orele 10⁰⁰-16⁰⁰ – Show de caricatură: Marian Avramescu

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 10⁰⁰ – Atelierul de teatru Mihai Vasile

Ora 18⁰⁰ – Mesajul Institutului Internațional de Teatru (ITI) cu ocazia Zilei Mondiale a Teatrului

– Torna umbra. Spectacol de teatru. În distribuție: actorii Centrului Dramatic Mythos Ploiești. Scenariul, scenografia și regia: Mihai Vasile

Joi, 28 martie 2019

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 10⁰⁰ – Atelierul de imagine (II) Mihai Gheorghe

Colegiul Național „Nichita Stănescu” Ploiești

Ora 11⁰⁰ – Concursul „Lecții cu Nichita”, ediția a IX-a. Primăria Ploiești care este partener va premia câștigătorii

Parcul „Nichita Stănescu” Ploiești – Începând cu ora 13⁰⁰ – Întâlnire cu cititorii și prezentare de carte – Alex. Ștefănescu

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 18⁰⁰ – Lansarea cărții Sonatele lunii (ediția a doua) de Mihai Vasile. Prezintă Dragoș Grigorescu

Ora 19⁰⁰ – Proiecția photo-show-ului Nostalgii

Vineri, 29 martie 2019

Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”

Ora 11⁰⁰ – Deschiderea oficială a celei de a XXXI-a ediții a Festivalului Internațional de Poezie „Nichita Stănescu”

Alocuțiuni: Mădălina Lupea, prefectul județului Prahova
Bogdan Toader, președintele Consiliului Județean Prahova

Adrian Dobre, primarul Municipiului Ploiești

Acad. Mihai Cimpoi

Acad. Adam Puslojić

Acad. Valeriu Matei

Gheorghe Popa, Secretar de Stat la Ministerul Culturii și Identității Naționale

Nicolae Băciuț, director executiv al Direcției Județene pentru Cultură Mureș

Moderator: Prof. Constantin Stere, director executiv al Direcției Județene pentru Cultură Prahova

Ora 10⁰⁰ – Concursul literar-artistic „Nichita Stănescu – Dreptul la timp”, ediția a XXX-a. Primăria Ploiești care este partener va premia câștigătorii

Vizită la Muzeul Memorial „Nichita Stănescu” Ploiești

Ora 13⁰⁰ – Moment liric susținut de actorii: Nicolae Jelescu și Viorel Burlacu, alături de care vor participa membri ai Cenaclului „Atitudini” Ploiești și ai trupei de teatru amator „Atitudini”

Evocări ale Poetului făcute de foștii colegi și prieteni ai acestuia

Vernisarea expoziției de pictură de Inga Edu

Parcul „Nichita Stănescu” Ploiești

Începând cu ora 13⁰⁰ – Întâlnire cu scriitorii de la Cenaclul „Atitudini” al Casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești și scriitorii basarabeni

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 10⁰⁰ – Atelierul de imagine (III) Mihai Gheorghe

SERATA LITERARĂ „ATITUDINI”, FEBRUARIE 2019

de Elena Trifan

Miercuri 20 februarie 2019, la Muzeul de Artă „Ion Ionescu-Quintus” din Ploiești Casa de Cultură „I.L. Caragiale” a Municipiului Ploiești a desfășurat o nouă serată literară.

Coordonatorul și moderatorul festivității a fost scriitorul Gelu Nicolae Ionescu, directorul Casei de Cultură „I.L. Caragiale”. Și de data aceasta muzica și literatura, creatori de vârste și profesii diferite și-au dat mâna pentru a aduce un omagiu primăverii și creației în general.

Micul și foarte talentatul actor Leon Alexandru Ioniță, în vârstă de numai 6 ani, membru la Trupea de teatru „Atitudini”, deținător al Marelui Premiu al Concursului „Dragobete pupă fete” a interpretat o scenetă dedicată deopotrivă părinților, bunicilor, profesorilor.

dedicate primăverii.

Adrian Iliescu, poet, membru al Teatrului de amatori al Casei de Cultură „I.L. Caragiale” împreună cu scriitoarea Emilia Dragomir au interpretat sceneta „Snobul” de Alexandru Andy.

Membri ai Trupea de teatru „Atitudini” pentru copii au recitat poezii din creațiile poezilor români.

Mesageri ai Colegiul Național „I.L. Caragiale” din Ploiești: prof.dr. Ina Bercea și elevii Domniei Sale: Pană Alexia, Ionuț Neacșu, Eduard Stroilescu, au venit să îi

încânta pe spectatori cu roade ale creativității orei de limba română: poezii proprii și traduceri în limba franceză ale unor poezii aparținând lui Nichita Stănescu.

Membri ai Cenaclului „Atitudini”: Ionel Sima, Ema Petrescu, Iulia Dragomir, Emilia Dragomir, Adrian Iliescu, Daniela Enescu, Ilie Rodica au prezentat creații proprii.

Momentele literare au alternat cu cele muzicale interpretate la pian de către elevii Colegiului de Artă „Carmen Sylva” din Ploiești: Dragoș Stan, Bianca Stănescu.

Concluzia scriitorului Gelu Nicolae Ionescu a fost că duritatea vieții actuale poate fi atenuată prin creațiile unor sufletești precum membrii Trupea de teatru „Atitudini”.

Ora 18⁰⁰ – Spectacolul de teatru Iov sau Lungul drum al nopții către zi de Matei Călinescu. În distribuție: actorii Centrului Dramatic Mythos Ploiești. Scenariul, scenografia și regia – Mihai Vasile

Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga” Prahova

Ora 13⁰⁰ – Lansarea volumului de poezie și proză Țara din oglindă, un volum al membrilor Atelierului de chimii stilistice din cadrul bibliotecii. Coordonator: Sânziana Constantin

Expoziție de carte „Nichita Stănescu”

Recital de poezie susținut de elevii participanți la Atelierul de chimii stilistice

Invitați: Aliona Grati, Carolina Ilica, Daniel Corbu, Filomena Corbu

Galeria de Artă a Uniunii Artiștilor Plastici din România, Filiala Ploiești

Ora 16⁰⁰ – Vernisajul expoziției „Omagiu lui Nichita”

Participă: Acad. Adam Puslojić, Ion Mânăscuță, Filomena Corbu, Daniel Corbu, Florentina Paraschiv

Prezintă: Valter Paraschivescu, președintele Filialei Ploiești a Uniunii Artiștilor Plastici din România

Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus”

Ora 17⁰⁰ – Vernisajul expoziției de artă contemporană (pictură, grafică, sculptură, artă decorativă) **Conexiuni convergente** Expun 33 de artiști din Basarabia

Prezintă: Tudor Zbârnea, directorul general al Muzeului Național de Artă al Moldovei, curatorul expoziției

Casa de Cultură Plopeni

Ora 18⁰⁰ – Spectacol muzical și liric Omagiu lui Nichita

Participă: Acad. Adam Puslojić, Carolina Ilica, Nicolae Băciuț, Viorel Dinescu, Matei Bucur Mihăescu, Nicolae Jelescu, Viorel Burlacu, Sadovnic Orheianu

Sâmbătă, 30 martie 2019

Colecția de artă „Avocat Aldea N. Neagoe”, secție a Muzeului Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus”

Ora 10⁰⁰ – Colocviul Despre artă și Nichita

Participă: Acad. Mihai Cimpoi, Acad. Adam Puslojić, Acad. Valeriu Matei, Ioan Pavel

Amfitrioni: Florin Sicoie, directorul Muzeului Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus”
Prof. univ. dr. Hortesiu Aldea

Tabăra Internațională de Pictură „Vasile Grigore” din Hârșa

Ora 13⁰⁰ – Simpozion „Valori ale culturii populare românești”

Participă: Acad. Mihai Cimpoi, Acad. Valeriu Matei, Nicolae Jelescu, Viorel Burlacu, Sadovnic Orheianu

Amfitrioni: Dr. Marian Albu și Victor Adam

Parcul „Nichita Stănescu” Ploiești

Ora 13⁰⁰ – Întâlnire cu scriitorii basarabeni

Ora 14⁰⁰ – Recital de muzică și poezie cu Nicolae Băciuț, Viorel Dinescu, Daniel Corbu și Cristina Trandafir

Ora 15³⁰ – Recital de muzică corală susținut de Corala „Paul Constantinescu” a Casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus”

Ora 16⁰⁰ – Poeme din cărțile Jucării de lemn, Fotograful de muște și Etajul cinci, la vară, precum și câteva capitole din

romanele Simfonia lupului și Culorile rândunicii, în lectura autorului, Marius Daniel Popescu. Prezentarea ziarului literar le persil, creat de Marius Daniel Popescu în Elveția, în 2004

Ora 17⁰⁰ – Serata Atitudini

Recitaluri muzicale susținute de elevii și profesorii ai Colegiului de Artă „Carmen Sylva” Ploiești. Recitaluri poetice susținute de membrii Cercului de teatru pentru copii al Casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” a municipiului Ploiești și de invitații lor. Prelegeri despre opera și personalitatea marelui poet Nichita Stănescu susținute de: Prof. Mădălina Paula Ștefan și Prof. Gelu Nicolae Ionescu. Concursul interjudețean de recitări „Sub aripa lui Nichita”, ediția a XII-a

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 11⁰⁰ – Gala tânărului actor ((elevii claselor de actorie, prof. Mihai Vasile – Școala Populară de Artă):

Spectacolul de teatru-dans Cascando (Nichita Stănescu/Samuel Beckett). Scenariul și coregrafia – Emilia Vasile

Colajele teatrale: *O viziune a sentimentelor* (Nichita Stănescu); *Trandafirul de carne* (Magdalena Ghica)

Ora 18⁰⁰ – Proiecția filmului de lung metraj Umilițică de Cătălin Apostol

Duminică, 31 martie 2019

Parcul „Nichita Stănescu” Ploiești

Ora 10⁰⁰ – Ceremonia de depunere de flori la statuia Poetului Moment liric susținut de poezii Adam Puslojić, Valeriu Matei și Nicoale Băciuț

Ora 10³⁰ – Întâlnire cu Acad. Eugen Simion

Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești

Ora 11⁰⁰ – Ceremonia de decernare a premiilor Festivalului Internațional de Poezie „Nichita Stănescu”

Participă: Mădălina Lupea, prefectul Județului Prahova Bogdan Toader, președintele Consiliului Județean Prahova

Adrian Dobre, primarul Municipiului Ploiești

Acad. Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române

Acad. Eugen Simion

Acad. Mihai Cimpoi

Acad. Adam Puslojić

Acad. Valeriu Matei

Amfitrioni: Vlad Mateescu, directorul Filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești

Mihaela Rus, directorul Teatrului „Toma Caragiu” din Ploiești

Moderator: prof. Constantin Stere, director executiv al Direcției Județene pentru Cultură Prahova

Centrul Județean de Cultură Prahova

Ora 11⁰⁰ – Matineu. Proiecția filmului Măreția frigului după spectacolul cu același titlu de Nichita Stănescu. Un omagiu adus poetului Nichita Stănescu. În distribuție: actorii Teatrului Equinox Ploiești. Un film de Mihai Vasile și Mihai Gheorghe

Ora 12³⁰ – Închiderea atelierelor Universității Libere „Nichita Stănescu” (proiecții de filme, diaporame, expoziții, recitaluri)

Pe toată perioada festivalului vor avea loc workshop-uri de creație plastică și recitaluri susținute de elevii ai Colegiului de Artă „Carmen Sylva” Ploiești.